

CENTRUM
NIEUW-WEST
NOORD

OOST
WEESP
WEST

ZUID
ZUIDOOST

AMSTERDAMMERS OVER NACHTCULTUUR

BEHOEFTEONDERZOEK 2025

“Nachtcultuur hoeft niet per se 's nachts plaats te vinden. Het gaat om bouwen aan alternatieve werkelijkheden en ruimtes waar we kunnen experimenteren met andere vormen van samenleven. Het gaat erom dat je je even kunt onttrekken aan productiviteit; een pauze nemen, dansen, je lichaam bewegen, samen zijn met vrienden. Het draait om experiment, om gemeenschap, om verbinding maken met de stad waar je woont.”

Deelnemer focusgroep 2025

Opdrachtgever
Gemeente Amsterdam
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Geproduceerd door
VibeLab B.V.
Rapenburg 97-2
1011 TW Amsterdam
www.vibe-lab.org

Coverfoto door
Raymond van Mil
Creative director
Thamar Luthart
Ontwerp en vormgeving
Jack Waghorn

INHOUD

Inleiding	4	Bijlage 2. Resultaten focusgroepen & interviews ..	63
Leeswijzer	5	Aanbod, kwaliteit en trends	64
Samenvatting	6	Mobiliteit, toegankelijkheid en veiligheid	64
		Betekenis van nachtcultuur	65
1. Terminologie en definities nachtcultuur	8	Bijlage 3. Resultaten per stadsdeel	66
2. Doelstelling, doelgroep, methodiek	13	Centrum	68
2.1. Kwantitatief onderzoek: online enquête	16	Nieuw-West	71
2.2. Kenmerken respondenten enquête	17	Noord	74
2.3. Kwalitatief onderzoek	19	Oost	77
2.4. Representativiteit en methodologische beperkingen	20	Weesp	80
		West	83
		Zuid	86
		Zuidoost	89
3. Resultaten, analyse en aanbevelingen	22	Bijlage 4. Werving enquête	93
3.1. Participatie & behoeften	25	Bijlage 5. Bronnenlijst	94
3.2. Ruimtelijke spreiding	27		
3.3. Bereikbaarheid & mobiliteit	30	Colofon	95
3.4. Veiligheid	31		
3.5. Inclusiviteit	33		
3.6. Betaalbaarheid & toegankelijkheid	34		
3.7. Overlast	36		
4. Conclusie	38		
Bijlage 1. Resultaten enquête	42		
Participatie & behoeften	43		
Ruimtelijke spreiding	51		
Bereikbaarheid & mobiliteit	55		
Betaalbaarheid & toegankelijkheid	56		
Overlast	56		
Wat kan er beter?	58		
Amsterdammers in hun eigen woorden	59		

INLEIDING

De Amsterdamse nachtcultuur vormt een wezenlijk onderdeel van de identiteit en de aantrekkingskracht van de stad. Ook 's nachts geldt Amsterdam als de culturele hoofdstad van Nederland, met een sterke internationale reputatie. Met de *Nachtvisie* was Amsterdam de eerste Nederlandse gemeente die een integrale visie op nachtcultuur presenteerde.¹ Hierin werd de sociale, culturele, artistieke en economische waarde van de nacht nadrukkelijk erkend. De *Nachtvisie* benadrukt ook het belang van een diverse, inclusieve en veilige nacht. Die moet ruimte bieden aan creatieve makers, artiesten en organisatoren, en tegelijk toegankelijk blijven voor alle inwoners en bezoekers van alle delen van Amsterdam.

De *Uitvoeringsagenda Nachtcultuur 2023-2026* vertaalt de brede doelen van de *Nachtvisie* naar concrete acties. Onderstaande passage uit de *Uitvoeringsagenda* vormt de directe aanleiding voor dit rapport.

'[We] zetten [...] waar mogelijk en nodig andere instrumenten in om te meten waar bewoners behoefte aan hebben op het gebied van nachtcultuur, aan de hand van enquêtes of andere vormen van raadpleging. Op deze manier kunnen we gericht beleid maken dat aansluit bij wat er in de stadsdelen speelt.'

Dit onderzoek is de concrete uitvoering van Maatregel 5 van de *Uitvoeringsagenda*, Onderzoek naar de behoeften van bewoners (tweede helft 2023-2024). Het doel is inzicht te krijgen in hoe inwoners van Amsterdam de nachtcultuur in hun stad ervaren en waarderen. Daartoe brengt het onderzoek wensen, ervaringen en knelpunten van bewoners met betrekking tot de Amsterdamse nacht systematisch in kaart. Het rapport levert kennis die nodig is om de nachtcultuur verder te ontwikkelen en te verankeren in gemeentelijke beleidsterreinen als stadsontwikkeling, gezondheid, veiligheid en economie. Voor het eerst zijn op deze schaal kwantitatieve én kwalitatieve data verzameld over hoe Amsterdammers de nachtcultuur in hun stad beleven. Daarmee is een solide basis gelegd voor de verdere uitwerking van het nachtbeleid, als integraal onderdeel van een levendige, inclusieve en toekomstgerichte stad.

1. Gemeente Amsterdam. "Nachtvisie: Toekomst van de nacht. Nachtcultuur in Amsterdam." *openresearch.amsterdam*, Open Research Amsterdam, 30 juni 2021.

LEESWIJZER

In hoofdstuk 1 worden de term nachtcultuur en daaraan gerelateerde begrippen verkend. Hoofdstuk 2 gaat in op de doelstelling, de methodiek en de doelgroepen van het onderzoek. Hoofdstuk 3 behandelt de resultaten op hoofdlijnen en doet naar aanleiding van de analyse een aantal aanbevelingen. De conclusies en aanbevelingen voor toekomstig beleid en uitvoering volgen in hoofdstuk 4. Bijlages 1 en 2 bevatten de uitgebreide resultaten van de enquête, de focusgroepen en de interviews. In bijlage 3 zijn de resultaten uit het kwantitatieve en kwalitatieve onderzoek gecombineerd op stadsdeelniveau. De geanonimiseerde citaten in de tekst zijn van respondenten van de enquête of van deelnemers aan de focusgroepen en de interviews.

SAMENVATTING

Met de *Nachtvisie (2021)* en de *Uitvoeringsagenda Nachtcultuur 2023-2026* heeft de gemeente een duidelijke koers uitgezet om de nachtcultuur te ondersteunen en te versterken. Een van de maatregelen in de Uitvoeringsagenda is een onderzoek om de behoeften van bewoners over nachtcultuur in kaart te brengen. Dit Behoeftenonderzoek is uitgevoerd door VibeLab in samenwerking met het Team Nachtcultuur van de gemeente Amsterdam en PennPraxis (Universiteit van Pennsylvania). De centrale vraag was: sluit het aanbod van nachtcultuur aan bij wat Amsterdammers willen en nodig hebben?

Aanpak

De primaire doelgroep van het onderzoek bestond uit volwassen inwoners van Amsterdam. In het onderzoek is gekozen voor een kwantitatieve enquête aangevuld met kwalitatieve gegevens uit focusgroepen en interviews met experts. In totaal waren er 2.114 respondenten, waarvan 1.331 (63%) de enquête volledig heeft ingevuld. Bij de data-analyse zijn drie criteria gehanteerd. Respondenten moesten woonachtig zijn in Amsterdam, 15 jaar of ouder zijn en ten minste 75% van de enquête hebben voltooid. Dit leverde een dataset van 1.186 respondenten op. Kijkend naar de hele groep respondenten kunnen we vaststellen dat de steekproef representatief is voor dat deel van de Amsterdamse bevolking dat actief deelneemt aan het nachtleven.

Brede definitie nachtcultuur

De respondenten van het onderzoek hanteren een brede definitie van nachtcultuur. Het gaat niet uitsluitend om nachtelijke clubprogrammering, maar ook om sociale en artistieke praktijken die de 'geest van de nacht' dragen – vrijheid, experiment, gemeenschap en inclusie – doorgaans ná 22.00 uur, maar soms ook eerder of veel later. Voor de respondenten telt de kwaliteit van de ontmoeting en de ervaren veiligheid minstens zo zwaar als de line-up. Bij gecureerde programmering is er een voorkeur voor een diverse line-up met ruimte voor lokaal talent.

Participatie en behoeften

De participatie aan de nachtcultuur is hoog: de meeste deelnemers aan het onderzoek gaan enkele keren per maand tot wekelijks uit. Jongere respondenten bewegen later en vaker, en wensen ruimere of vrije eindtijden, terwijl oudere respondenten eerder naar huis gaan. De Amsterdamse nachtcultuur leeft vooral in de stadsdelen Centrum, West en Noord. Deze gebieden bevatten veruit de meeste eerste-keuzebestemmingen; bewoners van die stadsdelen gaan bovendien relatief vaak uit in hun eigen stadsdeel. Gevraagd naar wat ontbreekt, noemen Amsterdammers vooral meer variatie: meer en meersoortige clubs, alternatieve ruimtes, buitenlocaties en hybride formats waarin eten, cultuur en dans door elkaar lopen. In Nieuw-West, Weesp, Zuid en Zuidoost zijn de knelpunten het duidelijkst: permanente nachtplakken met culturele signatuur en laagdrempelige ontmoetingsruimtes ontbreken, waardoor bewoners uitwijken naar andere stadsdelen.

Resultaten enquête in vogelvlucht

Meer dan 90% van de respondenten nam het afgelopen jaar regelmatig deel aan nachtcultuur. Cafés en restaurants vormen de basis; clubs, liveoptredens en festivals trekken sterk betrokken, maar minder frequente bezoeken. Gewenste eindtijden lopen uiteen: 41,7% verkiest (zeer) late of vrije eindtijden. Voor een deel van de respondenten weegt divers en lokaal talent in de programmering zwaarder dan headliners.

Ruimtelijke spreiding, bereikbaarheid, betaalbaarheid

Opvallend is dat 61,2% van de respondenten vooral buiten het eigen stadsdeel uitgaat. Men volgt in de praktijk de combinatie van community, sfeer en programma, ook als dat extra reistijd kost. Betaalbaarheid is de hoogste verbeterprioriteit, en het ontbreken van snel, voorspelbaar nacht-OV maakt langere afstanden duurder en soms onveiliger, zeker voor vrouwen, queer personen en mensen met een beperking.

Resultaten enquête in vogelvlucht

Centrum (43,6% eerste keuze), West (18,6%) en Noord (17,8%) vormen samen 80% van de favoriete bestemmingen. In Centrum bezoeken de meeste inwoners het eigen stadsdeel (68,6%), in Oost is dat 42%. In Noord, Nieuw-West en Zuidoost is behoefte aan meer bars/cafés, in Zuid, Zuidoost en Weesp aan permanente locaties voor nachtculturele activiteiten.

Bereikbaarheid is een belangrijke randvoorwaarde (vooral voor <24 en 45+). 61,2% gaat vooral buiten het eigen stadsdeel uit. De meest geaccepteerde reistijd is 15–30 minuten (49,4%); ruim een derde reist 30–60 minuten. Onvoldoende nacht-OV zorgt voor hogere reiskosten en zorgen omtrent veiligheid.

Gemiddelde besteding per avond: € 41–€ 60 (inclusief toegang). Jongeren (<25) besteden minder; hogere uitgaven concentreren zich in Centrum en Zuid.

Veiligheid en inclusie

Veiligheid en inclusie worden binnen en buiten de locaties steeds belangrijker; duidelijke huisregels, awareness teams en toegankelijke infrastructuur verhogen de ervaren kwaliteit en verlagen drempels. Er is expliciet behoefte aan open, publieke vormen boven besloten ledenclubs; aan plekken voor queer community's en personen van kleur; en aan betere rolstoel-toegankelijkheid. Dit vraagt om regelruimte: flexibele en passende sluitingstijden waar de context dit toelaat, en flexibiliteit bij het oprichten van tijdelijke én permanente plekken. Daarnaast is gebiedsgerichte ontwikkeling nodig in stadsdelen met minder nachtcultuur.

Resultaten enquête in vogelvlucht

Circa 70% ervaart geen overlast in de eigen buurt, 18,1% ervaart lichte overlast. In Centrum ervaart 53,8% hinder. Overlast is vooral zwerfafval/schade, luidruchtige groepen en slaapverstoring.

Conclusie

Het Amsterdamse nachtdorp heeft inhoudelijk veel te bieden en wordt breed gedragen. De volle aansluiting op behoeften valt of staat met drempelverlaging: betaalbaar kunnen meedoen, veilig en zelfstandig kunnen reizen, ruimte hebben om te programmeren en te ontmoeten, en je overal welkom voelen. Als die randvoorwaarden worden versterkt –

vooral in Zuid, Zuidoost, Nieuw-West en Weesp – zal de nachtcultuur niet alleen eerlijker verspreid, maar ook creatiever, diverser en toekomstbestendiger zijn.

Resultaten enquête in vogelvlucht

Verbeterprioriteiten

De top drie bestaat uit 1) Betaalbaarheid (64,3%); 2) Meer diversiteit in aanbod (39,7%); 3) Beter nacht-OV (38,8%). Respondenten vragen daarnaast om meer clubs (51,9%), alternatieve ruimtes (50,7%) en buitenlocaties (44,5%); lage waardering voor besloten ledenclubs.

Het rapport toont aan wat velen in de stad allang denken of voelen: nachtcultuur is meer dan een verzameling plekken en een lijst events. Het is een sociaal weefsel waarin ontmoeting, experiment, veiligheid en plezier elkaar versterken. Amsterdammers kiezen primair voor een gemeenschap en een sfeer. Dat vraagt om vertrouwen in makers en om ruimte voor hybride vormen. Dat kunnen plekken zijn waar eten, kunst en dans samenkomen. Of formats die ook vóór 22.00 uur de 'geest van de nacht' dragen. Of programma's die lokaal talent en diverse scènes zichtbaar maken. Daarbij horen heldere normen voor veiligheid en inclusie – van deurbelied tot huisregels en toegankelijkheid – zodat iedereen naar binnen kan en er kan blijven.

De route vooruit is gebaat bij concrete maatregelen. Zo zijn investeringen gewenst in een robuust nachtnet (metro, bus, veer, fiets), met extra aandacht voor niet-centrale routes en voor mensen met een beperking. Verder is het zaak drempels te verlagen via betaalbare zalen, sociale-ticketmodellen en slim dubbelgebruik van gemeentelijk vastgoed. Karakteristieke panden die cultuur dragen, verdienen bescherming, met duidelijke spelregels rond geluid en gebiedsinpassing. Door consequent te meten wat werkt (veiligheid, overlast, bereikbaarheid, diversiteit), door bevindingen te publiceren, door beleid bij te stellen en door op te schalen is het mogelijk om van beleid voor nachtcultuur een continu leerproces te maken.

Amsterdam heeft alle ingrediënten voor een nachtcultuur die recht doet aan de diverse, nieuwsgierige, eigenzinnige stad. Als we drempels verlagen en ruimte maken, ontstaat een nacht die niet alleen bruist, maar ook eerlijk voelt – dichterbij, veiliger, betaalbaarder en meer van ons allemaal.

CENTRUM
NIEUW-WEST
NOORD

OOST
WEESP
WEST

ZUID
ZUIDOOST

1. TERMINOLOGIE EN DEFINITIE NACHTCULTUUR

De afgelopen jaren laten steeds meer steden onderzoek doen naar nachtcultuur. In Berlijn vormt dergelijk onderzoek een pijler van het stedelijk beleid.² Amsterdam is een van de eerste internationale (hoofd-) steden die specifiek onderzoek heeft laten doen naar de waarde en de functie van het nachtleven. Ook (grootschalige) bewonersonderzoeken als dit Behoeftenonderzoek zijn schaars.³ De stad toont zich hiermee internationaal een voorloper.

2. The Power of the Nighttime Economy: Fueling Culture and Community After Dark,' *Global Leaders Institute*, 30 oktober 2024
3. Zie bijlage 5, Bronnenlijst

Terminologie

Voordat het Behoeftenonderzoek kon plaatsvinden, was het belangrijk om te bepalen wat er onder het begrip 'nachtcultuur' wordt verstaan. De nachtcultuur is onderdeel van wat internationaal vaak de *night (time) economy* wordt genoemd. Hiervoor wordt doorgaans een brede omschrijving gehanteerd, met alle sociale, culturele en economische activiteiten tussen 18.00 en 06.00 uur. Veelgebruikte begrippen zijn 'uitgaansleven', 'nachtleven' en 'clubcultuur'. Uitgaansleven is breder dan nachtleven. Musea, bioscopen, concertzalen en horeca trekken ook overdag grote aantallen bezoekers. In de uitgaansagenda van IAmsterdam staat het nachtelijke aanbod onder het aparte kopje Nachtleven (in de Engelse versie: *Clubbing and nightlife*).

Nachtleven

Nachtleven is net als nachtcultuur deel van de *night time economy*. Voor het internationale onderzoeksproject Creative Footprint formuleerde VibeLab de volgende definitie van deze term:

*'... het nachtleven [is] een sociale en creatieve cultuur die traditioneel 's nachts tot uiting komt en wordt ervaren. Dit is het uitvloeisel van een brede groep creatieven, ondersteunende werknemers, belanghebbenden en consumenten. Samen vormen zij de nachtelijke gemeenschap. Deze personen maken deel uit van de nachteconomie, die alle activiteiten, bedrijven en werknemers omvat die actief zijn in het nachtleven, de horeca en de vrije tijd, evenals nachtwerkers, nachtransport, detailhandel en meer.'*⁴

Clubcultuur

De term clubcultuur heeft betrekking op een specifiek aspect van het nachtleven, en speelt zich vooral af in nachtclubs die dj's, vj's en aanverwante makers programmeren. In 2019 kwam de Berlijnse Club Commission met deze definitie:

*'Clubcultuur beschrijft het fenomeen van mensen die elkaar ontmoeten in clubs of soortgelijke ruimtes (bijvoorbeeld bij openluchtconcerten, raves of festivals) die worden gekenmerkt door een programma gericht op muziek, door beperkte toegang van een bepaalde aard om een beschermde ruimte te creëren met eigen regels, en door een gemeenschap om naar muziek te luisteren, te dansen en elkaar te ontmoeten. Clubcultuur is een deelsector van de culturele economie.'*⁵

Nachtcultuur in beleid Amsterdam

De term 'nachtcultuur' is een relatief nieuwe aandui-

ding voor een bepaald type culturele activiteiten. In het Amsterdams coalitieakkoord 2018 wordt het begrip voor het eerst expliciet gebruikt als onderdeel van een beleidsdoel:

*'Nachtcultuur wordt omarmd. We onderzoeken of broedplaatsen dan wel gebieden in aanmerking komen voor een 24-uurs programmering. We stimuleren cross-overs tussen nachtleven en culturele instellingen zoals musea.'*⁶

In 2018 heeft de gemeente Amsterdam echter nog geen strikte definitie geformuleerd van wat nachtcultuur inhoudt. In de Nachtvisie (2021) staat vervolgens dat de nachtcultuur geen vastomlijnd domein betreft. De *Uitvoeringsagenda Nachtcultuur2023-2026* stelt wel een definitie voor:

*'Nachtcultuur omvat alle kunst en cultuur die tussen 22.00 en 6.00 uur wordt aangeboden, waaronder bijvoorbeeld muziekpodia en de ontmoetingsplaatsen die voornamelijk een sociaal-culturele rol vervullen in het nachtleven.'*⁷

Nachtcultuur vormt hiermee een deel van het bredere nachtleven, samen met clubcultuur, uitgaansleven en andere vormen van nachtelijke vrijetijdsbesteding. Deze afbakening is gebaseerd op het onderzoek *De waarde van de kleine uurtjes*.⁸

Inmiddels heeft de gemeente gemerkt dat deze definitie onvoldoende recht doet aan de betekenis en breedte van de nachtcultuur. Ook kan een dergelijke tamelijk nauwe definitie een knelpunt vormen voor de uitvoering van beleid. Voortschrijdend inzicht heeft geleerd dat het bij nachtcultuur zowel kan gaan om geprogrammeerde kunst- en cultuuractiviteiten die veelal tussen 22.00 en 06.00 uur plaatsvinden, als om dag- of vooravondformats 'in de geest van de nacht'.

Meerdere dimensies

In dit Behoeftenonderzoek is bewust afgezien van een strikte definitie, zodat respondenten hun eigen interpretatie konden geven. Dit zou de gemeente Amsterdam belangrijke inzichten kunnen opleveren in

4. <https://www.creative-footprint.org>
5. Damm, Steffen, & Lukas Drevstedt. Club Culture Berlin. Clubcommission Berlin e.v., 2019 <https://www.clubcommission.de/wp-content/uploads/sites/2/2019/10/club-culture-study.pdf>
6. *Een nieuwe lente en een nieuw geluid*, Coalitieakkoord GroenLinks/D66/PvdA/SP, mei 2018
7. *Uitvoeringsagenda Nachtcultuur 2023-2026*, p. 20
8. Blaker, Nancy & Joost Poort. *De waarde van de kleine uurtjes: De nachtcultuur van Amsterdam*. Atlas Research, apr. 2021

wat bewoners onder nachtcultuur verstaan. Uitgangspunt was dat de precieze betekenis kan variëren per persoon, locatie en situatie. Voor de één is nachtcultuur misschien nauw verbonden met de underground, voor de ander gaat het juist om activiteiten die eerder in de mainstream worden ingedeeld. Sommigen zullen de nadruk leggen op kunst en persoonlijke ontwikkeling, anderen zien het vooral als een ruimte voor ontspanning en viering.

Het onderzoek richtte zich daarom op twee dimensies van de nachtcultuur. De eerste dimensie is een sociale infrastructuur die ontmoeting en een gevoel van *belonging* mogelijk maakt.⁹ Steekwoorden zijn veilig, inclusief, gastvrij, toegankelijk. De tweede dimensie is de artistiek-culturele motor, met als kenmerken curatie, programmering, lokaal talent en diversiteit. De resultaten van de enquête bevestigen de keuze voor deze twee dimensies. Respondenten zoeken zowel laagdrempelige, buurtgedragen plekken waar mensen samenkomen voor sociale interactie en gemeenschapsvorming, als gecureerde plekken (clubs, podia, zalen, hybride locaties) met aansprekende programmering waarvoor zij verder reizen.

Naar een brede werkdefinitie

Om consistente meting, waardering en beleid mogelijk te maken is er een werkdefinitie nodig die beide dimensies verbindt. Een toereikende werkdefinitie draagt bij aan de verbinding tussen praktijk en beleid. Deze definitie moet recht doen aan de gelaagdheid van de nachtcultuur. Een breed hanteerbare definitie kan rekening houden met onder meer de volgende drie elementen:

- × Sociaal: betaalbaarheid, identiteits- en relatievorming, met inbegrip van normen voor inclusie en toegankelijkheid zoals safe(r) spaces, rolstoeltoegang;
- × Cultureel: ruimte voor artistieke programmering, met inbegrip van experiment, lokaal talent en genderdiversiteit;
- × Ruimtelijk-temporeel: maatwerk per gebied, inclusief late/variabele sluitingstijden en erkenning van dag-naar-nachtformats.

Op grond van de onderzoeksresultaten zou bijvoorbeeld de volgende brede werkdefinitie kunnen worden voorgesteld:

Nachtcultuur is het geheel van sociale en artistieke praktijken die de waarden en esthetiek van de nacht – vrijheid, experiment, inclusie en gemeenschap – uitdragen. Activiteiten vinden overwegend plaats tussen 22.00 en 06.00 uur, maar waar relevant

ook daarbuiten. Nachtcultuur manifesteert zich op publiek toegankelijke locaties – permanent, tijdelijk of mobiel – die óf gecureerde activiteiten bieden, óf laagdrempelige nachtelijke ontmoeting en verblijf mogelijk maken waar deze waarden zonder formele programmering actief worden beleefd.

Aanbeveling

De bovengenoemde (aanzetten tot) definities maken duidelijk dat er vooralsnog geen algemeen geaccepteerde definitie van nachtcultuur bestaat. De vraag is ook of die er komt, aangezien de lading van het begrip steeds afhankelijk blijkt van de context waarin het wordt gebruikt. Los van de overeenkomsten verschilt de nachtcultuur van een provinciestad bijvoorbeeld wezenlijk van die van Amsterdam, alleen al door het schaalniveau van aanbod en de hoeveelheid bezoekers.

De uiteindelijke definitie die past bij Amsterdam, moet gebruikt kunnen worden voor vergunningen, subsidies en monitoring. Daarbij moet succes niet alleen worden gemeten in cijfers, zoals omzet of bezoekersaantallen, maar ook in community-indicatoren (ervaren veiligheid, inclusie, bereikbaarheid, betaalbaarheid, makersparticipatie).

Om robuust beleid voor de Amsterdamse nachtcultuur te kunnen maken is het bovendien belangrijk dat er een brede consensus is over wat er wel en wat er niet binnen de definitie valt. De uitkomsten van dit rapport vormen een aanbeveling om met vertegenwoordigers van de sector, beleidsmakers en andere stakeholders nader te verkennen welke definitie Amsterdam wil hanteren. Waarschijnlijk is het daarbij zinvol om ruimte te laten voor het aanpassen van de definitie aan toekomstige ontwikkelingen. De nachtcultuur blijft immers altijd in beweging, net als de stad zelf.

9. Oldenburg, Ray, and Karen Christensen. 'Third Places, True Citizen Spaces.' *The UNESCO Courier*, 22 Mar. 2023, <https://courier.unesco.org/en/articles/third-places-true-citizen-spaces>

CENTRUM
NIEUW-WEST
NOORD

OOST
WEESP
WEST

ZUID
ZUIDOOST

2. DOELSTELLING, ONDERZOEKSVRAGEN, DOELGROEP

Dit onderzoek heeft als doel inzicht krijgen in hoe inwoners van Amsterdam de nachtcultuur in hun stad ervaren en waarderen. De centrale vraag is in hoeverre het aanbod van nachtcultuur aansluit bij de behoeften van de deelnemers. Onderliggende vragen daarbij zijn gericht op participatie en waardering: wat is de betekenis van nachtcultuur voor Amsterdammers? Hoe vaak, wanneer en waar nemen Amsterdammers deel aan nachtcultuur? Is men tevreden met het huidige aanbod? Welke plekken en welke soort locaties zijn geliefd en waarom?

Daarnaast is de ruimtelijke spreiding onderzocht: in welke stadsdelen wordt het aanbod het meest dan wel het minst gewaardeerd. Past het aanbod in het eigen stadsdeel bij de wensen, of vraagt deelname juist om reizen door de stad? In hoeverre speelt bereikbaarheid mee bij de waardering en keuzes? Vormt betaalbaarheid een drempel? Ook is gekeken naar de sociale randvoorwaarden voor een goede nachtcultuur. Voelen mensen zich welkom en veilig of ervaren zij overlast? Tot slot richt het onderzoek zich op wat ontbreekt en welke nieuwe initiatieven bewoners graag zien opbloeien.

De primaire doelgroep van het onderzoek bestond uit volwassen inwoners van Amsterdam. In het onderzoek is gekozen voor een kwantitatieve enquête aangevuld met kwalitatieve gegevens uit focusgroepen en interviews met experts.

Thema's behoeftenonderzoek

- × Participatie & behoeften
- × Ruimtelijke spreiding
- × Bereikbaarheid & mobiliteit
- × Veiligheid
- × Inclusiviteit
- × Betaalbaarheid & toegankelijkheid
- × Overlast

Tijdslijn behoeftenonderzoek

2.1. Kwantitatief onderzoek: online enquête

De enquête is ontwikkeld door VibeLab in samenwerking met Team Nachtcultuur en PennPraxis. Van 24 februari tot en met 25 maart 2025 was de enquête in het Nederlands en in het Engels beschikbaar via de website van de gemeente Amsterdam en gehost door platform Qualtrics. De vragen in de enquête hadden betrekking op de nachtcultuur in Amsterdam over de voorgaande twaalf maanden (op het moment van invullen). De enquête was online openbaar toegankelijk voor alle Amsterdammers. Respondenten van de enquête zijn geworven via een brede publiekscampagne, zowel online (social media, nieuwsbrieven, gemeentelijke website) als offline (fysieke posters, outreach via lokale netwerken). De bewonersenquête is gericht onder de aandacht gebracht van het publiek van de nachtcultuur (zie bijlage 4). Ook zijn bewoners benaderd via e-mail en via ambtelijke contactpersonen in de stadsdelen. Herhaaldelijk kwam daarop de respons dat men zich niet gekwalificeerd achtte om de vragenlijst in te vullen omdat het aan kennis over de nachtcultuur ontbrak.

Net als bij andere enquêtes waar in principe een hele populatie aan kan deelnemen, geldt ook voor deze

VibeLab

Onderzoeks- en adviesbureau VibeLab zet zich in voor de nachtcultuur en creatieve gemeenschappen wereldwijd. VibeLab werkt samen met overheden, culturele instellingen en onafhankelijke makers om strategieën te ontwikkelen die het nachtleven ondersteunen en zichtbaar maken. VibeLab helpt complexe data inzichtelijk maken en bouwt bruggen tussen beleidsmakers, nachtcultuurmakers en gemeenschappen.

PennPraxis, Universiteit van Pennsylvania

PennPraxis is het praktijkgerichte onderzoeksplatform van de Weitzman School of Design aan de Universiteit van Pennsylvania. PennPraxis ontwikkelt maatwerk open-source software tools voor data-analyse, die flexibiliteit, reproduceerbaarheid en complexiteit mogelijk maken bij uiteenlopende vraagstukken. PennPraxis is sinds 2016 partner van VibeLab in o.a. de Creative Footprint studies.

vragenlijst dat die vooral is ingevuld door bewoners die zich sterk – positief dan wel negatief – betrokken voelen bij het onderwerp, in dit geval de nachtcultuur. Dit verschijnsel wordt ook wel zelfselectie genoemd. De meeste respondenten van de vragenlijst blijken regelmatig of vaak bezoeker van nachtcultuur. Daarnaast zijn er respondenten die doorgaans niet zelf deelnemen aan de nachtcultuur, maar die de enquête invulden om te laten blijken dat zij in hun woon- of leefomgeving overlast ervaren van uitgaanslocaties of uitgaanspubliek. Hun antwoorden beperken zich dan ook tot het thema overlast.

In totaal waren er 2.114 respondenten, waarvan 1.331 (63%) de enquête volledig heeft ingevuld. Bij de data-analyse zijn drie criteria gehanteerd. Respondenten moesten woonachtig zijn in Amsterdam, 15 jaar of ouder zijn en ten minste 75% van de enquête hebben voltooid. Dit leverde een dataset van 1.186 respondenten op. Kijkend naar de hele groep respondenten kunnen we vaststellen dat de steekproef representatief is voor dat deel van de Amsterdamse bevolking dat actief deelneemt aan het nachtleven. Binnen deze groep zijn de demografische kenmerken (zoals leeftijdsverdeling, gender, spreiding over stadsdelen) voldoende uitgebalanceerd om betrouwbare uitspraken te kunnen doen over hun wensen en behoeften.

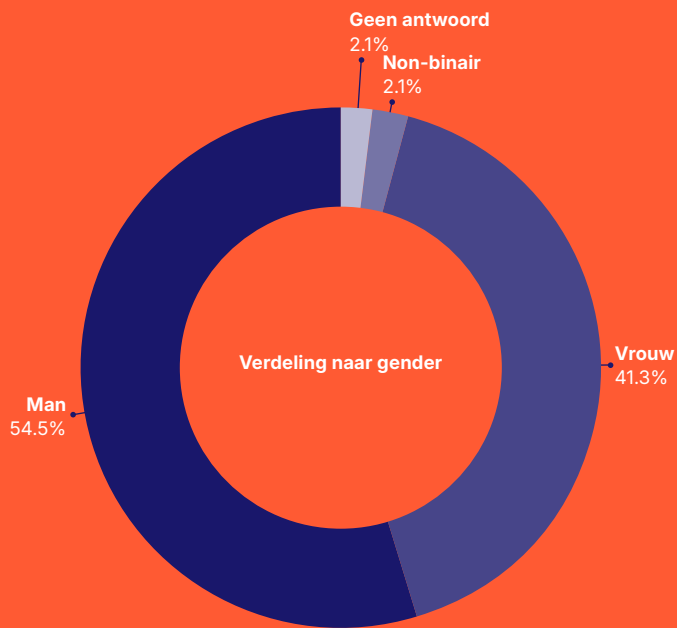
Vraagstelling

De enquête telde negentien vragen, onder andere naar de demografische kenmerken van de respondent. De volgende vragen hadden betrekking op de nachtcultuur:

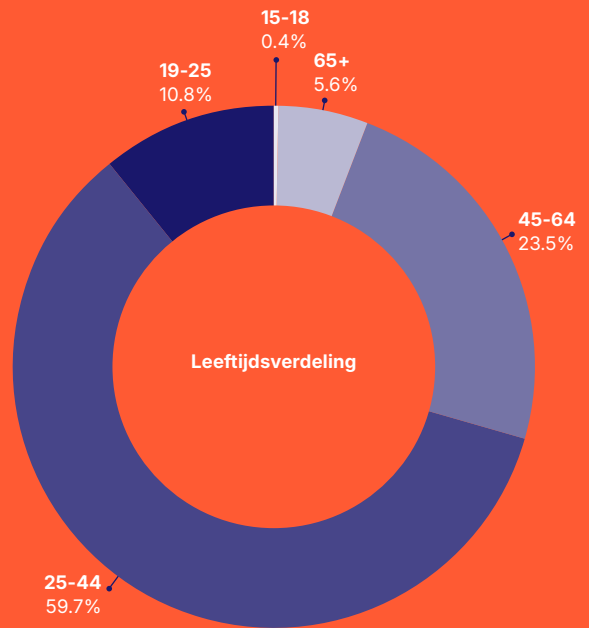
- ✗ Hoe hoog is uw nachtcultuurparticipatie?
- ✗ Is de participatie het afgelopen jaar gestegen of gedaald ten opzichte van het jaar ervoor en zo ja waarom?
- ✗ Wat voor type bestemmingen bezoekt u en hoe vaak?
- ✗ Wat zou voor u het beste eindtijd zijn?¹⁰
- ✗ Hoeveel besteedt u gemiddeld?
- ✗ Welke stadsdelen heeft u het afgelopen jaar het vaakst bezocht?
- ✗ Hoe lang bent u bereid om te reizen?
- ✗ In hoeverre bent u tevreden met het aanbod in uw buurt?
- ✗ Ondervindt u overlast in uw buurt en zo ja welke vormen?
- ✗ Welke aspecten zijn volgens u voor verbetering vatbaar?
- ✗ Overige zaken (open vraag)

10. In de enquête hanteren we de term eindtijd in plaats van sluitingstijd, waar het gaat om de voorkeurstijd waarop de respondent diens deelname aan de nachtcultuur beëindigt.

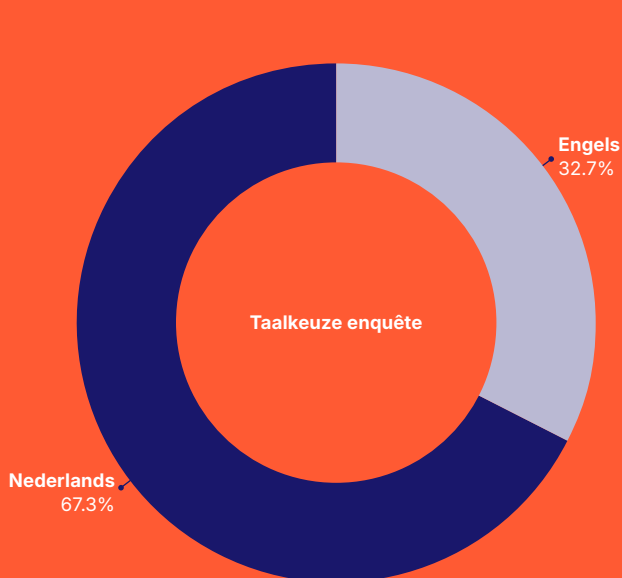
2.2. Kenmerken respondenten enquête

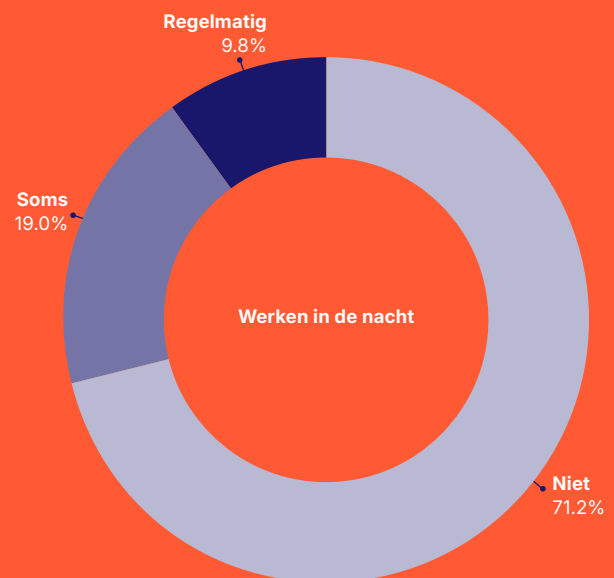
Wat betreft gender identificeerde 54,4% zich als man, 41,3% als vrouw, 2,1% als non-binair en koos 2,1% ervoor geen antwoord te geven.

De grootste leeftijdsgroep bestond uit mensen tussen de 25 en 44 jaar (59,6%), gevolgd door respondenten van 45 tot 64 jaar (23,5%) en 19 tot 25 jaar (10,8%). De leeftijdsgroep 65+ was relatief klein (5,6%). Die van 15 tot 18 was nauwelijks vertegenwoordigd (0,4%).

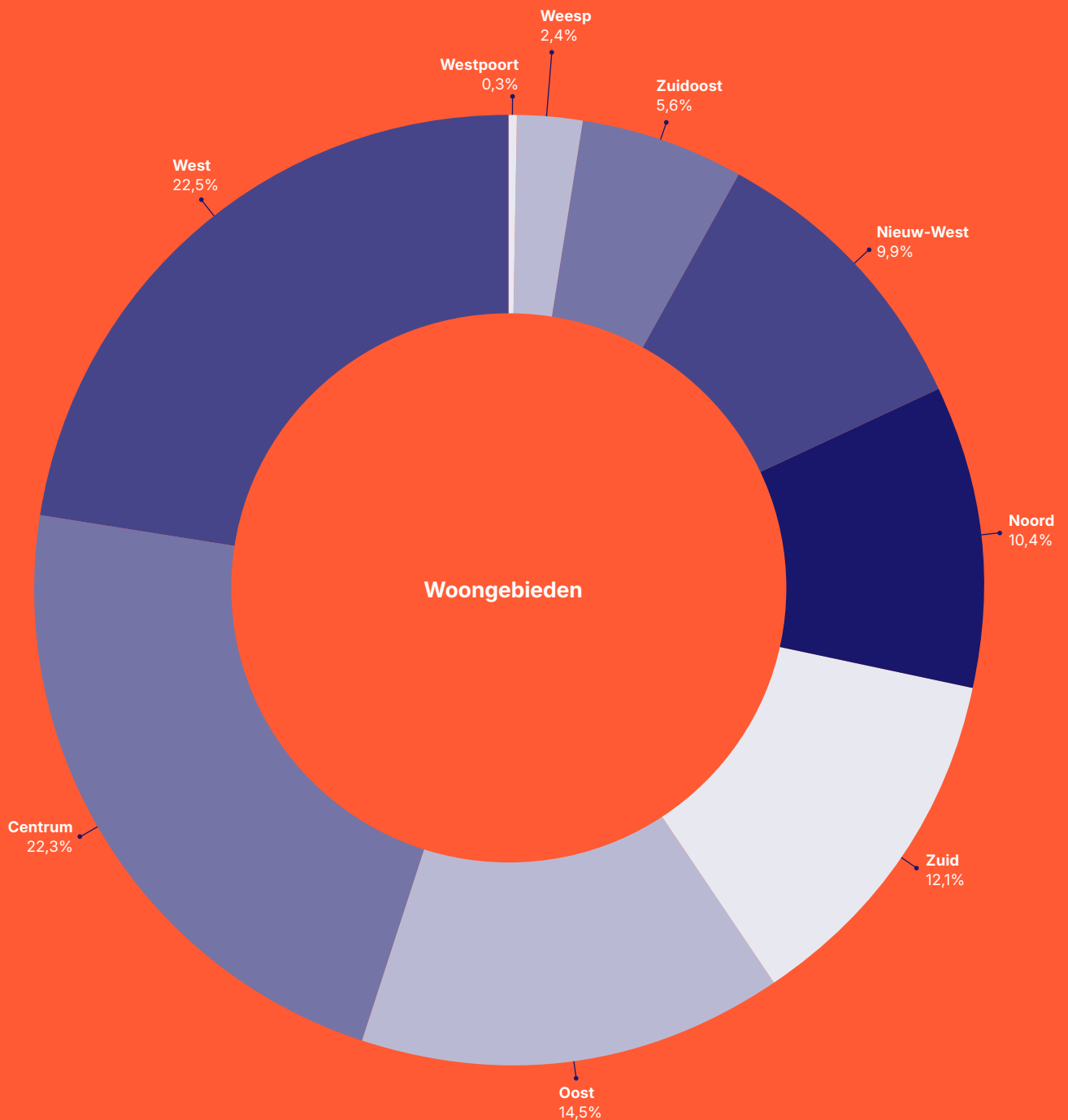

Iets meer dan twee derde van de respondenten vulde de enquête in het Nederlands in (67,3%), 32,7% koos voor de Engelse versie.

Bijna drie op de tien respondenten gaf aan ook in de nacht te werken: 9,8% van alle respondenten doet dit regelmatig, 19% doet dit soms.

De meeste respondenten kwamen uit West (22,5%), op de voet gevolgd door inwoners van Centrum (22,3%). Oost leverde de op twee na grootste groep deelnemers (14,5%), gevolgd door Zuid met 12,1%. Noord en Nieuw-West leverden vergelijkbare aantallen respondenten, respectievelijk 10,4% en 9,9%. Zuidoost vertegenwoordigde een kleiner deel van de steekproef (5,6%), terwijl inwoners van Weesp slechts 2,4% uitmaakten. Westpoort had de kleinste vertegenwoordiging met slechts vier respondenten (0,3%).

2.3. Kwalitatief onderzoek

Focusgroepen en interviews

In aanvulling op de enquête zijn zes online focusgroepsessies en negen interviews gehouden. De focusgroepen waren samengesteld uit Amsterdammers met verschillende achtergronden en diverse persoonlijke betrokkenheid bij de nachtcultuur. Dit zorgde ervoor dat uiteenlopende perspectieven werden belicht. Met uitzondering van Nieuw-West, waar een fysieke bijeenkomst plaatsvond, vonden de focusgroepen plaats via Google Meet, met ondersteuning van interactieve tools (MURAL). Bewoners, creatieven en nachtwerkers namen deel aan gesprekken over de volgende onderwerpen:

- × Betekenis nachtcultuur;
- × Kwaliteit van het aanbod in het stadsdeel in het algemeen;
- × Kwaliteit van het lokale aanbod in verhouding tot het algehele aanbod in de stad;
- × Verbeterpunten.

In totaal namen 41 personen deel aan de focusgroepen. De leeftijden lagen grotendeels tussen de 25 en 44 jaar (85,4%) met een kleiner deel tussen de 45 en 65 jaar (14,6%). Wat betreft gender identificeerde 51% zich als vrouw en 49% zich als man.

Daarnaast vonden negen verdiepende interviews plaats, waaronder interviews met een nachtcultuuronderzoeker, een museumcurator en een vertegenwoordiger van een queer collectief dat zich richt op toegankelijkheid in de nacht. Daarnaast zijn zes aanvullende interviews gehouden om de lagere respons in stadsdeel Zuid en stadsgebied Weesp te compenseren. De geïnterviewden variëren in leeftijd van midden twintig tot eind vijftig, met een diverse achtergrond. Hun betrokkenheid bij nachtcultuur loopt uiteen van beleidsmatige en artistieke invalshoeken tot gespecialiseerde kennis over de historische context van de stad.

Focusgroepen

De focusgroepen waren bedoeld om verdiepend, kwalitatief inzicht te krijgen in de waardering van de nachtcultuur per stadsdeel. Om input voor de gespreksthema's te krijgen zijn de kunst- en cultuurmedewerkers van de stadsdelen geraadpleegd. Vervolgens zijn deelnemerslijsten met bewoners en sleutelfiguren uit lokale cultuur- en nachtnetwerken opgesteld. Zij zijn via e-mail en telefonisch benaderd. Minder bereikbare gemeenschappen zijn via culturele organisaties benaderd.

Aanvragers/betrokkenen van de AFK-projectsubsidie Nachtcultuur 2024 kregen een directe uitnodiging. Er is nadrukkelijk gekozen voor een brede afspiegeling van de Amsterdamse bevolking.

Dataverzameling stadsdelen focusgroepen 2025

4 februari	Centrum	9 deelnemers
5 februari	Noord	8 deelnemers
6 februari	West	6 deelnemers
12 februari	Oost	5 deelnemers
24 februari	Zuidoost	8 deelnemers
25 februari	Nieuw-West (op locatie)	5 deelnemers

interviews 2025

17 maart	Zuid	3 interviews
25 maart	Weesp	1 interview
27 maart	Zuid	2 interviews

2.4. Representativiteit en methodologische beperkingen

De steekproef is gehouden onder een selecte populatie. De uitkomsten van de steekproef zijn representatief voor de respondenten, niet voor de gehele Amsterdamse bevolking. De verdeling naar leeftijd en stadsdeel is geen weerspiegeling van de demografie van de stad, maar van de respons op de outreach campagne. Ook is de geografische spreiding van

respondenten niet representatief voor de bevolkingssamenstelling per stadsdeel. Enkele stadsdelen zijn oververtegenwoordigd.

Ondanks deze uitdagingen schetst het onderzoek een rijk en genuanceerd beeld van de Amsterdamse nachtcultuur. De data zijn geanalyseerd met kruistabellen en thematische analyses, waardoor verbanden tussen demografische kenmerken en antwoordpatronen zichtbaar zijn. Door de enquête-uitkomsten te combineren met de inzichten uit de focusgroepen en interviews vormt het onderzoek een basis voor verdere beleidsontwikkeling rond de Amsterdamse nachtcultuur.

(Mogelijke) beperkingen methodologie

Zelfselectie

Respondenten die zichzelf aanmelden, zijn vaak bovengemiddeld betrokken bij het onderwerp. Dit kan leiden tot uitgesprokener meningen (zowel positief als negatief) en tot ondervertegenwoordiging van neutralere stemmen.

Scheve geografische verdeling

De procentuele spreiding van respondenten komt niet overeen met de inwoneraantallen per stadsdeel. De resultaten zijn daarom niet volledig representatief voor alle bewonersgroepen in elk stadsdeel.

Oververtegenwoordiging van actieve deelnemers nachtcultuur

De werving richtte zich vooral op mensen met affiniteit voor de nachtcultuur. Hierdoor kan het beeld afwijken van het gemiddelde profiel van de Amsterdamse bevolking. Daarnaast zijn cultuurtafels en broedplaatsen benaderd. Ook jongerenorganisaties en culturele organisaties hebben een uitnodiging ontvangen om deel te nemen aan het onderzoek. Benaderde bewonersgroepen zijn niet ingegaan op de uitnodiging.

Beperkingen in de kwalitatieve dataverzameling

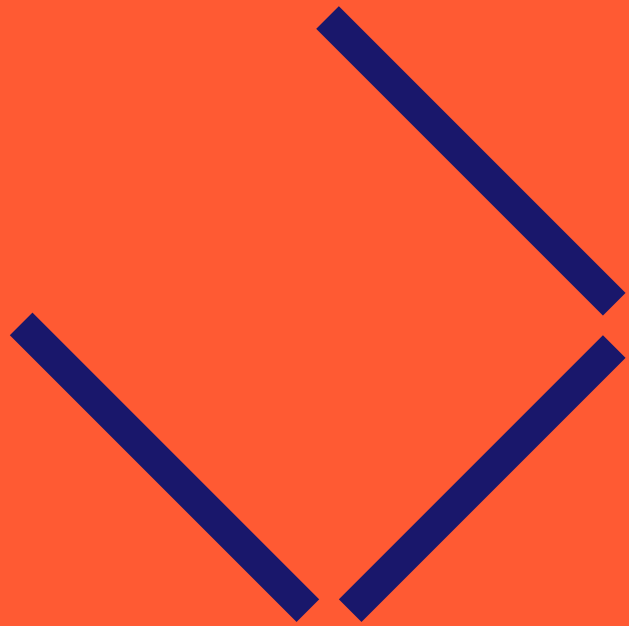
De werving voor focusgroepen was uitdagend door de tijdsinvestering en het beperkte directe belang voor deelnemers. Dit leidde in sommige stadsdelen tot lagere deelname aan of uitval van sessies. Individuele interviews hebben dit gedeeltelijk gecompenseerd.

CENTRUM
NIEUW-WEST
NOORD

OOST
WEESP
WEST

ZUID
ZUIDOOST

3. RESULTATEN, ANALYSE EN AANBEVELINGEN

Dit hoofdstuk bevat de analyse van de resultaten uit enquête, focusgroepen en interviews, en de aanbevelingen die daaruit voortvloeien. De analyse sluit aan bij de in hoofdstuk 2 genoemde thema's: Participatie & behoeften; Ruimtelijke spreiding; Bereikbaarheid & mobiliteit; Veiligheid; Inclusiviteit; Betaalbaarheid & toegankelijkheid; Overlast.

In deze analyse worden de resultaten op hoofdlijnen besproken, de gedetailleerde uitkomsten inclusief percentages zijn te vinden in bijlage 1. De aanbevelingen zijn samengesteld op basis van de respons uit de enquête en de focusgroepen, alsmede op grond van de inzichten van de onderzoekers en hun kennis van de Amsterdamse nachtcultuur. Bij de aanbevelingen volgt steeds een overzicht van de sleutelspelers die nodig zijn om de aanbevelingen in actiepunten te vertalen. Bij elk thema zijn *good practices* uit andere steden opgenomen. Deze praktijkvoorbeelden laten zien welke opties beschikbaar zijn binnen de verschillende beleidsterreinen die de nachtcultuur raken.

Het beleid rond nachtcultuur ontwikkelt zich snel – zowel in Nederland als internationaal – terwijl de impact van nieuwe maatregelen nog beperkt wordt gemeten. Voor alle aanbevelingen geldt dat gerichte dataverzameling, monitoring en periodieke evaluatie nodig zijn om effecten op de lange termijn te kunnen beoordelen. Daarom de algemene aanbeveling om voor alle uiteindelijke actiepunten een monitormodel te hanteren waarin de opbrengst zichtbaar wordt op grond van een duidelijke voor/na-vergelijking. Kies bij

iedere maatregel voor een vaste nulmeting, tussen-tijdse evaluatiemomenten en transparante, publieke rapportage van de voortgang en resultaten. Dit bevordert de vergelijkbaarheid, maakt bijsturen mogelijk en vergroot het vertrouwen van stakeholders in de doeltreffendheid van acties.

‘Laat de gemeente onderzoeken hoe we met een narratief over de nachtcultuur de impact ervan kunnen laten zien op de creativiteit, op jongeren, op de welvaart en de economie en ga zo maar door.’

– Deelnemer enquête 2025

Resultaten enquête in vogelvlucht

Participatie

Meer dan 90% van de respondenten nam het afgelopen jaar regelmatig deel aan nachtcultuur. Cafés en restaurants vormen de basis; clubs, liveoptredens en festivals trekken sterk betrokken, maar minder frequente bezoekers. Eindtijden lopen uiteen: 41,7% verkiest (zeer) late of vrije eindtijden.

Reisgedrag

61,2% gaat vooral buiten het eigen stadsdeel uit. De meest geaccepteerde reistijd is 15–30 minuten (49,4%); ruim een derde reist 30–60 minuten. Onvoldoende nacht-OV zorgt voor hogere reiskosten (taxi's) en zorgen omtrent de veiligheid.

Keuzemotieven

Sfeer en sociale veiligheid zijn doorslaggevend: 'vriendelijk/gastvrij publiek' (63,7%), 'gezellige, intieme sfeer' (60,8%) en 'veilige, inclusieve omgeving' (57,3%). Bereikbaarheid is een belangrijke randvoorwaarde (vooral voor <24 en 45+). Voor een deel van de respondenten weegt divers en lokaal talent in de programmering zwaarder dan headliners.

Ruimtelijke spreiding

Centrum (43,6% eerste keuze), West (18,6%) en Noord (17,8%) vormen samen 80% van de favoriete bestemmingen. In Centrum bezoeken de meeste inwoners het eigen stadsdeel (68,6%). In Noord, Nieuw-West en Zuidoost is behoefte aan meer bars/café's, in Zuid, Zuidoost en Weesp aan permanente locaties voor nachtculturele activiteiten.

Uitgaven & drempels

Gemiddelde besteding per avond: € 41–€ 60 (inclusief toegang). Jongeren (<25) besteden minder; hogere uitgaven concentreren zich in Centrum en Zuid.

Verbeterprioriteiten

De top drie bestaat uit 1) Betaalbaarheid (64,3%); 2) Meer diversiteit in aanbod (39,7%); 3) Beter nacht-OV (38,8%). Respondenten vragen daarnaast om meer clubs (51,9%), alternatieve ruimtes (50,7%) en buitenlocaties (44,5%); lage waardering voor besloten ledenclubs.

Overlast

Circa 70% ervaart geen overlast in de eigen buurt, 18,1% ervaart lichte overlast. In Centrum ervaart 53,8% overlast. Overlast is vooral zwerfafval/schade, luidruchtige groepen en slaapverstoring.

3.1. Participatie & behoeften

Resultaten en analyse

Participatie in de nachtcultuur is hoog binnen de steekproef: meer dan 90% van de respondenten ging het afgelopen jaar minstens enkele keren per maand uit. Restaurants en cafés zijn het populairst. Liveoptredens worden door meer dan de helft enkele keren per jaar bezocht. Nachtcultuur wordt dus in uiteenlopende vormen beleefd en is meer dan alleen clubbezoek.

Respondenten beginnen vroeger op de avond en gaan door tot laat. Veel respondenten rekenen activiteiten in de (voor)avond ook tot de nachtcultuur. Meer dan vier op de tien wenst vrije of zeer late sluitingstijden (4.00 tot 8.00 uur). De gewenste eindtijd weerspiegelt vooral het uitgaansgedrag van respondenten, niet per se hun algemene opvatting over openingstijden.

'Alternatieve locaties hebben langere openingstijden nodig. Plekken met de beste muziek gaan meestal om drie uur 's nachts al dicht.'

– Deelnemer enquête 2025

Vergeleken met twee jaar geleden is er een lichte daling in participatie. Dit valt deels te verklaren door demografisch verloop. Een derde noemt 'leeftijd en levensfase' als reden voor minder deelname, vooral binnen de groep 25-44 jaar. Betere informatie en kennis over het aanbod worden genoemd als redenen om mogelijk vaker uit te gaan.

Sociaal en cultureel

Respondenten ervaren de nacht als sociale infrastructuur. Bij favoriete bestemmingen scoren 'vriendelijk en gastvrij publiek', 'gezellige sfeer' en 'veilige en inclusieve omgeving' het hoogst. Deze aspecten sluiten aan bij een brede definitie van nachtcultuur, waarbij het niet enkel gaat om culturele programmering. Sociale beleving telt bij elk type locatie, van buurtcafé tot club met gecensureerd cultureel programma.

De populairste locaties leunen wel degelijk op hun programma. Respondenten benadrukken het belang

van de line-up, die niet per se uit bekende namen hoeft te bestaan. 'Lokaal talent en diversiteit' scoort bij de respondenten hoger dan 'headliners', terwijl die laatste vooral voor clubbers aantrekkelijk zijn. Uit de open antwoorden en de focusgroepen blijkt dat voor veel bezoekers een combinatie van factoren, zoals de kwaliteit van de programmering, het publiek, de community, de identiteit van de organisatoren en de mate van inclusiviteit, doorslaggevend is.

Er is een verschil tussen wensen en gedrag. Enerzijds is er behoefte aan laagdrempelige, buurtgerichte nachtcultuur – café of bar – om de hoek. Anderzijds zoeken respondenten locaties met een hoogwaardig programma waar zij zich thuis voelen. Vooral voor clubs is men bereid verder te reizen.

Diversiteit in inhoud én locatie

Respondenten zijn in meerderheid tevreden met het huidige aanbod in de buurt. Tegelijk wensen zij méér mogelijkheden: extra clubs, meer alternatieve ruimtes en meer buitenlocaties. Men waardeert wat er is, maar ziet ruimte voor meer keuze en variatie. Besloten ledenclubs zien respondenten liever minder.

Bij vrijwel alle groepen staan betaalbaarheid, diversiteit in aanbod en beter (nacht-)OV bovenaan het lijstje gewenste verbeteringen. Bijna 40% wenst meer diversiteit in evenementen; na betaalbaarheid het hoogst scorende verbeterpunt. Respondenten signaleren een toenemende homogeniteit, waarbij sommigen de coronapandemie als keerpunt markeren. De combinatie eten/cultuur/dans is in trek bij oudere doelgroepen (45+). Jongeren (<25) hebben een voorkeur voor clubhoppen en formats die dag en nacht combineren. De roep om alternatieve ruimtes wijst op behoefte aan betaalbare, flexibele omgevingen waar experiment, ontmoeting en community-eigenaarschap centraal staan.

'Ik mis broedplaatsen die eigen initiatieven ondersteunen, zoals de Graansilo of Vrieshuis Amerika in de jaren '90.'

– Deelnemer enquête 2025

Aanbevelingen

De deelnemers aan het onderzoek hebben behoefte aan een nachtleven dat dichtbij en toegankelijk is, met kleinschalige, buurtgedragen plekken waar je spontaan binnenloopt en je welkom voelt. Er is ruimte voor meer inclusieve locaties waar ruimte is voor kwalitatieve programmering. Tijdelijke en modulair in te richten ruimtes (pop-ups, ateliers, broedplaatsen) en hybride formats kunnen voor een doorlopend dag/nacht-aanbod zorgen.

Ruimere, flexibelere – bij voorkeur vrije of zeer late – sluitingstijden in het weekend sluiten beter aan op verschillende ritmes en generaties. Er is een voorkeur voor openbaar toegankelijke nachtcultuur boven besloten ledenclubs. Lokaal talent verdient zichtbaarheid. Variatie per stadsdeel voorkomt monocultuur en spreidt de drukte, terwijl cocreatie met lokale scènes en buurtgemeenschappen het gevoel van eigenaarschap versterkt. Tot slot helpt een stadsbreed, actueel overzicht – met agenda, uitleg van formats, toegankelijkheidsinfo en tijden – bewoners om geïnformeerde keuzes te maken.

Aanbeveling 1: Nachtagenda

Ontwikkel een centrale nachtagenda met toegankelijke informatie over nachtcultuur, programmering en locaties, waarin de focus ligt op onafhankelijke en grassroots initiatieven. Gebruik eenvoudige taal en pictogrammen, en zorg voor meertaligheid. Onderzoek bestaande platforms en potentiële partners.

Aanbeveling 2: Subsidie AFK

Zorg voor voortzetting van de regeling talentsubsidie nachtcultuur van het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK) of een vergelijkbare subsidie. Het is aan te bevelen dat nachtcultuurinitiatieven die ruimte bieden aan lokaal talent en het profiel van het stadsdeel versterken, hierbij voorrang krijgen.

Aanbeveling 3: Openingstijden en locatie/ruimtegebruik

Zorg voor structurele samenhang tussen het Horecabeleid 2025, de Uitvoeringsagenda Nachtcultuur en de uitkomsten van het behoeftenonderzoek, zodat beleidskaders aansluiten op feitelijk gebruik, wensen en trends binnen de nachtcultuur. Vertaal deze inzichten naar concrete kaders voor verruiming van sluitingstijden, diversiteit in aanbod en de inzet van alternatieve en (semi)tijdelijke locaties.

Borg binnen dit integrale kader ruimte voor gebiedsgerichte variatie, versterking van lokaal talent en laagdrempelige, publiek toegankelijke nachtcultuur, met aandacht voor inclusiviteit, sociale veiligheid en spreiding van bezoekersstromen. Het beleid dient hiermee zowel regulerend als faciliterend van aard te zijn.

Sleutelspelers participatie & behoeften

Stadsdeelbesturen, afdeling Vergunningen Toezicht & Handhaving (VTH), afdeling Kunst en Cultuur, afdeling Openbare Orde en Veiligheid, politie, gebiedsmanagers, AFK, Stichting N8BM A'DAM, Amsterdam en Partners, Overleg Amsterdamse Clubs andere stakeholders.

Praktijkvoorbeeld Toronto¹¹ ✓

Toronto's Music Industry Strategy (2022-2026) is een strategisch beleidsplan ontwikkeld om de muzieksector van Toronto te versterken. Toronto is een van de meest diverse steden ter wereld. Het is van belang dat het muzikale aanbod deze diversiteit weerspiegelt en representeert. Actiepunten rondom diversiteit en inclusiviteit zijn onder andere het uitbreiden van het gebruik van gebouwen in eigendom van de stad voor gemeenschaps- of kunstevenementen en het faciliteren van culturele evenementen waarin inheemse en kunstenaars van kleur centraal staan.

Praktijkvoorbeeld Sydney¹² ✓

Sydney's Vibrancy Reform introduceerde hervormingen die in 2023 stapsgewijs zijn ingevoerd om de regelgeving rond nachthoreca, livemuziek en evenementen te versoepelen. Dit is een reactie op de 'lockout laws' (2014-2020), die openingstijden verkortten en de tijden beperkten waarop alcohol mocht worden geschonken in populaire uitgaansgebieden. Daardoor moesten 176 nachtclubs, muziekcafés en bars sluiten. Belangrijke maatregelen van de Vibrancy Reform zijn hogere drempels voor geluids- en overlastklachten, versoepelde regels voor buitenactiviteiten, planning en verlichting, kortere aanvraagprocedures, lagere licentiekosten voor live-muziek en financiële ondersteuning voor artiesten en horecazaken.

11. Nordicity. *Music Industry Strategy: 2022–2026*. Toronto Music Office, City of Toronto, maart 2022

12. Office of the 24-Hour Economy Commissioner. "Vibrancy Reforms." NSW Government

3.2. Ruimtelijke spreiding

Resultaten en analyse

Stadsdeel Centrum is voor respondenten de favoriete bestemming, gevolgd door West, dat een rijk ecosysteem heeft van zowel gevestigde als alternatieve locaties. Noord is een uitgesproken secundaire 'hub' met een sterke lokale oriëntatie. Oost toont potentie rond creatieve, experimentele plekken, maar er is behoefte aan meer variatie én minder tijdelijkheid van locaties. Zuid heeft geen structurele nachtruimte. Wel is er veel horeca in de Pijp en ontwikkelt het Schinkelgebied zich tot nachtcultuurhub. Nieuw-West heeft enkele van de populairste clubs, maar die liggen vooral in het industriële Westpoort. Op buurtniveau is er in Nieuw-West, Zuidoost en Noord vraag naar meer bars en cafés. Weesp en Zuidoost hebben weinig nachtcultuur en worden dan ook het minst bezocht. In Zuidoost ontbreken vaste nachtcultuurlocaties – ondanks het vele aanwezige talent in het stadsdeel. Weesp heeft weinig aanbod voor jongeren en is relatief slecht bereikbaar.

'Ik vind het jammer dat er zo weinig is in Zuidoost. Er is veel plaats voor, maar uiteindelijk moet je steeds naar het centrum of andere stadsdelen.'

– Deelnemer enquête 2025

Concentratie versus spreiding

Hoewel bijna twee derde van de respondenten meestal buiten het eigen stadsdeel uitgaat, zijn er per stadsdeel duidelijke verschillen in lokale binding. Vooral in Centrum, West en Noord kiezen bewoners het eigen stadsdeel als eerste uitgaansoptie. Respondenten geven aan graag in hun eigen stadsdeel te willen blijven, maar vinden daar lang niet altijd waar zij naar op zoek zijn. Stadsdelen met meer nachtcultuur scoren hoger als eerste keuze en zijn meer in trek bij de eigen bewoners. Centrum is – ondanks kritiek op toeristische druk – favoriet dankzij het uitgebreide aanbod. Voor uitgaansgebieden Leidseplein, Rembrandtplein en de Wallen is de waardering hoog. Hoewel men in algemene zin tevreden is met het aanbod, verschillen de wensen per stadsdeel en demografische groep.

Er zijn gemengde gevoelens over de verschuiving van nachtcultuur naar de randen van de stad. Respondenten willen graag dat Centrum aantrekkelijk blijft als primair uitgaansgebied voor Amsterdammers.

Er zijn (oudere) respondenten die afhaken omdat zij het aanbod in Centrum minder aantrekkelijk vinden en andere stadsdelen te ver. Anderen ervaren de 'rafelranden' als spannend, authentiek en minder toeristisch. Bovendien vinden zij daar aansprekende plekken met ruimere openingstijden, buitenruimtes en alternatieve programmering. Ruimtelijke identiteit doet ertoe: Noord, West en Westpoort zijn in trek dankzij de beleving en eigenheid van industriële panden. Tegelijkertijd wordt er gewezen op praktische bezwaren als de afgelegen ligging en slechte bereikbaarheid.

Aantrekkingskracht locaties

Toonaangevende locaties werken als magneten voor bezoekers uit alle stadsdelen (en daarbuiten). In Centrum zijn Paradiso en Melkweg publiekstrekkingen. In Noord zijn Garage Noord en Skatecafé Karin & Yvonne geliefd. In Nieuw-West trekken Club RAUM, Radion en Lofi bezoekers uit de hele stad. Tijdelijke clubs kunnen grote impact hebben: De School (gesloten begin 2024) en Marktkantine (gesloten juni 2022) in West worden nog steeds regelmatig genoemd, net als Trouw (gesloten 2015) in Oost. Dit onderstreept hoe nachtcultuurlocaties een gebied aantrekkelijk kunnen maken.

Aanbevelingen

Uit het onderzoek blijkt dat er behoefte is aan meer plekken voor nachtcultuur. Elk stadsdeel vraagt om een eigen aanpak met heldere afspraken over bereikbaarheid, veiligheid en inpassing in de buurt. Voor de ontwikkeling van nachtcultuurlocaties is er oog nodig voor lokale dynamiek, draagvlak (vroegtijdige betrokkenheid van bewoners) en fasering.

Dat vergt gebiedsgerichte strategieën die rekening houden met huidige én toekomstige ontwikkelingen, met prioriteit voor Noord, Nieuw-West, Zuidoost en Weesp. Centrum blijft de voornaamste uitgaanskern, terwijl daarnaast sterke lokale hubs worden ontwikkeld. Aan de rafelranden liggen kansen: karaktervolle industriële panden kunnen uitgroeien tot buurthubs, mits goed ontsloten en functioneel uitgerust.

Locaties buiten het centrum horen veilig en eenvoudig bereikbaar te zijn via OV en fiets, met nachtvervoer, goede verlichting, duidelijke wayfinding en basisvoorzieningen. Dergelijke voorzieningen moeten meegroeien met de gebiedsontwikkeling, zodat huidige en toekomstige bewoners én bezoekers van buiten het gebied ervan profiteren. Resultaat: uitgaan dichterbij huis, minder reistijd en drukte, meer keuze, veiliger nachten en sterkere buurten met ruimte voor lokale makers. Spreiding wordt eerlijker: minder overlast in het centrum en meer kansen in stadsdelen waar minder nachtcultuur is.

Inzoomen op kansen en hiaten

Het Schinkelgebied in Zuid laat zien hoeveel creatieve potentie vrijkomt zodra er ruimte is. Het bundelt eten, dans en kunst en trekt een breed publiek. Met structurele ondersteuning kan het uitgroeien tot een volwaardige nachtkern en bijdragen aan een betere spreiding van de nachtcultuur.

In Zuidoost ontbreekt een stabiele nachtinfrastructuur. Bewoners wijken uit naar andere stadsdelen of organiseren informele feesten. Te vaak wordt Zuidoost benaderd vanuit 'risicobeheersing' in plaats van 'mogelijkheden', wat de ontwikkeling van lokale initiatieven – vooral van jongeren – remt.

Het Hamerkwartier is een dynamisch gebied voor de nachtcultuur. Het staat echter onder druk van stedelijke ontwikkeling. Hier is structurele bescherming van de nachtcultuur nodig én een heldere visie op buurtinitiatieven en participatie.

Aanbeveling 1. Spreiding locaties

Veranker de nachtcultuur in gebiedsontwikkeling en bestemmingsplannen, en zorg voor een evenwichtige spreiding van nachtcultuurlocaties. Anticipeer op aflopende vergunningen, waarbij de gemeente de doorstart van succesvolle initiatieven actief ondersteunt.

Aanbeveling 2. Overzicht aanwezige functies

Maak voor alle belanghebbenden (bewoners, beleidsmakers, ontwikkelaars, etc.) inzichtelijk welke functies – zoals muziekstudio's, broedplaatsen, nachtclubs en horeca – al actief zijn op locaties binnen ontwikkelgebieden, om bewustzijn te vergroten en verdringing te voorkomen. Koppel dit aan het lopende locatieonderzoek naar nachtcultuurlocaties.¹³

Aanbeveling 3. Spreiding zaalcapaciteit

Analyseer samen met de particuliere sector en vastgoedpartijen voor welk type en formaat zalen er kansen liggen.¹⁴ Spreiding van zaalcapaciteit (<200 tot >1500 bezoekers) zorgt voor betere doorstroming van talent.

Aanbeveling 4. Zuidoost

Creëer samen met nachtcultuurmakers een visie op de nachtcultuur in Zuidoost en faciliteer op korte termijn pilotevents voor activatie en dataverzameling. Integreer nachtcultuur in de bestaande cultuurstrategieën voor het stadsdeel. Kies een helder doel; bijvoorbeeld binnen drie jaar twee nachtcultuurlocaties (<200 en >400 bezoekers).

Aanbeveling 5. Weesp

Identificeer een locatie voor nachtcultuur en start daar een pilot via een participatietraject met de lokale jeugd. Realiseer een eerste initiatief in winter 2026.

Aanbeveling 6. Schinkelgebied

Wijs het Schinkelgebied in Zuid aan als ontwikkelzone voor culturele nachtfuncties; investeer hierbij in langdurige vergunningen.

Sleutelspelers ruimtelijke spreiding

Stadsdeelbesturen en vergunningsafdelingen, Omgevingsdienst, afdeling Kunst en Cultuur, Bureau Broedplaatsen, Openbare Orde en Veiligheid, gebiedsmanagers, afdeling Ruimte en Duurzaamheid, afdeling Grond en Ontwikkeling, gebiedsontwikkeling, belangenorganisaties, lokale gemeenschappen, afdeling Kunst en Cultuur stadsgebied Weesp, Cultureel Zuidoost, de AFK Cultuurverkenner in Zuid en Zuidoost, Stichting N8BM A'DAM en jongerenorganisaties verspreid over alle stadsdelen.

Praktijkvoorbeeld Melbourne¹⁵ ✓

In 2014 voerde Melbourne als eerste stad het zogeheten Agent of Change-principe in: wie verandering brengt, is ook verantwoordelijk voor het voorkomen van negatieve gevolgen. Zo moeten nieuwe woonprojecten binnen 50 meter van een bestaande livemuzieklocatie verplicht geluidsisolatie aanbrengen. Australische steden passen dit vaak toe in gebieden met duidelijke regels voor geluid, openingstijden en voorafgaande informatie voor nieuwe bewoners. Deze instrumenten bieden zekerheid voor ondernemers én bewoners, en beschermen bestaande nachtcultuur tegen verdringing.

Praktijkvoorbeeld Lissabon¹⁶ ✓

De gemeente Lissabon stelde voor de wijk Alcântara een culturele ontwikkelvisie op, in cocreatie met creatieve ondernemers en bewoners. Vergunningen, infrastructuur en programmering werden gezamenlijk afgestemd. Projecten als LX Factory¹⁷ en Village Underground¹⁸ combineren werkruimtes, galeries, horeca en nachtelijke evenementen. Deze aanpak leverde een inclusieve en dynamische nachtcultuur op die economisch en sociaal duurzaam is, met aandacht voor leefbaarheid en de kwaliteit van de openbare ruimte. Lissabon paste ook een model toe om ondervertegenwoordigde stadsdelen van (nacht)cultuur te voorzien. Dit zorgde voor minder druk op het centrum, en de herwaardering van ontwikkeling in andere stadsdelen. In de wijk Marvila was lang sprake van onderontwikkeling. Culturele straatprojecten hebben gezorgd voor meer cohesie en binding met de eigen buurt.

13. Maatregel 1 Uitvoeringsagenda: Gemeente Amsterdam. Uitvoeringsagenda nachtcultuur 2023–2026. 2023.

14. Creative Footprint. VibeLab, <https://www.creative-footprint.org>

15. Music Victoria. 'How To: Agent of Change.' Music Victoria

16. Chaves, H., R. Falanga, and M. C. Nunes. 'Community Engagement in Urban Regeneration: Highlights from the 'Sê Bairrista' Project in Marvila (Lisbon).' Social Cohesion and Resilience through Citizen Engagement, Edward Elgar Publishing, 2024, pp. 140–162.

17. Brito, M., and L. Zarrilli. 'From Industry to Tourism: The Case of LX Factory in the Alcântara District (Lisbon).' GeoJournal of Tourism and Geosites, vol. 39, no. 4, 2021, pp. 1354–1362.

18. Village Underground Lisboa. <https://vulisboa.com>

3.3. Bereikbaarheid & mobiliteit

Resultaten en analyse

Bereikbaarheid en mobiliteit zijn urgente thema's. Respondenten tot 24 jaar en vanaf 45 jaar waarderen bestemmingen die eenvoudig bereikbaar zijn. Voor de tussenliggende leeftijden is dat minder belangrijk. Dit beeld is in de focusgroepen bevestigd. Voor 45–64 en 65+ is het opnieuw een belangrijkere factor. De reisbereidheid onder de respondenten is groot. Ruim 61% gaat vooral buiten het eigen stadsdeel uit. De helft is bereid om 15–30 minuten te reizen, ruim een derde wil 30–60 minuten reizen voor nachtelijke culturele activiteiten. In het bijzonder respondenten die zich als non-binair identificeren zijn bereid langer te reizen.

Wens voor nacht-OV

Vervoer in de nacht is een van de grootste knelpunten. Ruim een derde van de respondenten noemt de beschikbaarheid van OV als verbeterpunt, gevolgd door een kwart dat pleit voor betaalbare vervoersopties. Daarmee is vervoer het op twee na grootste verbeterpunt, na betaalbaarheid en diversiteit in programmering. Het Amsterdamse nacht-OV is ontoereikend, in het bijzonder voor mensen met een beperking: de dienstregeling van metro en tram eindigt te vroeg; nachtbussen zijn traag en onplezierig; IJ-veren zijn druk of juist verlaten. Vaak geuite wensen zijn nachtmetro (24/7 in het weekend), aanvullende veerverbindingen (Azartplein–Zamenhofstraat) en meer aanbod bij de piekdrukke rond sluitingstijden. Slechte verbindingen vormen een obstakel voor deelname - in Weesp is er na 01.30 uur geen trein- of busvervoer.

'Steeds meer clubs verdwijnen uit de stad en vestigen zich buiten de Ring.'

– Deelnemer enquête 2025

Aanbevelingen

Voor bewoners is het belangrijk om zich 's nachts net zo veilig en gemakkelijk te kunnen verplaatsen als overdag. Een betrouwbaar en inclusief nachtnetwerk geeft Amsterdammers toegang tot culturele en sociale plekken – niet alleen in het centrum, maar in alle delen van de stad. Daarom is er behoefte aan 24/7-verbindingen en een nachtmetro in het weekend, aangevuld met snelle, frequent rijdende nachtbussen en extra veerverbindingen. Herinrichting van de publieke ruimte kan het gevoel van onveiligheid rond stations en van en naar uitgaanhubs wegnemen. Facilitering van veilige routes richting nachtcultuurhubs in de jongere stadsdelen moet onderdeel worden van het beleid.

Bereikbaarheid vraagt om meer dan lijnen en frequenties: inclusieve mobiliteit betekent rolstoeltoegankelijke nachtbussen en heldere informatie over toegankelijke routes, met basisvoorzieningen, zoals werkende liften en duidelijke wayfinding. Bereikbaarheid buiten het centrum is essentieel. Gericht beleid voor niet-centrale locaties en veilige, goed verlichte fiets- en looproutes naar afgelegen plekken zorgen ervoor dat iedereen – ongeacht gender, beperking of leeftijd – zich 's nachts veilig en zelfstandig kan verplaatsen.

Nachtelijk reizen moet betaalbaar zijn. Als aanbod niet in de buurt is en het OV ontoereikend, stijgen de reiskosten met de afstand. Dure taxiriten maken de nacht voor bepaalde groepen onbereikbaar. Naast een toereikend OV-nachtnet zijn betaalbare alternatieven nodig, zoals deelmobiliteit, vervoersvouchers en transparante maximumprijzen bij ritdelen.

Aanbeveling 1. Nachtmobiliteitsplan

Ontwikkel via een bestuurlijke opdracht een nachtmobiliteitsplan in samenwerking met GVB. Laat de Noord/Zuidlijn 's nachts rijden en herintroduceer nachtbussen met korte wachttijden en betere dekking.

Aanbeveling 2. Verbindingen stadsdelen

Creëer betere verbindingen tussen de stadsdelen, met een maximale wachttijd van 30 minuten, te beginnen op trajecten met de grootste behoefte (bijv. Noord–Zuid, Centrum–Zuidoost).

Aanbeveling 3. Nachtmetro

Analyseer de economische impact van nachtmetro (pilotprojecten) en ondersteun GVB bij werving en opleiding van personeel zodat tekorten geen obstakel vormen voor uitbreiding van het netwerk.

Aanbeveling 4. Inclusief vervoer

Faciliteer aanvullende vervoersopties voor mensen met een beperking, zoals betaalbare (deel)rolstoeltaxi's en veilige haltevoorzieningen.

Aanbeveling 5. Deelmobiliteit

Ga in gesprek met leveranciers van deelmobiliteit. Vraag in ruil voor toegang tot de markt uitbreiding van de dekking en extra beschikbaarheid bij piekmomenten, bijvoorbeeld in het Schinkelgebied of Sloterdijk.

Slutspelers bereikbaarheid & mobiliteit

Stadsdeelbesturen, GVB, MRA, Stichting N8BM A'DAM, afdeling Ruimte en Duurzaamheid, Deelvervoer Amsterdam, private deelvervoerbedrijven.

Praktijkvoorbeeld Turijn¹⁹ ✓

Het ToNite-project is onderdeel van het Europese Cities After Dark-netwerk.²⁰ De gemeente Turijn werkt samen met lokale organisaties en bewoners om mobiliteit en veiligheid in het nachtleven te versterken. Zo zijn er initiatieven voor betere nachtelijke openbaar vervoersverbindingen, inclusief nachtbussen en fietsvoorzieningen, voor toegankelijke en veilige routes naar en van uitgaansgebieden. Daarnaast worden samen met veiligheidsdiensten en buurtbewoners maatregelen genomen om sociale veiligheid te bevorderen, bijvoorbeeld door de inzet van nachtcoaches en buurtwachten. Deze aanpak draagt bij aan een inclusieve en leefbare nachtcultuur en aan de nachtelijke stedelijke leefomgeving.

Praktijkvoorbeeld Rotterdam ✓

De nachtbus is terug in Rotterdam na vijf jaar afwezigheid. Busbedrijf Hossen Tours zette in 2025 tien weken lang elke vrijdag- en zaterdagavond 'zomernachtbussen' in van en naar het centrum. Rotterdams OV-bedrijf RET heeft aangekondigd het RET-nachtnet opnieuw op te starten.

Praktijkvoorbeeld Londen²¹ ✓

De Night Tube (24h weekend) verkort reistijden met gemiddeld twintig minuten, ondersteunt de nachteconomie en verspreidt bezoekersstromen. Evaluatierapporten miljoenen ritten in het eerste jaar en meetbare effecten op de economie, de mobiliteit en (deels) de veiligheid. Frequente, voorspelbare verbindingen vormen een basis voor een veilige terugreis. Vervolgonderzoek kijkt ook naar huizenprijzen en incidenten.

19. ToNite. <https://tonite.eu/en>

20. Cities After Dark. <https://urbact.eu/networks/cities-after-dark>

21. 'Night Tube.' *Transport for London*, <https://tfl.gov.uk/modes/tube/night-tube>

3.4. Veiligheid

Resultaten en analyse

Los van de vervoersuitdagingen uit de vorige paragraaf is veiligheid in alle stadsdelen mede bepalend voor de mobiliteit van bezoekers. Bijna één op de vijf respondenten die in de nacht overlast ervaart, voelt zich daarbij onveilig. Nachtelijke pontverbindingen en fietsroutes naar afgelegen locaties worden als onveilig ervaren, vooral door vrouwen en lhbtqia+ personen. Tegelijkertijd scoort een veilige omgeving hoog bij de locatiekeuze. Het lijkt erop dat respondenten bewust uitgaan op plekken waar zij geen veiligheidsproblemen verwachten.

In de focusgroepen zijn zorgen geuit over de veiligheid na sluitingstijden. In de open antwoorden van de enquête komt uitgaansgebied de Wallen een aantal keer voor. Voor sommige respondenten dragen vroegere sluitingstijden bij aan een onveilig gevoel. Dat lijkt tegenstrijdig, maar de reden is dat er dan minder mensen op straat zijn, terwijl er ook meer straatdealers actief zijn dan later 's nachts. Op sommige plekken voelen bezoekers zich minder veilig wanneer er veel mensen tegelijkertijd op straat zijn door uitstroom en er sprake is van chaos. Focusgroep Zuidoost ziet dat er vooral aandacht is voor risicobeheersing in plaats van oplossingen voor onveiligheid.

Aanbevelingen

Een veilige nacht begint buiten op straat. Dat vraagt om goed verlichte, logische fiets- en looproutes die mensen zonder omwegen naar haltes, stations en uitgaansplekken brengen. Slim crowdmanagement en gecoördineerde sluitingstijden bij knooppunten beperken piekdruk. Ook de verdeling over de stad telt: veilige verbindingen en routes in niet-centrale buurten maken dat bewoners 's nachts niet afhankelijk zijn van omwegen of afgelegen trajecten. Veiligheid komt ook voort uit ontwerp, gedrag en organisatie, niet alleen uit handhaving. Benader route, locatie, uitstroom en vervoer als één geheel. Kies voor sociale controle door ervoor te zorgen dat er hosts en toezichthouders aanwezig zijn.

Daarnaast is betaalbaarheid onderdeel van de veiligheid in de openbare ruimte; wanneer OV ontbreekt dwingen dure alternatieven mensen tot keuzes waarbij de veiligheid in het geding is. Een robuust nachtnet, aangevuld met betaalbare deelmobiliteit, vouchers en transparante tarieven bij ritdelen, voorkomt dat groepen worden uitgesloten. Zo wordt de openbare ruimte 's nachts toegankelijk, voorspelbaar, veiliger en daarmee inclusiever.

Aanbeveling 1. Veiligheid topprioriteit

Geef de veiligheid van vrouwen en andere kwetsbare groepen topprioriteit in beleid en investeringen. Stel eisen aan ondernemers, zoals verplichte deelname aan ClubEthics of awareness trainingen.²²

Aanbeveling 2. Inzicht en afstemming per uitgaansgebied

Voer regelmatig doelgroeponderzoek uit naar veiligheidsbeleving en spiegel de inzichten die daaruit komen aan politie- en mediadata, zodat het verschil tussen gevoel en feitelijke situatie scherp in beeld komt. Organiseer daarnaast een structureel overleg met alle relevante partijen in het uitgaansgebied – van OV-aanbieders, beveiliging en hosts tot bewustwordingsorganisaties, politie en wijkpartners – om deze inzichten te duiden, maatregelen af te stemmen en samen verantwoordelijkheid te nemen voor een veilig en toegankelijk nachtdaanschap.

Aanbeveling 3. Betere routes

Verbeter routes van/naar niet-centrale locaties en uitgaansgebieden. Werk samen met licht-, ontwerp- en beleidsexperts om bevindingen te vertalen in maatregelen.

Aanbeveling 4. Digitale tools

Zet digitale tools (melding, route, crowding, feedback) in, gekoppeld aan bestaande platforms; borg data-privacy en eigenaarschap.

Spelers Veiligheid & inclusiviteit

Stadsdeelbesturen, Stichting N8BM A'DAM, afdeling Ruimte en Duurzaamheid, afdeling Openbare Orde en Veiligheid, politie, Jellinek, Rutgers Stichting.

'Nachtcultuur is een belangrijk aspect van een hoofdstad, maar door de zware belasting van de oude binnenstad door drugsgebruikers en dealers voelt het voor mij erg onveilig.'

– Deelnemer enquête 2025

Praktijkvoorbeeld Wenen²³ ✓

Wenen past zogeheten gender mainstreaming toe in stedelijk ontwerp: betere verlichting, zichtlijnen, bredere stoepen en looproutes die aansluiten op OV. Pilots leiden tot projecten voor parken en sociale woningbouw. De aanpak verbindt beleving met beleid en met ruimtelijke ingrepen. Dit leidt tot meer veiligheid en toegankelijkheid voor vrouwen en diverse doelgroepen, ook 's nachts.

Praktijkvoorbeeld Delhi, Bhopal²⁴ ✓

Het project Safetipin zorgt voor aanpassingen aan de infrastructuur op grond van de ervaringen van gebruikers. In Delhi leidde dit tot betere straatverlichting. In Bhopal zijn buslijnen en haltes verbeterd. Aandachtspunten hierbij zijn privacy, representativiteit en opvolging.

Praktijkvoorbeeld New York²⁵ ✓

In New York vormt het Office of Nightlife (ONL) de schakel tussen de gemeente en het nachtleven van de stad. ONL richt zich op de balans tussen een bruisend nachtleven, veiligheid en bewonerswelzijn. In het CURE-programma ligt de nadruk op educatie en naleving in plaats van strikte handhaving. Er wordt geëxperimenteerd met 24-uursvergunningen. Het beleid is gebaseerd op gegevens van bewoners, bezoekers, ondernemers en hulpdiensten. Dit levert inzicht op in hoe sluitingstijden bijdragen aan (een gevoel van) veiligheid, aan vermindering van overlast en aan de spreiding van bezoekersstromen. De data zijn verzameld via geluidsmonitoring, wijkanalyses en gegevens van creditcard betalingen.^{26 27}

22. ClubEthics is een initiatief van Stichting Nachtbuurgemeester Amsterdam om te werken aan een nachtleven waar iedereen zich welkom, veilig en vrij voelt. Een awareness training is gericht op het verbeteren van de sociale veiligheid en het creëren van een inclusieve cultuur binnen een organisatie.

23. Chalaby, Odette. 'How Vienna Designed a City for Women.' *Apolitical*, 23 Aug. 2017.

24. Gupta, Shubhangi, et al. 'Rethinking Safe Mobility: The Case of Safetipin in India.' Proceedings of the 2022 International Conference on Information Technologies and Development (ICTD 2022), ACM, 2022

25. 'Mayor Adams Launches Effort to Enhance Nightlife Safety and Strengthen Small Businesses, Phasing Out 'MARCH' Enforcement.' *Office of the Mayor, City of New York*, 28 Dec. 2023

26. Bello, Juan Pablo, et al. 'SONYC: A System for the Monitoring, Analysis and Mitigation of Urban Noise Pollution.' *arXiv*, 18 May 2018

27. 'Economic Clock.' *Mastercard Services* https://www.mastercardservices.com/sites/default/files/zip-2023-05/economic_clock_5_25/index.html

3.5. Inclusiviteit

Resultaten en analyse

Uit de enquête komt naar voren dat er behoefte is aan inclusieve, diverse plekken. Inclusiviteit komt tot uiting in de benadering door hosts bij de toegang tot een club, in de omgang met wachtrijen, in eenduidige en transparante regels en in concrete voorzieningen, zoals een locatie met prettige zitplekken en rustige zones en logische, veilige looproutes op straat.

Inclusiviteit hangt nauw samen met veiligheid. Zonder geschikte nachtverbindingen zijn bezoekers vaak aangewezen op taxi's. Dat maakt het duurder om aan de nachtcultuur deel te nemen. Ook weigeren chauffeurs de rit soms, bijvoorbeeld bij dragqueens. Deze aspecten maken dat de nachtcultuur niet voor iedereen even toegankelijk is.

'Inclusiviteit is belangrijk, maar misschien minder door aanbod te maken voor specifieke groepen en meer door ervoor te zorgen dat aanbod betaalbaar, open en veilig is.'

– Deelnemer enquête 2025

Met de Nachtvisie heeft de gemeente Amsterdam zich ten doel gesteld nachtcultuur te ondersteunen die de diversiteit van de stad weerspiegelt – met ruimte voor uiteenlopende vormen, expressies en behoeften, ook die van mensen met een beperking. Dit vraagt om structurele steun voor inclusieve, communitygeleide programmering, verankerd in safe(r)-spaceprotocollen. Stedelijke richtlijnen helpen bij inclusieve deur- en floor-polities: van anti-discriminatie en transparante house rules tot training van personeel en security.

Aanbevelingen

Aanbeveling 1. Sociale veiligheid in beleid

Onderzoek de mogelijkheden om socialeveiligheidseisen op te nemen binnen de huidige beleidskaders en vergunningsvoorwaarden (o.a. 'Nadere regels dance events in horeca').²⁸ Voorbeelden zijn verplichte awareness teams of vertrouwenspersonen. Kijk waar deze aanpak de meeste impact kan maken, waarbij onder andere de capaciteit van de locatie wordt

gewogen. Ook voor plekken waar vooral jongeren (<25) samenkomen kan dit een kansrijke aanpak zijn.

Aanbeveling 2. Toegankelijke gebouwen

Zorg dat nachtcultuurorganisaties actief geïnformeerd worden over subsidies en regelingen voor het toegankelijker maken van gebouwen, zodat zij deze middelen effectief kunnen benutten.

Aanbeveling 3. Visie op veilig, inclusief uitgaan

Ontwikkel een visie op veilig en inclusief uitgaan voor jongeren (15-18) met ruimte voor zelfexpressie, alternatieve cultuur en creatieve vrijheid. Onderzoek naar deze leeftijdscategorie is nodig om plannen te maken voor de langere termijn.

Sleutelspelers inclusiviteit

Stadsdeelbesturen, afdeling Vergunningen en afdeling Kunst en Cultuur, Stichting N8BM A'DAM, ClubEthics, Overleg Amsterdamse Clubs, Bureau Broedplaatsen en diverse jongerenorganisaties.

Praktijkvoorbeeld Londen²⁹ ✓

In Londen tekenden honderden organisaties de Women's Night Safety Charter. Daarmee committeren zij zich aan een inclusiviteitsambassadeur, aan zichtbare communicatie, aan laagdrempelig melden en training. De Charter fungeert als voorwaarde en kompas voor nachtveiligheid en is begrijpelijk voor ondernemers en publiek.

Praktijkvoorbeeld VS³⁰ ✓

Amerikaans onderzoek toont aan dat herhaaldelijke omstandertrainingen rond kroegen gedrag verbetert en risicosituaties vermindert. Een combinatie van vaardigheden op de werkvloer en aanpassingen aan de locatie levert goede resultaten op.

28. 'Dance event organiseren.' *Gemeente Amsterdam*, <https://www.amsterdam.nl/ondernemen/horeca/dance-event-organiseren>
29. 'Women's Night Safety Charter.' *London City Hall*, Greater London Authority, www.london.gov.uk/programmes-strategies/arts-and-culture/24-hour-london/womens-night-safety-charter
30. Davis, Kelly Cue, Mary P. Koss, Elise C. Lopez, and Karyn Roberts. 'Safer Bars: A Cluster-Randomized Effectiveness Evaluation of Alcohol-Related Sexual Violence Prevention through Bar Staff Bystander Training.' *Contemporary Clinical Trials*, vol. 140, May 2024, article 107488.

3.6. Betaalbaarheid & toegankelijkheid

Resultaten en analyse

Gemiddeld besteden respondenten € 41–€ 60 per avond, inclusief toegangskaartjes, consumpties en vervoer. De enquête toont duidelijke verschillen tussen leeftijdsgroepen, met directe gevolgen voor toegankelijkheid. Onder 25–64-jarigen zijn de hogere uitgaven te vinden. In de stadsdelen Centrum en Zuid geeft meer dan een kwart meer dan € 80 per avond uit; in andere stadsdelen ligt dit percentage lager. Jongvolwassenen (19–24 jaar) besteden het minst: 39,7% tussen € 21–€ 40. Wie vaker uitgaat, geeft gemiddeld meer uit. Toch komt € 21–€ 40 ook onder wekelijkse uitgaanders veel voor. Deze cijfers vertellen maar een deel van het verhaal. In werkelijkheid zijn de verschillen tussen respondenten groter. Een deel van hen besteedt het bedrag volledig aan consumptie, terwijl anderen ook entree en reiskosten betalen, zodat er aanzienlijk minder overblijft om op locatie uit te geven.

'De ondersteuning van artiesten, muzikanten en producers zou beter kunnen, zeker met de hoge kosten van het leven in de stad.'

– Deelnemer enquête 2025

Betaalbaarheid als barrière

Betaalbaarheid is volgens respondenten het belangrijkste verbeterpunt in de Amsterdamse nachtcultuur. Stijgende kosten vormen steeds meer een barrière. Vooral jongeren (onder 25) en mensen met minder bestedingsruimte geven aan financiële drempels te ervaren. Dit belemmert spontane participatie en zet de diversiteit van het publiek onder druk. Voor deze groepen zijn (hoge) entreprijzen vaak doorslaggevend. Jongeren besteden minder en voelen de prijsdruk daarom sterker (tickets, drank, vervoer). Een andere groep die gevoelig is voor prijsdruk zijn de non-binaire respondenten. Zij besteden gemiddeld minder én reizen gemiddeld verder, vaak met bijkomende kosten van bijvoorbeeld vervoer.

Negatief effect van hoge kosten

De prijzen in de nachtcultuur stijgen. Voor velen hangt toegankelijkheid direct samen met betaalbaarheid: als tickets en drankjes te duur zijn, blijft deelname buiten bereik. Dit werkt tweedeling in de hand tussen Amsterdammers met voldoende bestedingsruimte en degenen met een beperkt budget. Ook organisatoren kampen

met stijgende kosten, waardoor commerciële belangen zwaarder gaan wegen. Zo dreigt een aanbod dat niet langer van iedereen is. Hogere kosten selecteren publiek en sturen gedrag: als uitgaan te duur wordt, zullen bezoekers mogelijk eerder vertrekken of bepaalde (dure of verre) locaties vermijden. Ook zijn er groepen (jongeren) die het reguliere nachtleven daardoor links laten liggen en zich informeel organiseren, op huisfeestjes of op straat. Dit kan negatieve gevolgen hebben, zoals overlast voor bewoners of onveilige situaties.

Aanbevelingen

Gemeentelijk beleid kan ervoor zorgen dat de nachtcultuur geen privilege wordt, maar een gedeelde ruimte voor ontmoeting, expressie en vrijheid. Mogelijke middelen zijn steun voor initiatieven met lage toegangsprijzen en non-profit of buurtgerichte programmering. De gemeente kan als voorwaarde stellen dat organisaties die publieke middelen ontvangen toegankelijke tarieven hanteren en een deel van de kaarten met korting aanbieden.

Aanbeveling 1. Gemeentelijk vastgoed

Onderzoek de mogelijkheden voor dubbelgebruik van gemeentelijk vastgoed tegen gereduceerde huur voor nachtcultuur. Breng hiervoor in beeld welke geschikte locaties 's nachts of in het weekend leeg staan, zoals sportkantines, buurthuizen of scholen. Maak met vergunningen dubbelgebruik mogelijk (Maatregel 2 Uitvoeringsagenda).

Aanbeveling 2. Korting

Stimuleer initiatieven die korting geven aan specifieke doelgroepen (zoals jongeren of Stadspashouders). Stel voorwaarden aan toegangsprijzen voor gesubsidieerde nachtcultuur.

Aanbeveling 3. Financieringsregelingen

Structurele subsidies en microfinanciering voor onafhankelijke makers in de nachtcultuur, met nadruk op laagdrempelige initiatieven van jonge en diverse organisatoren. Stimuleer initiatieven die bijdragen aan culturele en sociale diversiteit in het nachtleven, met prioriteit voor projecten buiten het stadscentrum, in wijken met een beperkte culturele infrastructuur (maatregel 10 Uitvoeringsagenda). Breng de financiële knelpunten van nachtcultuurmakers in kaart. Onderzoek de impact van bestaande regelingen en kijk hoe de gemeente met de inzichten van dit rapport meer kan sturen zonder een afhankelijkheidsrelatie te creëren.

Sleutelspelers betaalbaarheid & toegankelijkheid

Afdeling Kunst & Cultuur, AFK, De Ma.akbank Stek, Makelpunt Amsterdam, afdeling Ruimte en Duurzaamheid, afdeling Gemeentelijk Vastgoed, Stichting N8BM A'DAM.

Praktijkvoorbeeld Berlijn³¹ ✓

Sinds 2013 ondersteunt Musicboard Berlin de Berlijnse muzikscene met financieringsprogramma's en als adviseur en bemiddelaar voor artiesten en organisaties. Het jaarlijkse budget is € 1 miljoen. Ze bieden financiële ondersteuning aan festivals die opkomend talent een platform geven, helpen artiesten om hun carrière nationaal en internationaal te ontwikkelen en verstrekken diverse beurzen en residenties. In 2023 introduceerde Berlijn de Jugendkulturkarte voor 18–23-jarigen. Zij kregen € 50 cultuurtegoed, gedurende drie maanden te besteden bij circa tweehonderd locaties (theaters, bioscopen, nachtclubs). De stad erkende clubs hiermee expliciet als volwaardige cultuurplekken. Het leverde meer dan 160.000 bezoeken op en veel inzicht in publiekstromen, waaronder in het clubcircuit.

Casestudy Oostenrijk³² ✓

Hunger auf Kunst & Kultur biedt via de Kulturpass gratis of met korting toegang voor mensen met beperkte financiële middelen. Het landelijk netwerk omvat podia, festivals en concertzalen – vaak met avond- en nachtprogrammering. Brut Wien heeft bijvoorbeeld een aantal gratis plaatsen voor Kulturpasshouders. Zodra die op zijn, geldt een korting van € 10. In het Wiener Konzerthaus kun je vanaf een halfuur voor aanvang een gratis ticket krijgen als er plaatsen over zijn. De doelgroep maakt gebruik van speciale codes voor de kassa en voor de webshop. Zo worden drempels verlaagd, ook voor nachtelijk aanbod, terwijl zalen controle houden over capaciteit en last-minute invulling. Een soortgelijk systeem kan gehanteerd worden voor de Amsterdamse Stadspas.

31. *Musicboard Berlin – Supporting Pop Music in New and Creative Ways*. Musicboard Berlin, <https://www.musicboard-berlin.de/en/> en 'JUGENDKULTURKARTE Berlin.' Kulturprojekte Berlin, <https://kulturprojekte.berlin/projekte/jugendkulturkarte/>

32. *Hunger auf Kunst & Kultur*. <https://www.hungeraufkunstundkultur.at/>

3.7. Overlast

Resultaten en analyse

Het merendeel van de respondenten (≈70%) ervaart geen overlast van nachtcultuur in de eigen buurt; 18,1% meldt lichte hinder. Centrum is een uitzondering; meer dan de helft ervaart er overlast, waarvan 7,6% extreme hinder. In Oost rapporteerde niemand extreme overlast en in Nieuw-West geeft 87,3% aan geen overlast te ervaren. Bij hinder gaat het vooral om zwerfafval of schade, grote en/of luidruchtige groepen, slaapverstoring en asociaal gedrag; muziek of lawaai, en in mindere mate verkeersproblemen en gevoelens van onveiligheid. Overlast lijkt daarmee een ketenvraagstuk van tijd (sluitingen), plek (mix wonen-uitgaan), routing (publieksstromen) en basisvoorzieningen (afval, sanitair, vervoer). Pieken vallen rond sluitingstijden als veel bezoekers tegelijk vertrekken en bij drukke knooppunten en routes langs woonstraten.

Aanbevelingen

Een leefbare nacht vraagt om een koersvast, voorspelbaar kader dat ruimte biedt voor zowel de energie van het nachtleven als de rust van woonwijken. Daarbij helpt gerichte sturing op drukte en doorstroming, op duidelijke normen voor gedrag en geluid, en op een solide basis aan voorzieningen. De aanbevelingen bieden richting op drie sporen: 1) afspraken en vergunningsvoorwaarden die verantwoordelijkheid stimuleren; 2) consequente handhaving op feitelijke hinder; 3) samenwerking tussen ondernemers, bezoekers en buurt. Meten en monitoren zijn essentieel, daarmee kan per gebied en tijdvak worden bijgestuurd. Zo verschuift de aanpak van ad-hoc ingrepen naar voorspelbaar locatiemanagement, met merkbaar minder hinder voor bewoners en een prettige beleving voor bezoekers.

Aanbeveling 1. Permanent fonds geluidsbeperving

Het beperken van geluidsoverlast is essentieel voor de leefbaarheid in de groeiende, verdichtende stad. Maak de pilot Fonds geluidsbeperving en -isolatie uit de Uitvoeringsagenda structureel.

Aanbeveling 2. Gespreide sluitingstijden

Door sluitingstijden te spreiden wordt crowdmanagement beter beheersbaar op knooppunten tijdens piekmomenten. Zet regie in met hosts en dynamische sturing tijdens de uitstroom van locaties.

Aanbeveling 3. Schone nacht

Zet schoonloopteams in voor nachtelijke veeg- en opruimrondes op piekmomenten en belangrijke routes. Breid ook vaste en mobiele afvalpunten uit voor restafval, glas en peuken op hotspots, zodat de openbare ruimte schoon en overzichtelijk blijft tijdens evene-

menten en drukke uitgaansuren.

Aanbeveling 4. Datagedreven bijsturing

Breng hotspots en drukke tijdvakken in kaart en monitor geluid, afval, bezoekersstromen en meldingen. Stel per buurt bij en pas maatregelen en inzet aan op basis van gemeten patronen en seizoensinvloeden.

Sleutelspelers overlast

Afdeling Kunst en Cultuur, afdeling Openbare Orde en Veiligheid, afdeling Vergunningen Toezicht & Handhaving (VTH), politie, gemeentelijke reinigingsdienst, afdeling Ruimte en Duurzaamheid, gebiedsmanagers.

Praktijkvoorbeeld Sydney³³ ✓

Sydney voerde een pakket in met beperktere toelatings- en sluitingstijden, strengere bottle shop-uren en ID-scans. Dit leidde tot forse dalingen van nachtelijk geweld. De maatregel verschuift vraag naar vroegere uren, spreidt uitloop en maakt politie-inzet voorspelbaarder. Kritiek op omzet/dynamiek leidde tot latere verfijningen (uitzonderingen, evaluaties). Les: combineer tijdvenster-aanpassingen met monitoring, vervoer en communicatie om piekdruk en het aantal incidenten aantoonbaar te verlagen zonder het nachtleven onnodig te smoren.

Praktijkvoorbeeld Londen³⁴ ✓

In Westminster zet Londen een elektrische 24/7-reinigingsvloot in, plus nachtelijke commerciële afvalinzameling in het West End. Door schoonloopteams tijdens sluitingstijden in te zetten daalt zichtbare vervuiling en slipgevaar en verbetert de beleving. Zero-emissie voertuigen verminderen geluid en uitstoot. Dankzij real-time planning, de inzet van emissiearm materieel en samenwerking met ondernemers wordt piekvervuiling direct na sluiting voorkomen en vermindert het aantal klachten.

33. 'Lockout' Law Evaluation.' *NSW Bureau of Crime Statistics and Research (BOCSAR)*, 16 Apr. 2015, updated 18 July 2024, <https://dcj.nsw.gov.au/content/dcj/bocsar/bocsar-home/media/2015/mr-cjb183.html>

34. Davies-Dennis, Peter. 'Westminster Council Celebrates Night-Time West End Commercial Collection Service.' *Circular Online*, 8 Nov. 2024, <https://www.circularonline.co.uk/news/westminster-council-celebrates-night-time-west-end-commercial-collection-service/>

Praktijkvoorbeeld Hamburg³⁵ ✓

Op de Reeperbahn geldt 's nachts een glasflessenverbod om snijwonden en scherven te beperken. Tegelijk worden in uitgaansafval veel wegwerpbekers/glas gevonden. Hamburg kiest voor zichtbare, dicht bij elkaar geplaatste afvalpunten (incl. peukenbakken), breukbestendige alternatieven en gerichte controles op glas- en wapenverboden. Hierbij worden maatregelen aan de bron (verbod/alternatief servies) gecombineerd met toegankelijke afvalverwijdering en handhaving. Door de samenstelling van de afvalstroom te analyseren is het mogelijk de maatregelen te verfijnen (teruggave bekers, statiegeld).

33. Fallahranjbar, Nasimeh, Hsiao-Hui Chen, and Udo Dietrich. 'Environmental Design and Planning Strategies to Mitigate Waste Condition in Nightlife Zones: The Case of Reeperbahn Street, Hamburg, Germany.' *WIT Transactions on the Built Environment*, vol. 179, 2018, pp. 281-291

CENTRUM
NIEUW-WEST
NOORD

OOST
WEESP
WEST

ZUID
ZUIDOOST

4. CONCLUSIE

De centrale vraag in dit Behoeftenonderzoek was of het aanbod van nachtcultuur aansluit bij de behoeften van de doelgroep. Die vraag kan in grote lijnen bevestigend worden beantwoord. De meeste bezoekers vinden in de stad plekken met de juiste sfeer, het gewenste gemeenschapsgevoel en een passende programmering. Dit zijn de doorslaggevende motieven om ergens naartoe te gaan. Tegelijkertijd vormen betaalbaarheid, bereikbaarheid, schaarse en kwetsbare ruimte, en wisselende inclusiviteit obstakels om daadwerkelijk aan de nachtcultuur deel te nemen. In Amsterdam klopt het aanbod vaak, maar is de toegang ongelijk verdeeld.

Alles samengenomen luidt de conclusie dat het Amsterdamse nachtlandschap inhoudelijk veel biedt en breed gedragen wordt, maar dat de volle aansluiting op behoeften valt of staat met drempelverlaging: betaalbaar kunnen meedoen, veilig en zelfstandig kunnen reizen, ruimte hebben om te programmeren en te ontmoeten, en je overal welkom voelen. Waar die randvoorwaarden worden versterkt – met name in Zuid, Zuidoost, Nieuw-West en Weesp – zal de nachtcultuur niet alleen eerlijker verspreid, maar ook creatiever, diverser en toekomstbestendiger zijn.

Dit onderzoek bevestigt ook dat nachtcultuur in de praktijk geen strak afgebakende sector is. Het is veel meer een door respondenten geleefde praktijk. Zo kan nachtcultuur in de volle breedte worden gezien als een sociaal, cultureel en politiek domein waarin waarden als vrijheid, experiment, zelfexpressie, diversiteit en gemeenschapsvorming centraal staan.

Sleutel voor beleid

Dit rapport toont aan wat velen in de stad allang denken of voelen: nachtcultuur is meer dan een verzameling plekken en een lijst events. Het is een sociaal weefsel waarin ontmoeting, experiment, veiligheid en plezier elkaar versterken. Amsterdammers die hieraan deelnemen vinden deze kwaliteiten op uiteenlopende plekken en tijden – van buurtkroeg tot club, van dagfeest tot nachtprogramma. Tegelijk is de toegang ongelijk verdeeld. Betaalbaarheid, bereikbaarheid, inclusiviteit en ruimte zijn de factoren die bepalen wie kan meedoen. Daarin ligt de sleutel voor beleid in de komende jaren.

Veel respondenten in dit onderzoek vragen om een verschuiving van beperkende regels naar kaders die activiteiten mogelijk maken. Daarbij geldt dat er maatwerk per gebied nodig is. Het centrum blijft het hart, maar de stad is veel breder. West, Noord en Nieuw-West laten zien hoe juist de rafelranden cultuur in zich dragen. In Zuid, Zuidoost en Weesp worden kansen gezien om structurele plekken, veilige routes en betaalbare formats toe te voegen. Spreiding is geen doel op zichzelf – het is een middel om nabijheid, keuze en leefbaarheid te vergroten. Uit de antwoorden van respondenten uit Oost blijkt dat de invloed van voormalige clubs nog steeds voortleeft en geldt als voorbeeld van hoe nachtcultuur kan bijdragen aan gebiedsontwikkeling.

Uit het onderzoek blijkt dat mensen niet primair voor een adres kiezen, maar voor een gemeenschap en een sfeer. Dat vraagt om vertrouwen in makers en om ruimte voor hybride vormen. Dat kunnen plekken zijn waar eten, kunst en dans samenkomen. Of formats die ook vóór 22.00 uur de 'geest van de nacht' dragen. Of programma's die lokaal talent en diverse scenes zichtbaar maken. Daarbij horen heldere normen voor veiligheid en inclusie – van deurbeleid tot huisregels en toegankelijkheid – zodat iedereen naar binnen kan en blijven.

Concrete maatregelen

Hoewel het Behoeftenonderzoek geen steekproef was onder een doorsnede van de Amsterdamse bevolking, valt op hoe sterk de patronen uit enquête, focusgroepen en interviews overeenkomen. Er is veel consensus onder de Amsterdammers die regelmatig deelnemen aan de nachtcultuur. Dit kan richting geven aan beleid. De nacht verandert voortdurend; beleid hoort mee te bewegen. Het is daarom essentieel om deze nulmeting te herhalen, pilots te koppelen aan meetbare doelen en bewoners, en makers en ondernemers structureel te betrekken bij keuzes in vergunningen, mobiliteit en gebiedsontwikkeling.

De route vooruit is gebaat bij concrete maatregelen. Zo zijn investeringen gewenst in een robuust nachtnet (metro, bus, veer, fiets), met extra aandacht voor niet-centrale routes en voor mensen met een beperking. Verder is het zaak drempels te verlagen via betaalbare zalen, sociale-ticketmodellen en slim dubbelgebruik van gemeentelijk vastgoed. Karakteristieke panden die cultuur dragen, verdienen bescherming, met duidelijke spelregels rond geluid en gebiedsinpassing. Door consequent te meten wat werkt (veiligheid, beperking van overlast, bereikbaarheid, diversiteit), door bevindingen te publiceren, door beleid bij te stellen en door op te schalen is het mogelijk om van beleid voor nachtcultuur een continu leerproces te maken.

Uit recente internationale studies komen drie aspecten naar voren die ook voor Amsterdam relevant zijn. Ten eerste is samenwerking essentieel: succesvolle nachtcultuur vraagt om overleg en gezamenlijke besluitvorming. Ten tweede is het bewaken van de leefbaarheid cruciaal, onder meer door het spreiden van activiteiten en het versterken van nachtmobiliteit. Tot slot is diversiteit in het aanbod belangrijk, zodat de nacht toegankelijk is voor uiteenlopende doelgroepen en niet uitsluitend gericht blijft op horeca en evenementen.

Nachtcultuur voor iedereen

Amsterdam heeft alle ingrediënten voor een nachtcultuur die recht doet aan de diverse, nieuwsgierige, eigenzinnige stad. Als we drempels verlagen en ruimte maken, ontstaat een nacht die niet alleen bruist, maar ook eerlijk voelt – dichterbij, veiliger, betaalbaarder en meer van ons allemaal. Zo'n nacht is een ketenbeleving van aankomst tot terugreis. De keten bestaat uit programma's die verschillende werelden naast elkaar durven zetten. Prijzen en formats maken instappen mogelijk, ook als je minder te besteden hebt of (nog) niet thuis bent in de scene. Sommige locaties werken met teams die herkenbaar zijn voor bezoekers die voor het eerst komen. Op de stadsk kaart krijgen ook de blanco plekken kleur, zodat nabijheid geen privilege is, maar een vanzelfsprekendheid. Als de stad deze beweging omarmt, groeit ook inclusie van iets dat 'geregeld moet worden' naar iets tastbaars: minder aarzeling om uit te gaan, meer vertrouwen om te blijven, meer ruimte om jezelf te zijn. De belofte is eenvoudig en groot tegelijk: een nacht die niet vraagt om aanpassing aan één norm, maar die meerdere normen naast elkaar laat bestaan – zodat Amsterdam 's nachts wordt wat zij ook overdag al is: divers, nieuwsgierig, eigenzinnig én gastvrij.

CENTRUM
NIEUW-WEST
NOORD

OOST
WEESP
WEST

ZUID
ZUIDOOST

BIJLAGE 1. RESULTATEN ENQUÊTE

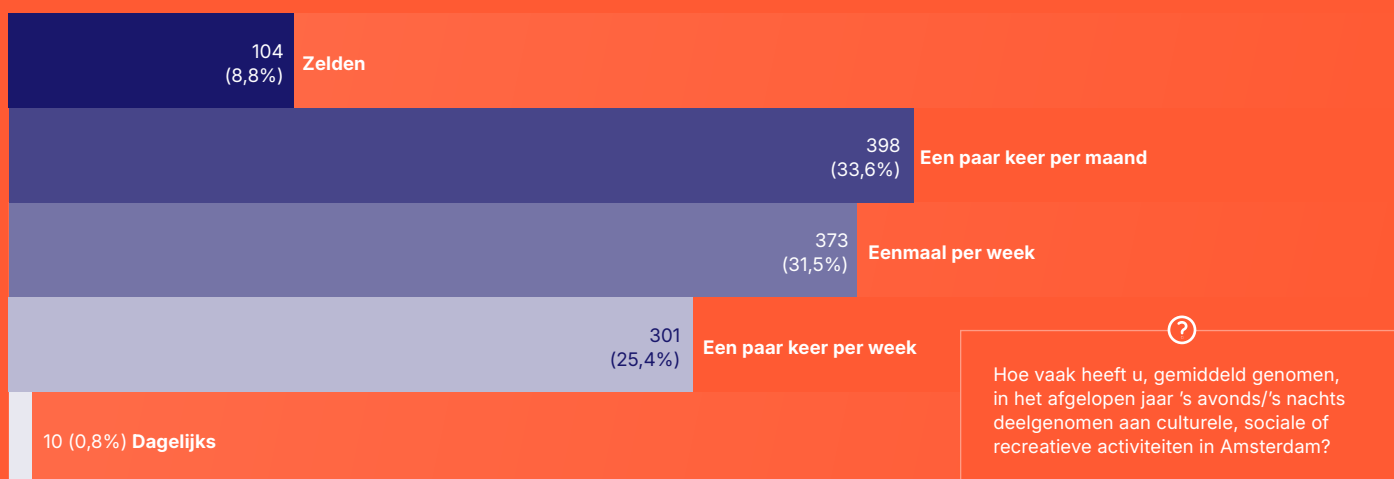
Participatie & behoeften

Frequentie algemeen

Negentig procent van de respondenten nam het afgelopen jaar regelmatig tot vaak deel aan nachtcultuur. Een derde deed dat enkele keren per maand (33,6%) en een derde gemiddeld eenmaal per week. Een kwart van de bezoekers ging meerdere keren per week of zelfs dagelijks uit.

Jongeren (onder 24 jaar) zijn het meest actief en gaan vaak meerdere keren per week uit. Naarmate de leeftijd toeneemt daalt de bezoekfrequentie geleidelijk. Van de 65-plussers gaat 37,3% enkele keren per maand uit en 29,9% wekelijks.

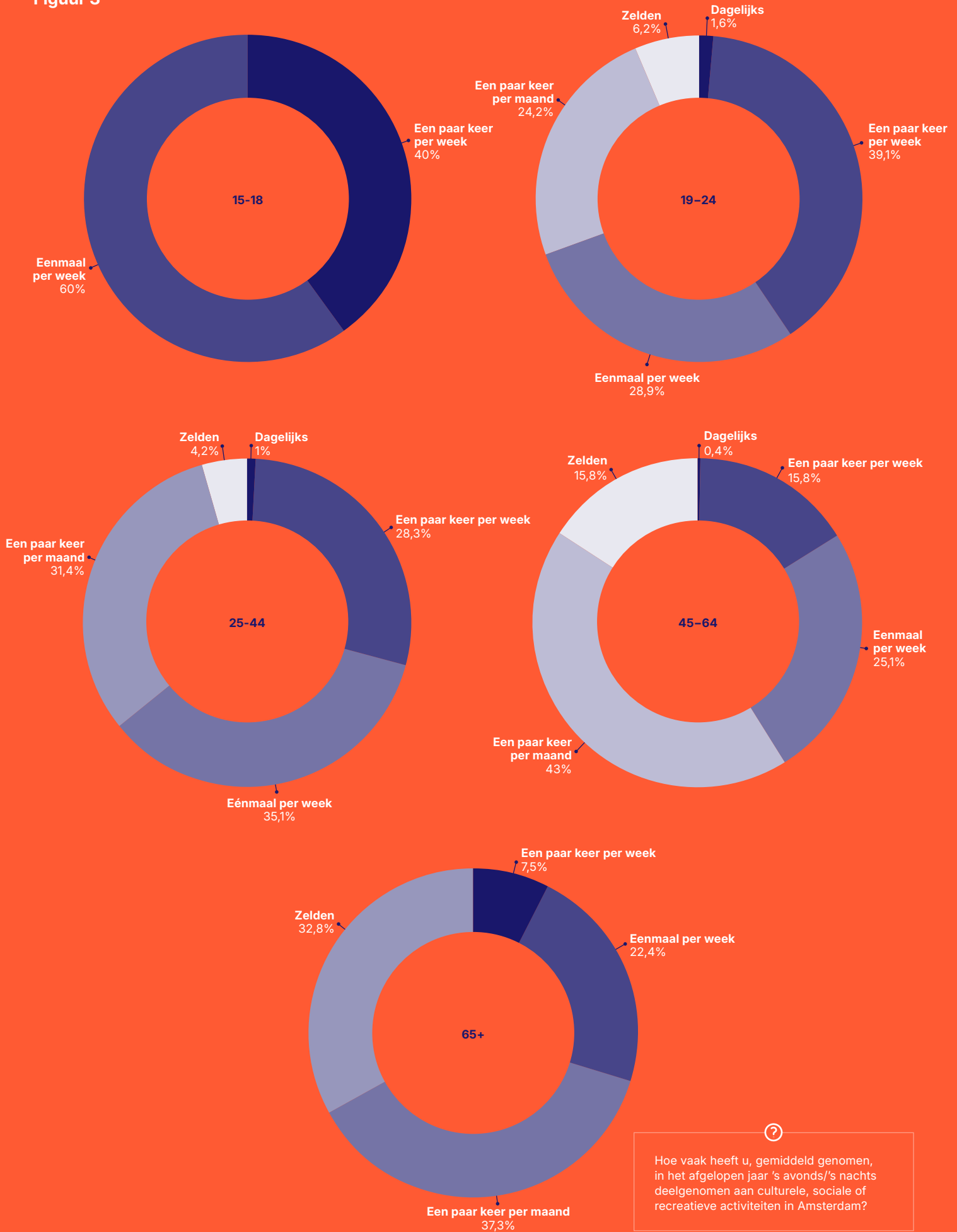
Figuur 1

Figuur 2

Figuur 3

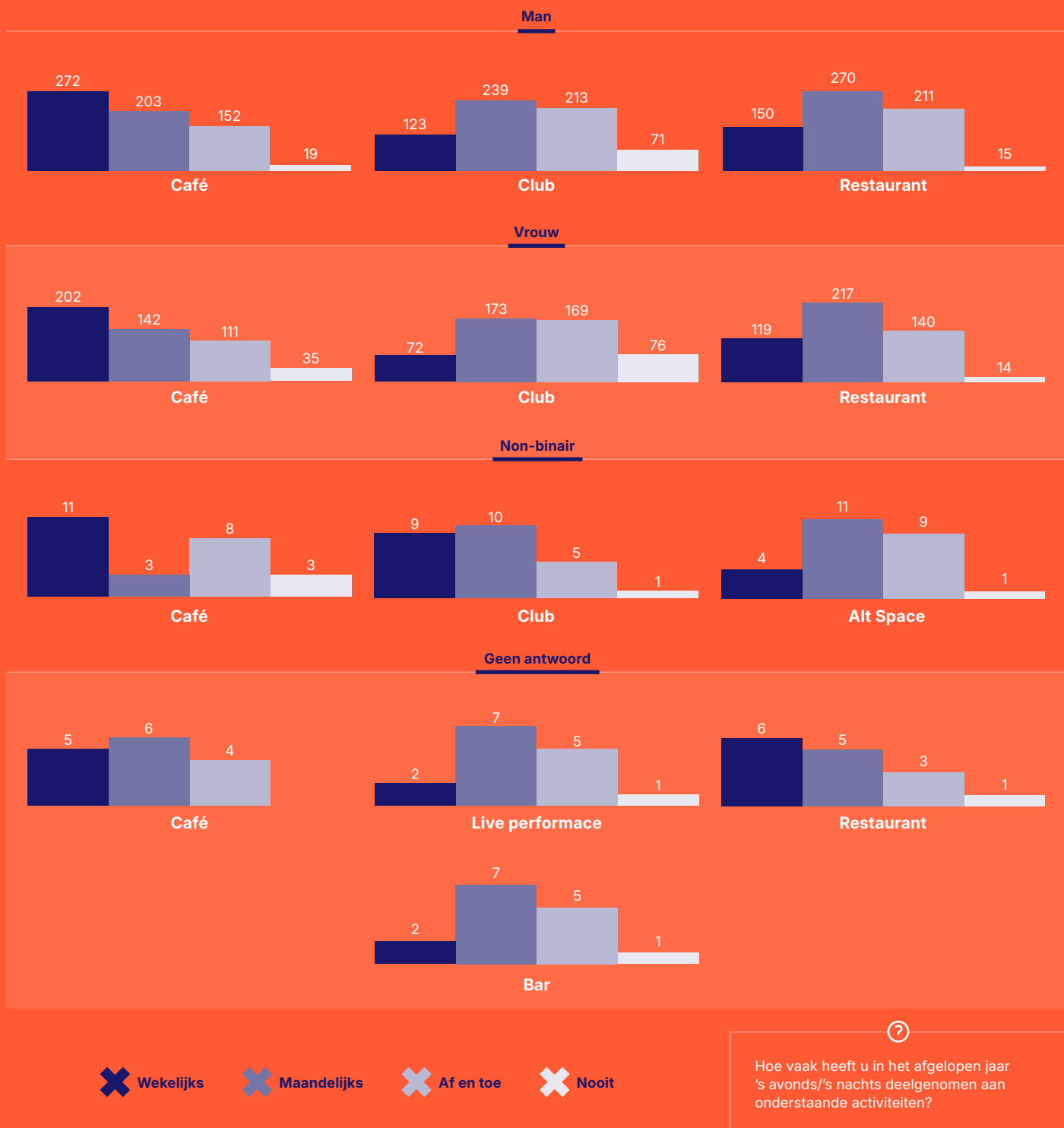

Frequentie per locatietype

Cafés en restaurants zijn het populairst. Cafés trekken de meeste wekelijkse bezoekers (41,6%), restaurants worden het vaakst maandelijks bezocht (42,7%). Ook bars (26,8% maandelijks, 22,7% wekelijks) en clubs (36,2% maandelijks, 9,4% wekelijks) worden veel bezocht. Festivals zijn populair: 85% van de respondenten geeft aan die te bezoeken, het overgrote deel een paar keer per jaar. Ook concerten (liveperformances) zijn

populair, met een hogere bezoekfrequentie dan festivals: 56,3% respondenten enkele keren per jaar, 30,7% maandelijks en 5,9% wekelijks. Ledenclubs werden het minst bezocht, met het hoogste aantal 'nooit' (58,9%) van alle categorieën.

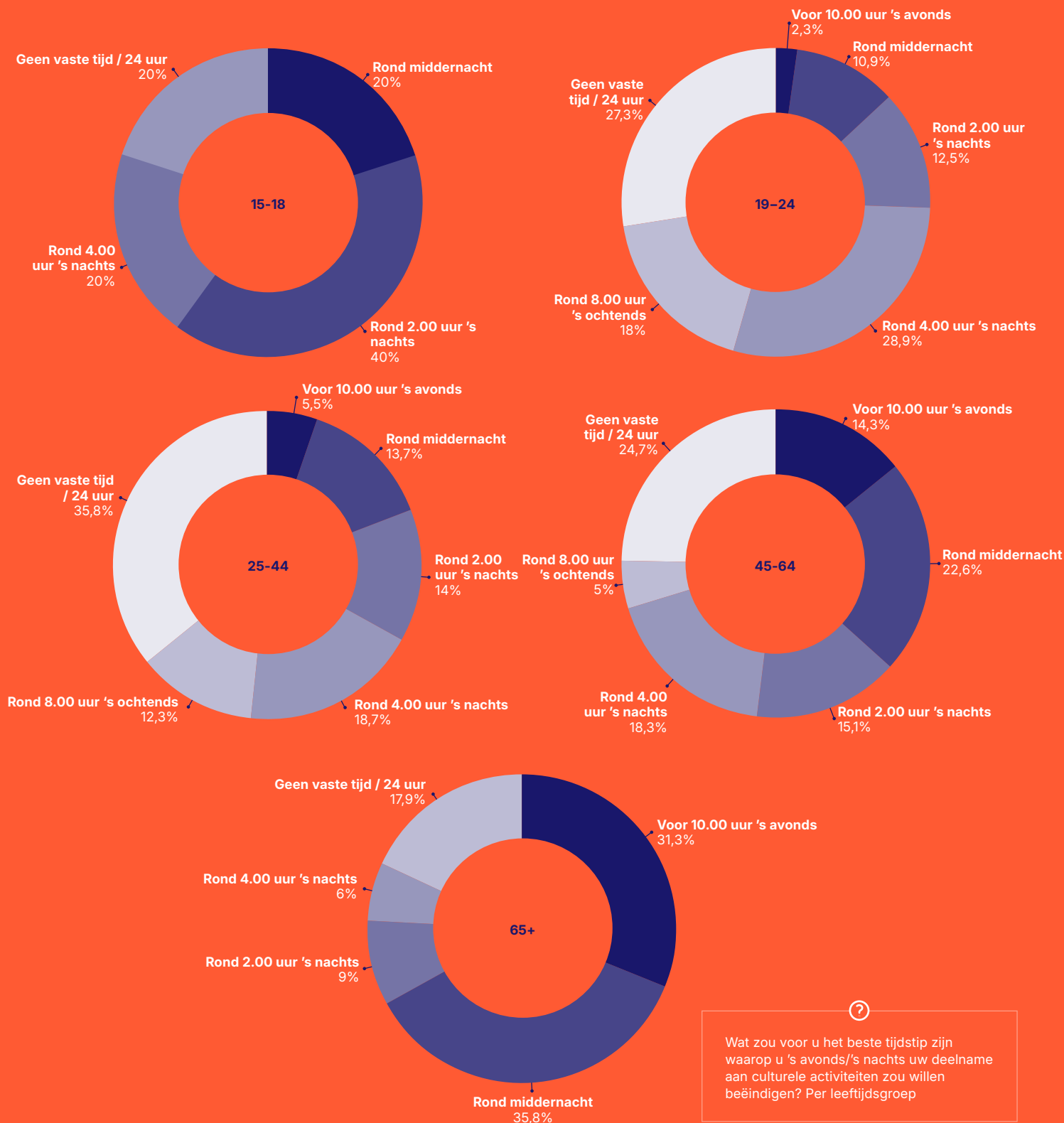
Figuur 4

Sluitingstijd

De meeste respondenten (31,2%) willen geen vaste sluitingstijd, dus feitelijk 24-uurs toegang. Voor 10,5% is 8.00 uur ideaal; 41,7% is voor zeer late of onbeperkte openingstijden, 19,0% voor 4.00 uur en 13,9% voor 2.00 uur. De respons weerspiegelt overigens het persoonlijk uitgaanspatroon, niet per se een standpunt over sluitingstijden. Zoals verwacht is de gewenste eindtijd vroeger naarmate men ouder is.

Figuur 5

Verandering in frequentie

Vergeleken met twee jaar geleden neemt 35,1% van de respondenten minder vaak deel aan nachtcultuur. Bij 23,8% is de deelname juist toegenomen, terwijl 36,1% even vaak deelneemt. Bij deze uitkomsten gaat het om één enkel meetmoment in diverse leeftijdsgroepen. Door deze vraag structureel op te nemen in enquêtes, kunnen veranderingen in deelnamepatronen nauwkeuriger worden gevolgd.

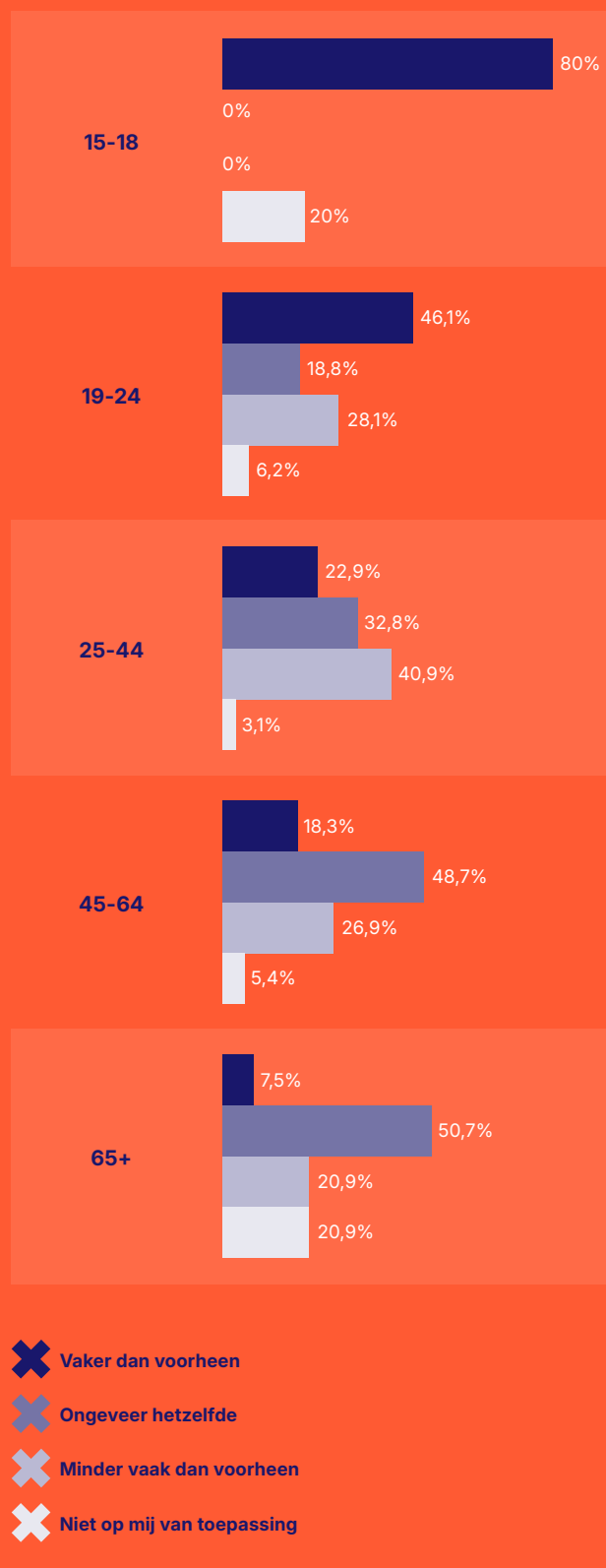
Vaker uitgaan

Dat respondenten vaker uitgaan dan twee jaar geleden hangt sterk samen met het wegvallen van de coronabeperkingen. Het meest genoemd is dat het nachtleven na de pandemie weer open ging en er meer mogelijkheden ontstonden (32,5%). Ook een groter en vernieuwd aanbod van clubs, evenementen en locaties speelt een rol (27,3%), waarbij de opening van Club RAUM veel genoemd wordt. Daarnaast worden verhuizing naar Amsterdam of dichterbij wonen (17,5%), een groter sociaal netwerk en vriendenkring (13,0%) en veranderingen in leeftijd en levensfase (11,0%) vaak genoemd. Voor anderen zijn een groeiende interesse in en kennis van nachtleven, muziek en cultuur (11,7%) of een verbeterde financiële situatie (11,0%) redenen om vaker uit te gaan.

Minder vaak uitgaan

De belangrijkste motieven om minder vaak uit te gaan zijn leeftijd en levensfase (32%). Veel respondenten geven aan dat ze ouder worden, kinderen hebben gekregen of hun prioriteiten hebben verschoven naar gezin en verantwoordelijkheden. Ook de gedaalde waardering van kwaliteit en aanbod speelt mee (15%): de sluiting van De School en De Marktkantine worden genoemd, maar ook een minder divers programma en minder goede sfeer. Daarnaast zijn de gestegen kosten voor tickets, drankjes en vervoer een reden om minder vaak uit te gaan (12%). Andere redenen zijn vermoeidheid en tijdsdruk van werk en studie (7%). Ook persoonlijke omstandigheden zoals ziekte, fysieke of mentale klachten of gevoelens van onveiligheid (5%) spelen mee. Tot slot verwijst 4% naar de nasleep van corona: zij zijn gewend geraakt aan minder uitgaan of ervaren dat de sfeer en het publiek sindsdien veranderd zijn.

Figuur 6

In de afgelopen 12 maanden, heeft u vaker of minder vaak culturele, sociale of recreatieve activiteiten ondernomen dan 2 jaar geleden?

Favoriete locatie

Bij de open vraag naar favoriete locatie waren de meest genoemde plekken Club RAUM, Lofi, Paradiso, Melkweg, Garage Noord, Skatecafé Karin & Yvonne, Radion, Rembrandtplein en Leidseplein. Ook De School en De Marktkantine, beide gesloten toen de enquête werd afgenomen, werden veel genoemd.

Andere populaire locaties zijn Bret, Sissi's, Doka, Het Sieraad, Nachbar, Thuishaven, ADE (Amsterdam Dance Event), OT301, Shelter, Reguliersdwarstraat, Radio Radio, De Nieuwe Anita, Club NYX, Concertgebouw en algemene locaties als theaters en cafés en bars.

Waarom favoriete locatie?

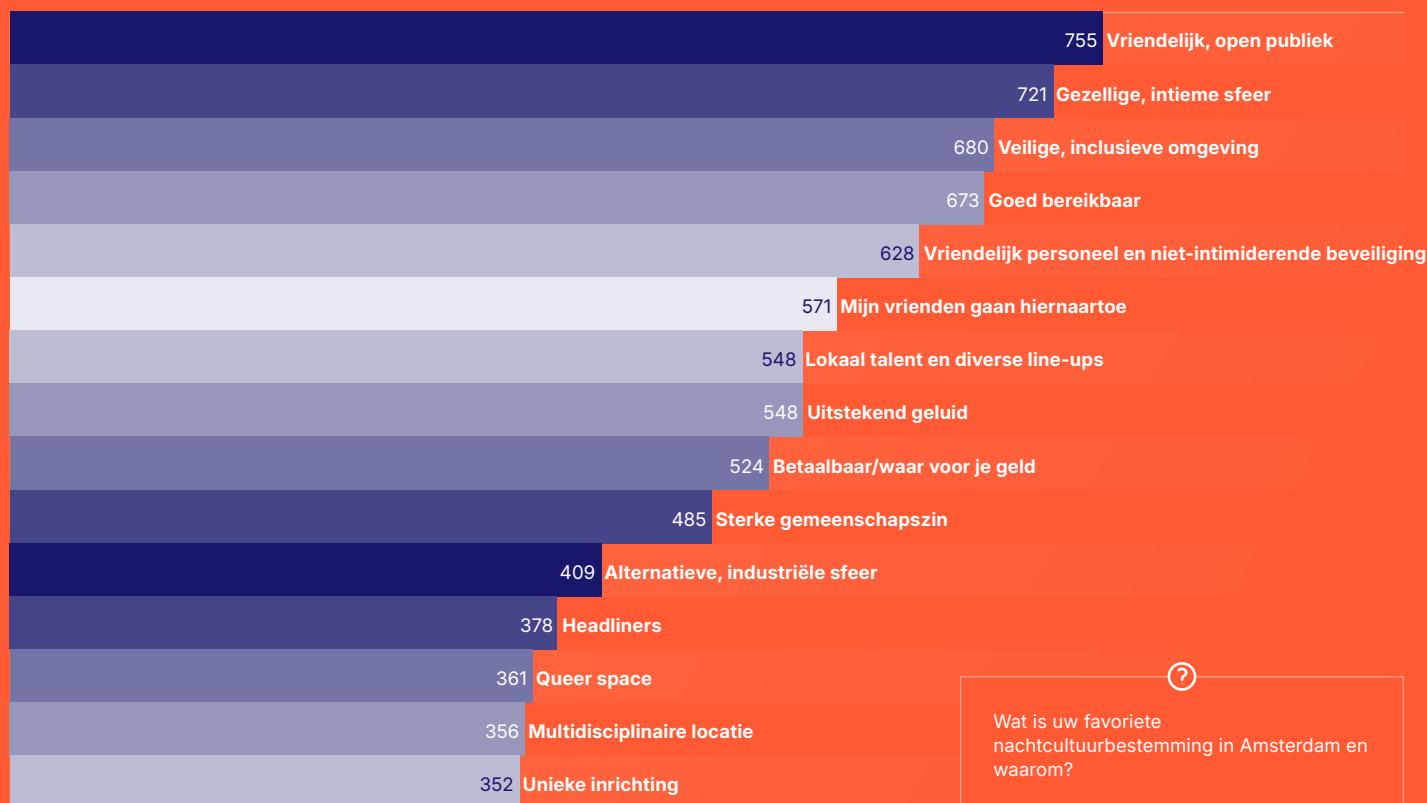
Op de waarom-vraag konden respondenten meerdere antwoorden en een open antwoord geven.

Bij de favoriete bestemmingen gaat het vooral om de sfeer en de bezoekers. 'Vriendelijk en gastvrij publiek' werd het vaakst genoemd (63,7%), gevolgd door 'gezellige sfeer' (60,8%) en 'veilige en inclusieve omgeving' (57,3%). Andere thema's uit de top 10 zijn: 'vriendelijk personeel en beveiliging'; 'mijn vrienden gaan er ook heen' en 'sterk gemeenschapsgevoel'. Op deze onderwerpen zijn er nauwelijks verschillen tussen leeftijdsgroepen en gender. Voor non-binaire respondenten zijn queer spaces belangrijker en speelt bereikbaarheid een minder grote rol.

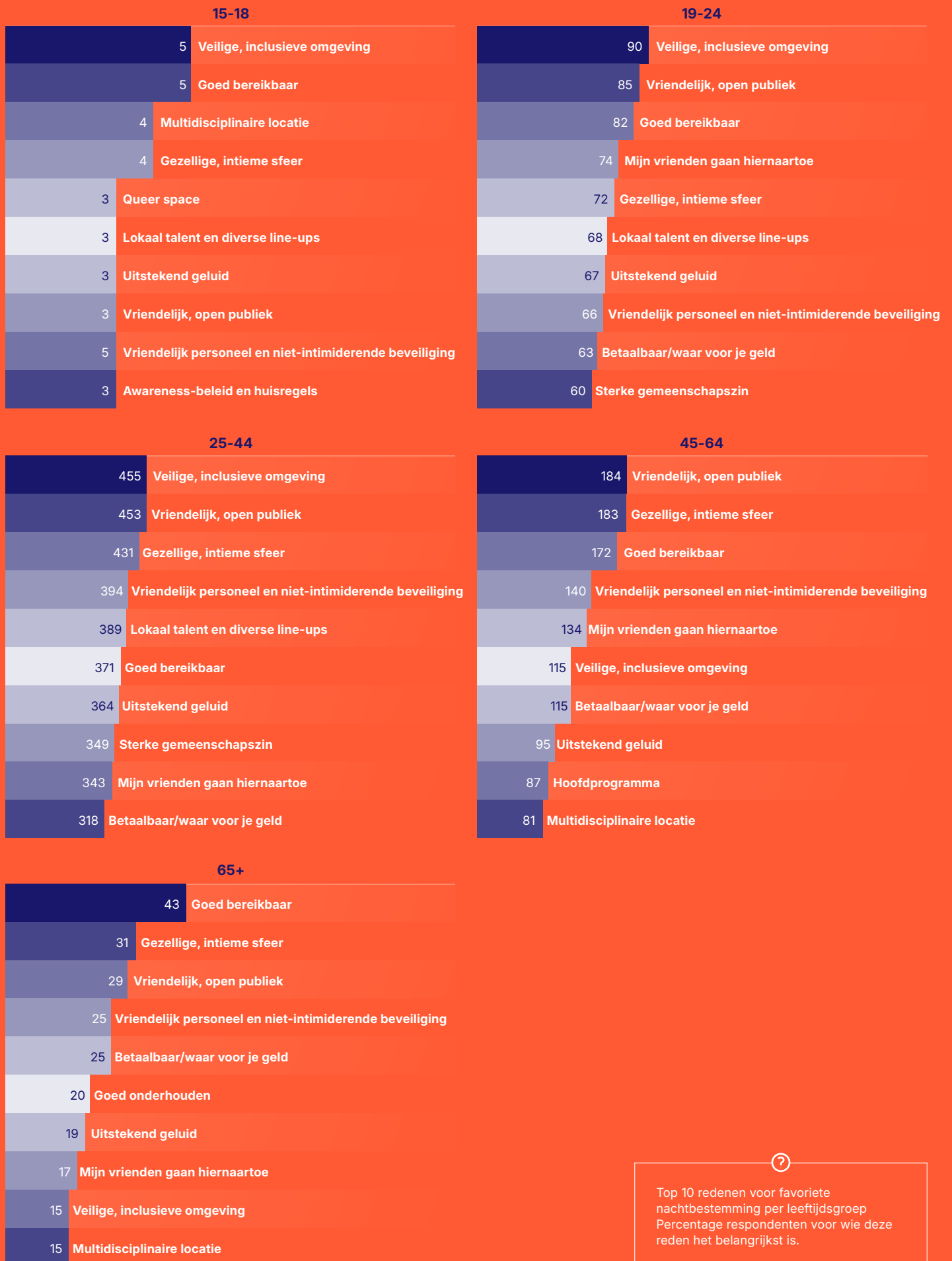
Toegankelijkheid speelt een grote rol: 56,7% van de respondenten noemde 'goede bereikbaarheid' als belangrijke factor. De groep 25-44-jarigen verplaatst zich relatief het makkelijkst door de stad en heeft dit thema op plek 6 staan. Bij alle overige leeftijdsgroepen staat 'goede bereikbaarheid' in de top 3 en voor 65-plussers zelfs op de eerste plaats.

Er wordt veel waarde gehecht aan goede programmering en geluid. Een 'kwalitatief geluidssysteem' en een programmering met oog voor 'lokaal talent en diversiteit' staan op een gedeelde zevende plaats (beiden 46,2%). Ook headliners zijn belangrijk, vooral voor clubs en liveconcerten, maar voor veel andere typen locaties niet doorslaggevend (31,9%, plaats 12). Minder vaak genoemde factoren zijn onder meer een 'sociale activistische insteek' (17,7%), 'duurzaamheid en ethische bedrijfsvoering' (12,7%) en 'toegankelijkheid voor mensen met een beperking' (4,3%). In de open antwoorden benoemden respondenten onderwerpen als vrijheid, authenticiteit en creativiteit, evenals sferaspecten als de 'vibe' van dj-sets, chill zones of multifunctionele plekken.

Figuur 7

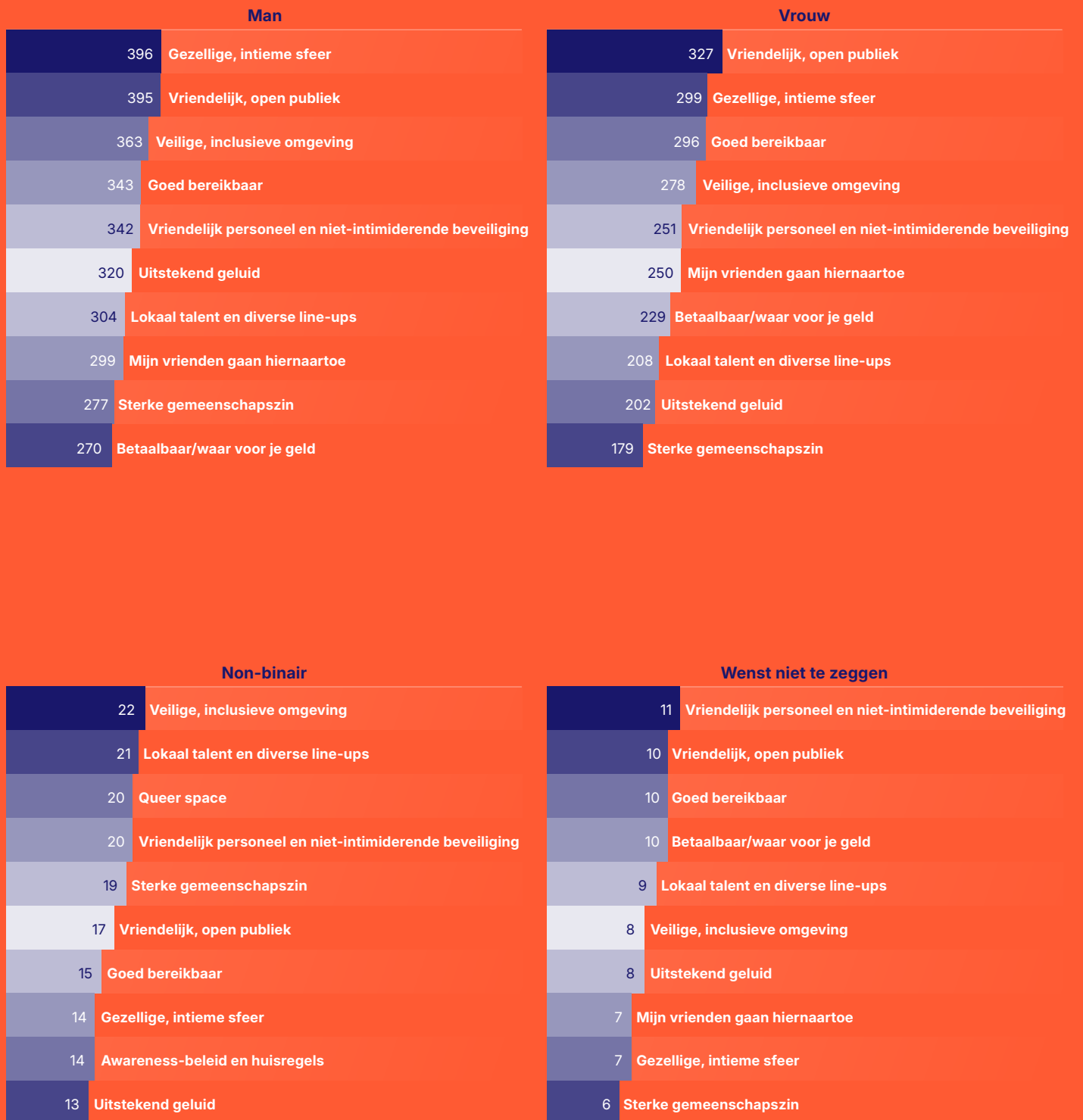

Figuur 8

Top 10 redenen voor favoriete nachtbestemming per leeftijdsgroep
 Percentage respondenten voor wie deze reden het belangrijkste is.

Figuur 9

Wat maakt deze plek tot uw favoriete bestemming voor nachtcultuur? Top 10 redenen per gender.

Ruimtelijke spreiding

Spreiding nachtcultuur over stadsdelen

Het merendeel van de respondenten (61,2%) maakt vooral gebruik van nachtculturele voorzieningen buiten het eigen stadsdeel. Iets minder dan vier op de tien (38,8%) blijft vooral in het eigen stadsdeel.

Voorkeursbestemming

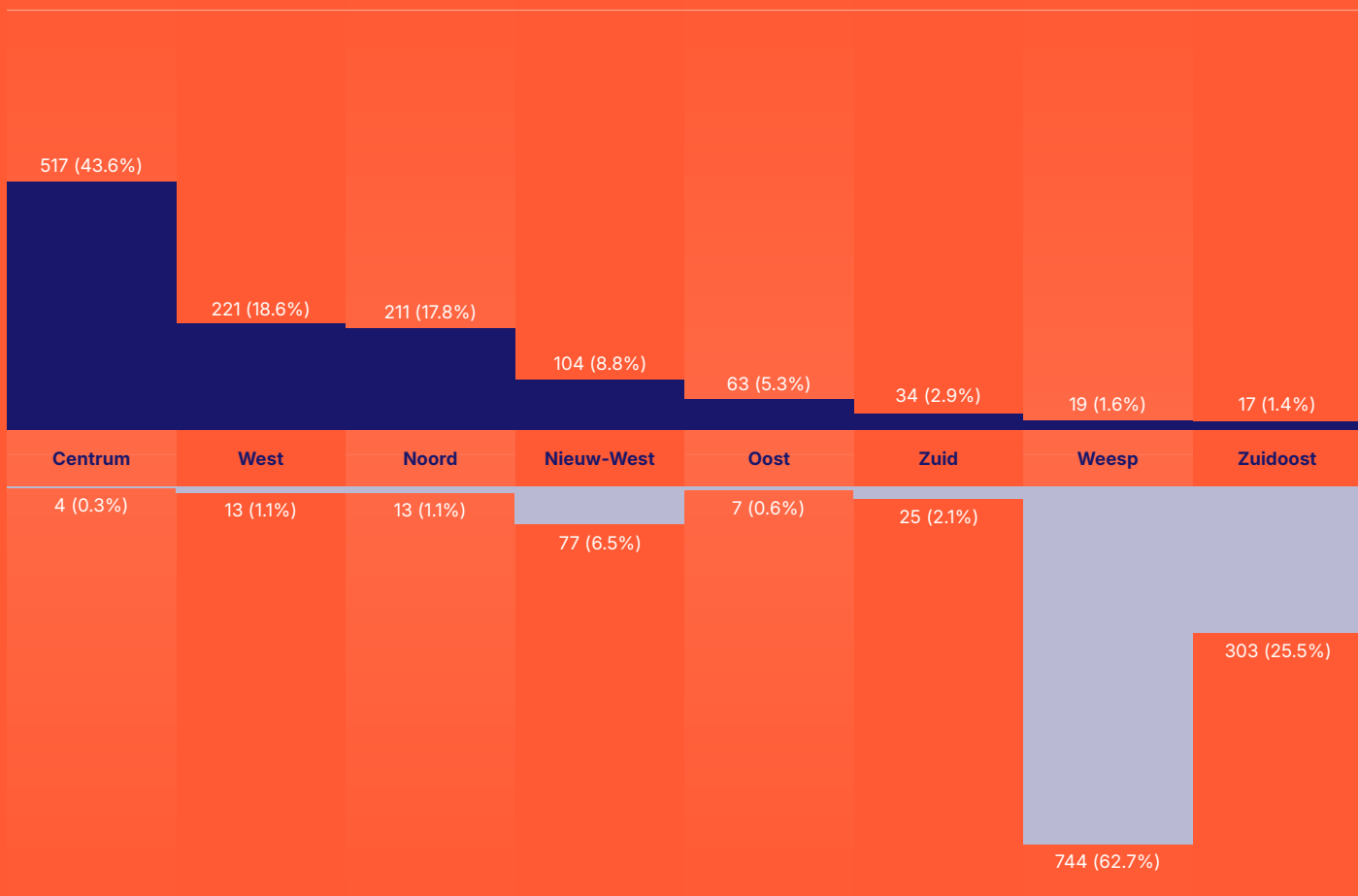
Het Amsterdamse nachtleven concentreert zich sterk rond stadsdeel Centrum. Dat wordt door 43,6% als favoriete bestemming genoemd. West (18,6%) en Noord (17,8%) volgen als secundaire hubs. Samen vertegenwoordigen deze drie stadsdelen 80% van alle eerste-keuzevoorkeuren.

Andere stadsdelen zijn aanzienlijk minder in trek. Nieuw-West (8,8%) en Oost (5,3%) vormen de middenmoot, terwijl Zuid (2,9%), Weesp (1,6%) en

Zuidoost (1,4%) nauwelijks als voorkeursbestemming worden genoemd. Weesp valt op als minst populaire keuze: 62,7% gaf dit stadsdeel de laagste score, na Zuidoost (25,5%). Samen zijn deze stadsdelen goed voor 88,2% van alle minst populaire keuzes.

In alle leeftijdsgroepen blijft Centrum de onbetwiste nummer één. De voorkeuren van jongeren (19-24 jaar) en de groep 25-44 zijn meer verspreid over de stadsdelen, al zijn ook voor hen Centrum, Noord en West het populairst. Terwijl 65-plussers naast Centrum vaker voor Noord en Oost kiezen.

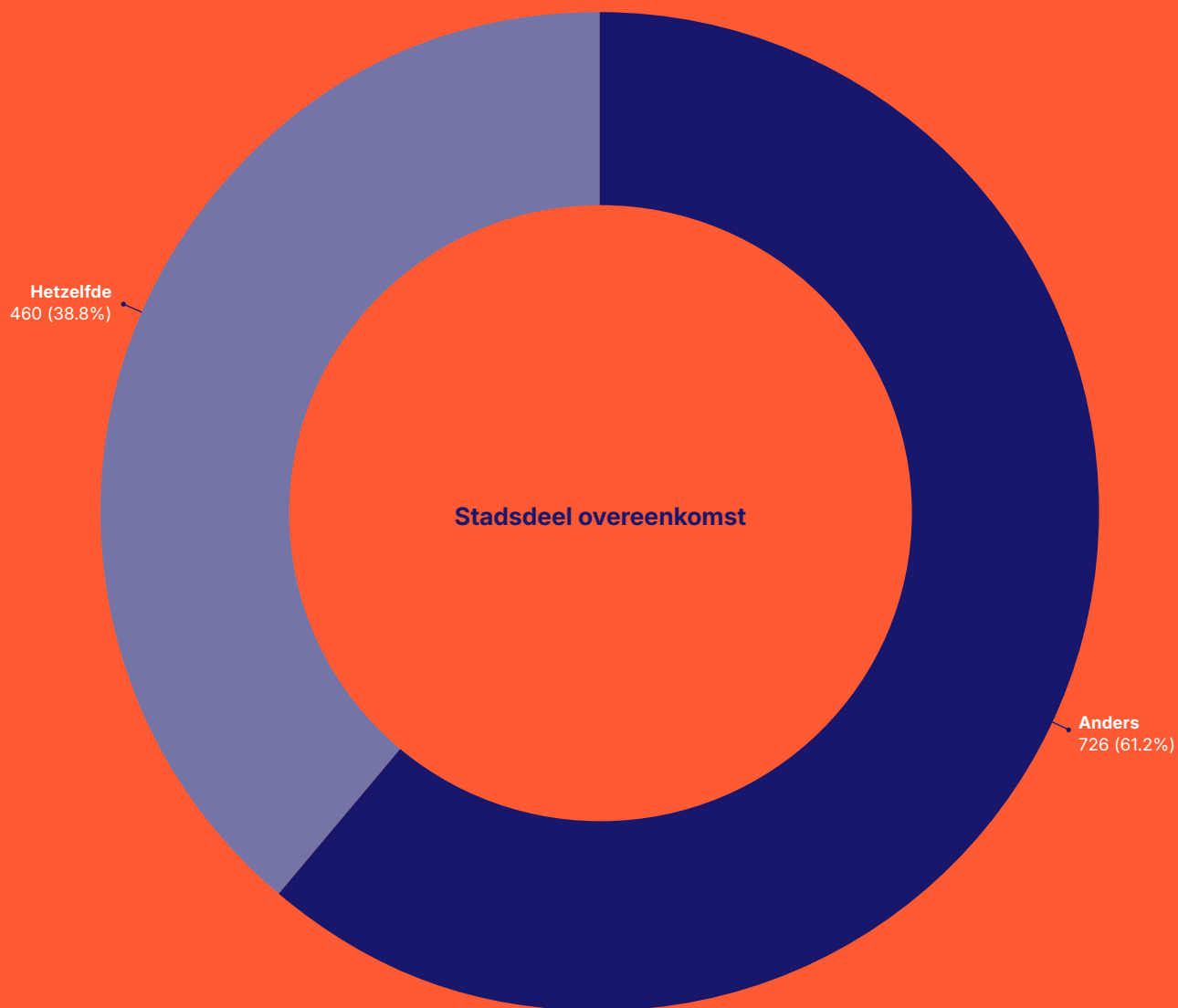
Figuur 10

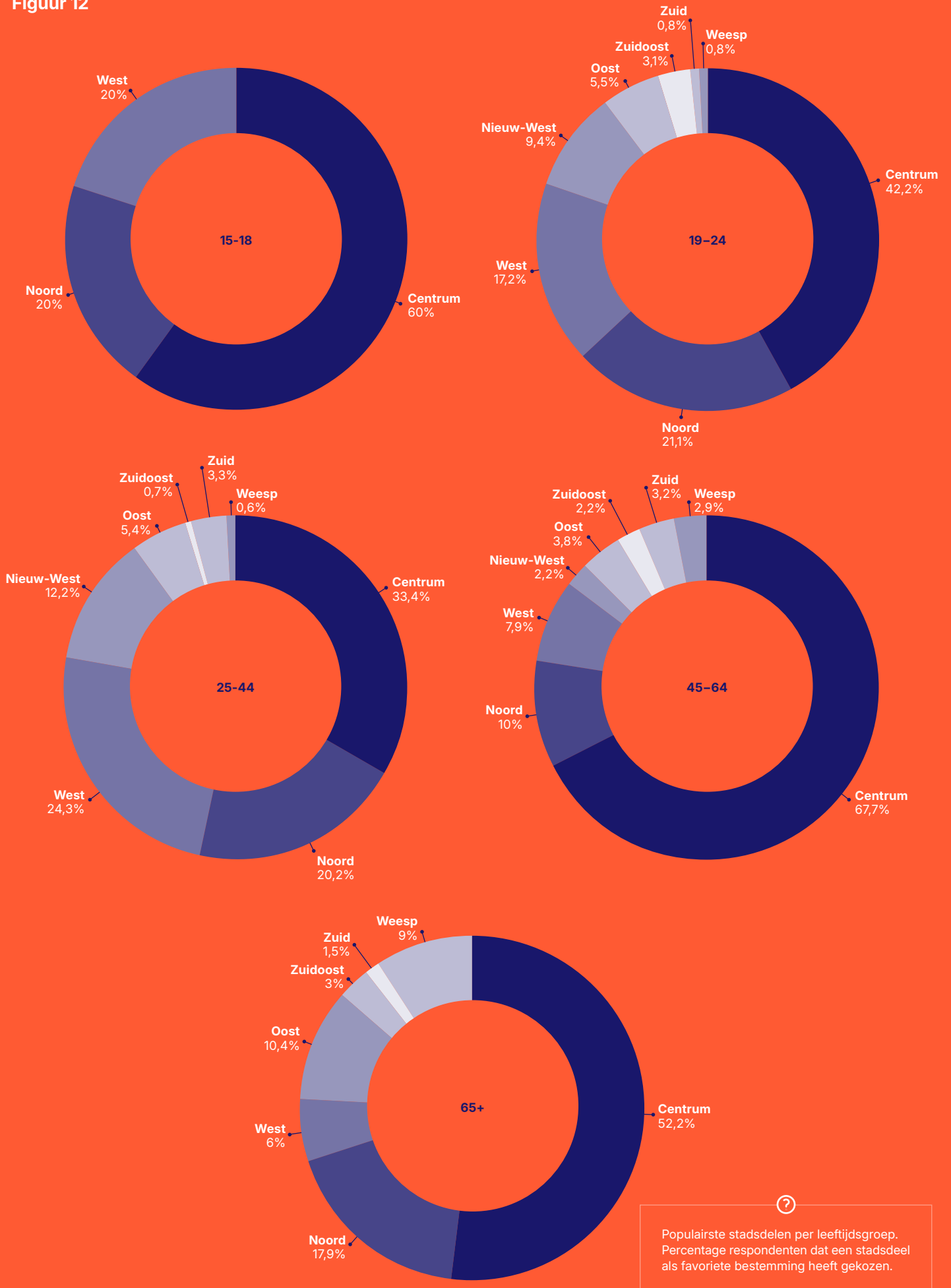
- Populairste stadsdelen voor nachtcultuur
- Minst populaire stadsdelen voor nachtcultuur

Welke stadsdelen heeft u het afgelopen jaar het vaakst bezocht om er 's avonds/'s nachts deel te nemen aan culturele, sociale of recreatieve activiteiten?

Figuur 11 Overeenkomst tussen voorkeur stadsdeel en herkomst stadsdeel

Figuur 12

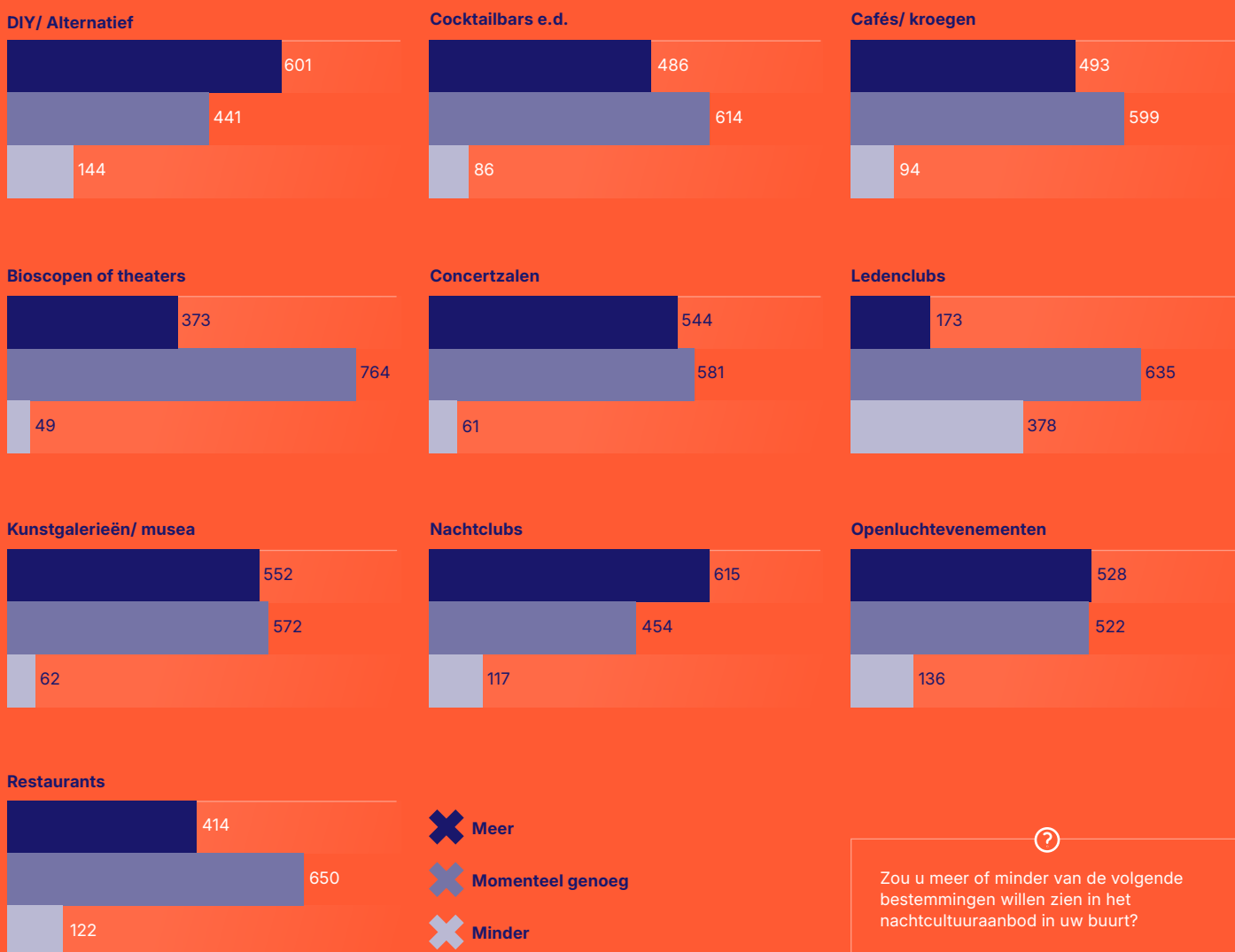

Waardering aanbod in eigen stadsdeel

Iets meer dan de helft van de respondenten is tevreden met het huidige aanbod in hun buurt. Tegelijkertijd is er behoefte aan meer aanbod van vrijwel elk type. Er is vooral behoefte aan meer clubs (51,9%), alternatieve ruimtes (50,7%), musea (46,5%), livemuziek (45,9%) en buitenlocaties (44,5%). De waardering per type komt overeen tussen alle stadsdelen, alleen is er een sterkere wens voor meer cafés en bars in Noord en Nieuw-West, en in mindere mate in Zuidoost.

Clubs krijgen de meest positieve waardering met 498 (=42%) van alle locatietypen. Besloten ledenclubs springen er negatief uit: 31,9% wil minder, met een negatieve waardering van 205 (n = 173 meer, n = 378 minder). Uit de open antwoorden blijkt dat er behoefte is aan meer variatie, experiment en laagdrempelige, niet-commerciële ontmoetingsplekken.

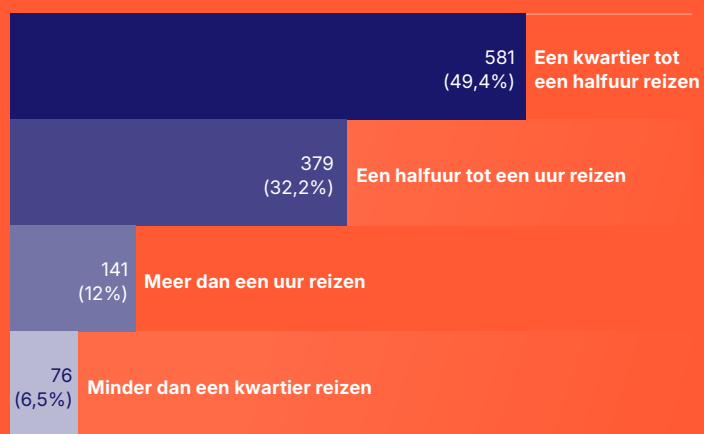
Figuur 13

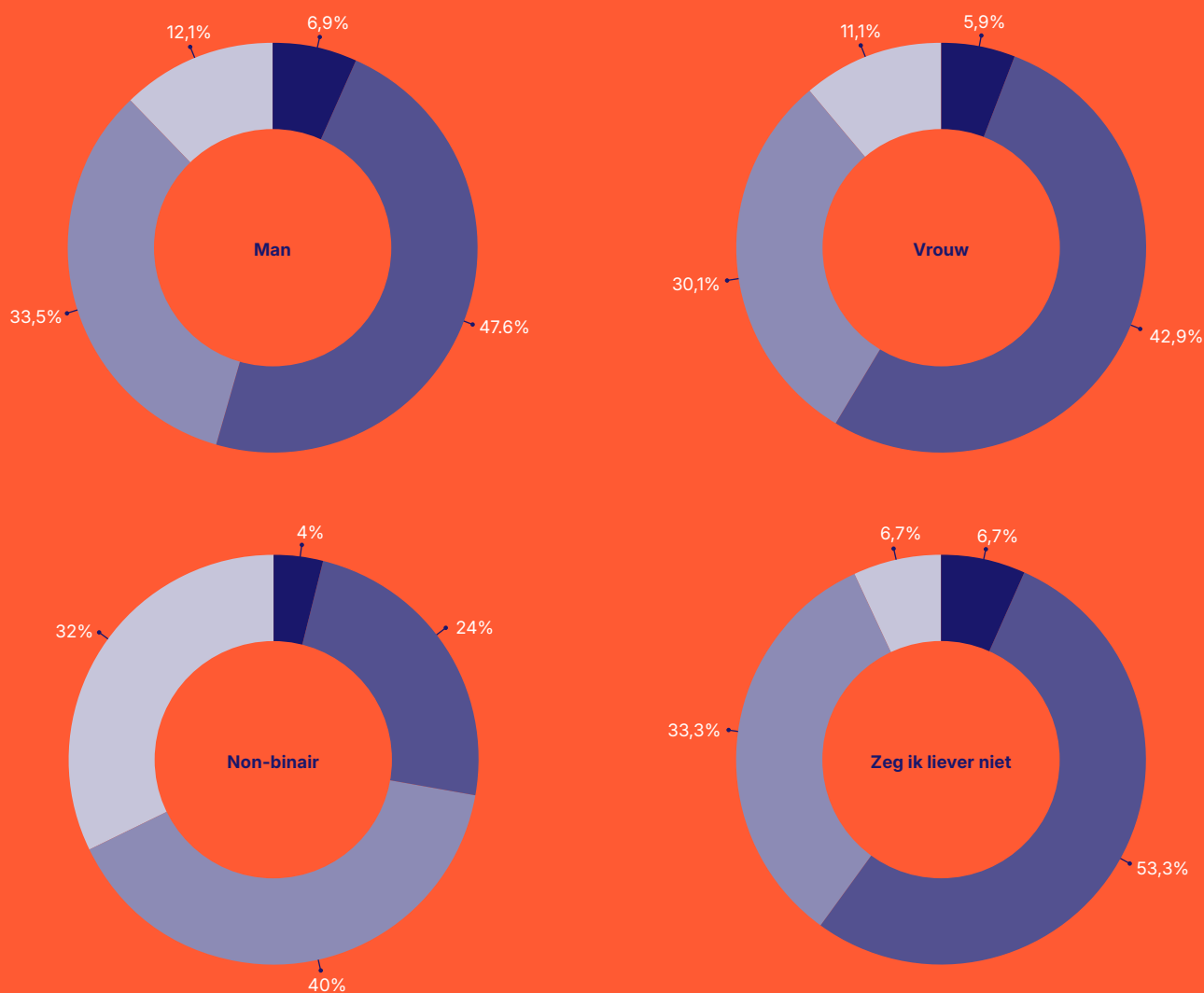
Bereikbaarheid & mobiliteit

De helft van de respondenten (49,4%) is bereid 15 tot 30 minuten te reizen voor nachtcultuur; een derde (32,2%) een halfuur tot een uur. Non-binaire personen zijn vaker langer onderweg: 40% tot een uur, 32% zelfs langer dan een uur.

Figuur 14

Figuur 15

- Minder dan een kwartier reizen
- Een halfuur tot een uur reizen
- Een kwartier tot een halfuur reizen
- Meer dan een uur reizen

Hoe ver bent u in het afgelopen jaar 's avonds/s nachts bereid geweest om te reizen voor uw deelname aan culturele, sociale of recreatieve activiteiten?

Betaalbaarheid & toegankelijkheid

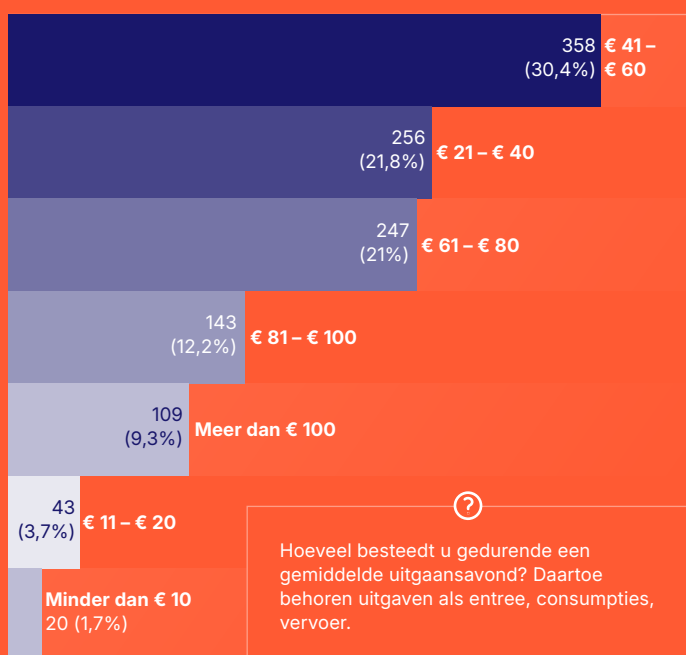
De respondenten geven op een avond gemiddeld tussen de € 41 en € 60 uit. Dit bedrag werd het vaakst genoemd, door 30,4% van de respondenten. Een groot deel valt binnen de categorieën € 21–€ 40 (21,8%) en € 61–€ 80 (21,0%). Meer uitgeven komt minder vaak voor, maar nog steeds significant: 12,2% geeft € 81–€ 100 uit en 9,3% zelfs meer dan € 100. Een kleine groep (5,4%) blijft onder de € 20.

Uitgaven zijn vergelijkbaar tussen mannen, vrouwen en mensen die hun gender liever niet specificeren, met telkens € 41–€ 60 als meest voorkomende categorie. Non-binaire respondenten besteden gemiddeld minder: 48% tussen de € 21–€ 40.

Leeftijd speelt een duidelijke rol. Jongvolwassenen (19–24 jaar) besteden het minst; slechts 8,7% geeft meer dan € 80 uit, 39,7% tussen € 21–€ 40. Het meest geven 45–64-jarigen uit: 33,1% besteedt meer dan € 80, 16,7% zelfs boven de € 100. Ook 25–44-jarigen spenderen relatief veel: 33,5% zit tussen € 41–€ 60, en 20% boven de € 80.

Het uitgavenpatroon wisselt per woongebied. In Centrum geeft 27,6% meer dan € 80 uit; onder 45–64-jarigen is dat 41,3%. Ook in Zuid (25,7% boven € 80) en delen van Noord en West is dit zichtbaar. Tot slot blijkt dat wie vaker uitgaat, ook meer uitgeeft. Mensen die wekelijks uitgaan geven gemiddeld het meest uit, hoewel ook onder hen € 21–€ 40 veel voorkomt.

Figuur 16

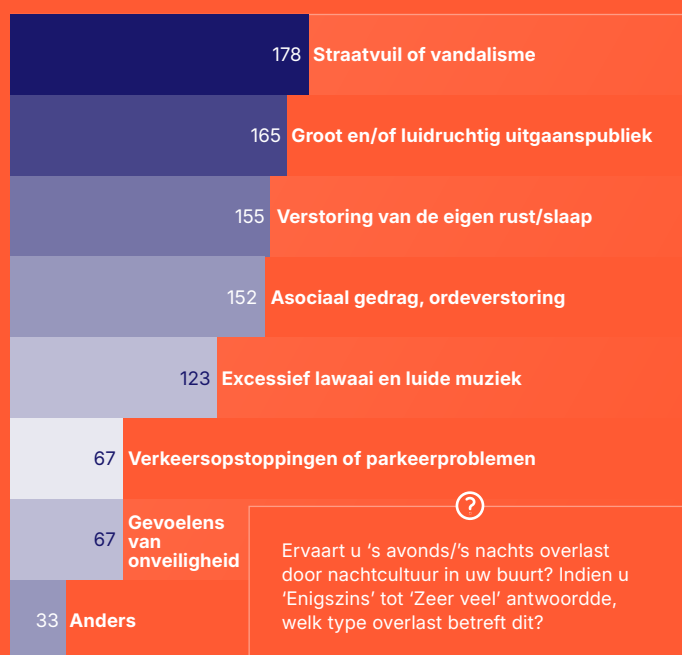

Overlast

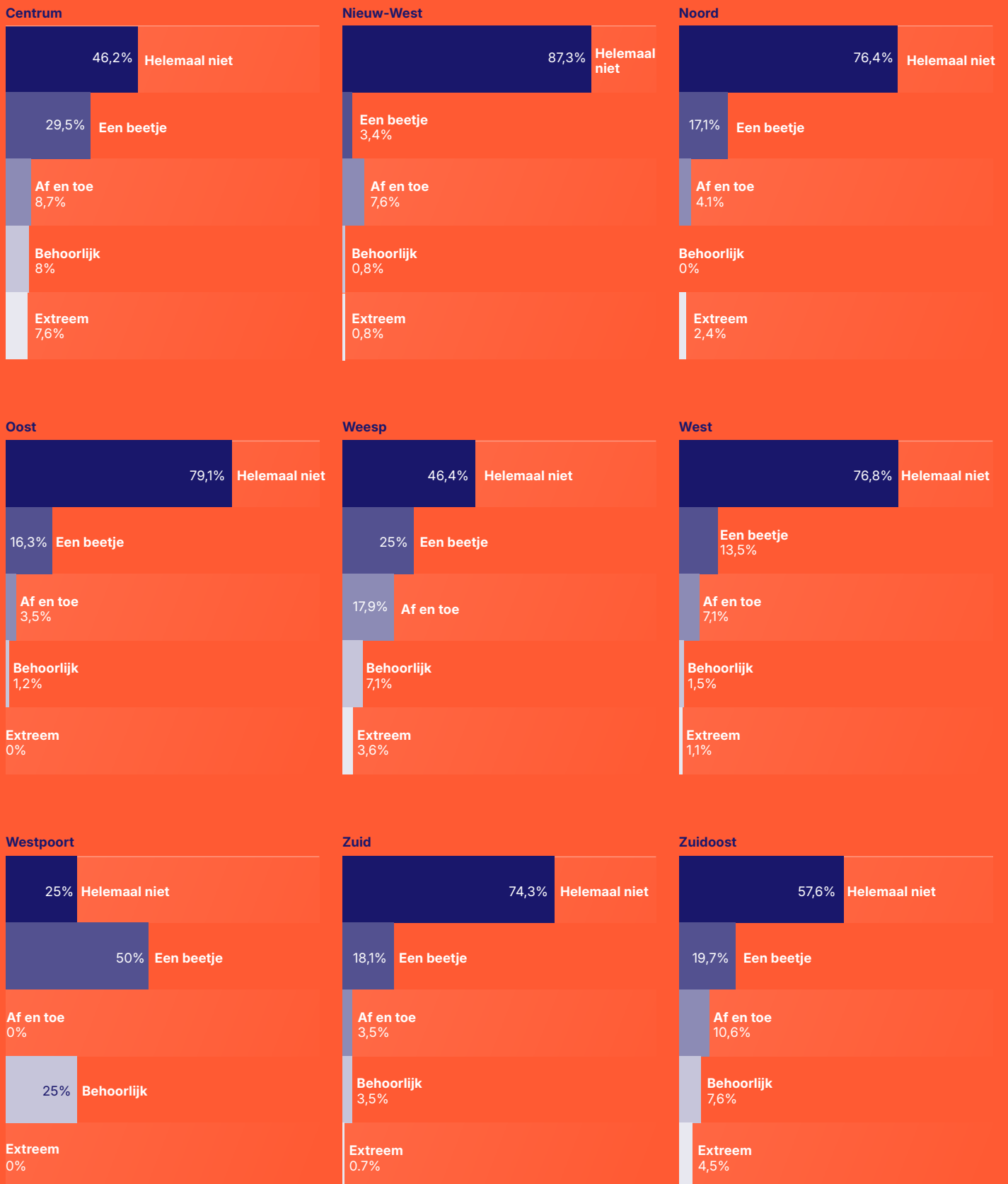
Uit de enquête blijkt dat 70% van de respondenten geen enkele vorm van overlast ervaart van nachtelijke culturele activiteiten in hun buurt; 18,1% ervaart lichte overlast. Stadsdeel Centrum valt op met het hoogste percentage overlast: 53,8% van de bewoners ervaart enige hinder. Binnen deze groep ondervindt 7,6% extreme overlast en 29,5% lichte hinder. In Oost meldde niemand extreme overlast, en in Nieuw-West geeft 87,3% aan geen overlast te ervaren. Leeftijd speelt een rol. Onder 65-plussers ervaart 13,4% extreme hinder, tegenover slechts 1,4% bij 25–44-jarigen en 4,7% bij 45–64-jarigen.

Van de 367 respondenten die overlast meldden, noemden de meesten (48,5%) zwerfafval of schade het grootste probleem. Daarna volgden grote of luidruchtige groepen (45,2%), slaapverstoring (42,2%), en asociaal gedrag (41,4%). Ook luide muziek of lawaai (33,5%), verkeersproblemen (18,3%) en gevoelens van onveiligheid (18,3%) kwamen voor. 33 respondenten noemden overige klachten zoals intimidatie, drugsgebruik of fietsen op de stoep.

Figuur 17

Figuur 18

Ervaring van overlast in stadsdeel van herkomst

Wat kan er beter?

Bij deze – deels open – vraag scoorde betaalbaarheid het hoogst als verbeterpunt; 64,3% van de respondenten geeft dit aan als aandachtspunt. Op de tweede plaats staat de diversiteit van het aanbod (39,7%) bijvoorbeeld op het vlak van programmering, muziekstijlen, leeftijdsgroepen en aanvangstijden.

Meerdere antwoorden over vervoer en bereikbaarheid vormen samen het derde thema met verbeterpunten. Dit betreft 'Beschikbaarheid van openbaar vervoer' (38,8%), 'Betaalbaarheid van vervoer' (26%) en 'Geschikt voor fietsers' (10,8%). Een vierde thema is veiligheid en inclusiviteit, met als verbeterpunten 'Veiligheid' (20,4%), 'Inclusiviteit van activiteiten of ruimten' (18,6%) en 'Toegang voor bezoekers met een beperking' (8,6%).

De open antwoorden op de slotvraag geven meer inzicht in bovengenoemde thema's en wensen en in de aandachtspunten die ook bij andere vragen benoemd zijn. Uit de antwoorden blijkt dat respondenten vooral behoefte hebben aan een rijker en gevarieerder nachtaanbod (40,8%), met meer clubs, livemuziek, intieme locaties en diversere muziekgenres. Ook worden ruimere openingstijden (31,2%) vaak genoemd, zowel voor clubs als voor horecagelegenheden, zoals snackbars. Daarnaast is er een sterke wens voor meer centrale en goed bereikbare locaties binnen de Ring A10 en een betere spreiding van nachtcultuur over de stadsdelen (24,8%). Respondenten vragen verder om minder strenge regels en meer ruimte voor vrijplaatsen en culturele initiatieven (19,2%), terwijl betaalbaarheid en toegankelijkheid (17,6%) en aandacht voor veiligheid en overlast (10,4%) eveneens belangrijke thema's zijn.

Figuur 19

Amsterdammers in hun eigen woorden

De slotvraag van de enquête was een algemene open vraag. Meer dan vijfhonderd respondenten spraken zich uit over de staat en de toekomst van de Amsterdamse nachtcultuur, veelal over onderwerpen die al in de enquête aan bod zijn gekomen. De meeste respondenten (≈42%) uiten hun frustratie over regelgeving en gemeentebeleid. Zij vinden sluitingstijden te vroeg en zijn van mening dat bureaucratie initiatieven belemmert. Er is behoefte aan meer vrijheid en vertrouwen. Het tekort aan betaalbare en diverse uitgaansplekken (≈31%) weegt zwaar. Iconische clubs worden gemist en er is vraag naar permanente en 24-uurslocaties met meer variatie in programmering.

Daarnaast worden bereikbaarheid en voorzieningen (≈18%) genoemd, met de wens voor nacht-OV, latere eetgelegenheden en meer veiligheid op straat. Uitgaan wordt bovendien als (te) duur ervaren (≈14%), met name door jongeren. Diversiteit en inclusie (≈11%) worden benoemd als kernwaarden. Tot slot zijn er zorgen over veiligheid en leefbaarheid (≈10%): sommigen vragen meer handhaving, anderen zien levendigheid juist als voorwaarde voor veiligheid.

De algehele teneur van de reacties is een verlangen naar meer vrijheid, diversiteit en ruimte voor nachtcultuur in plaats van beperkend beleid. De respondenten missen iconische clubs en creatieve vrijplaatsen. Ze vinden het nachtleven te duur, slecht bereikbaar en vragen om meer inclusieve en toegankelijke plekken. Tegelijk zijn er zorgen over leefbaarheid en veiligheid, maar de meerderheid ziet een levendige nachtcultuur juist als voorwaarde voor een bruisende, veilige stad.

≈42%

Regelgeving en gemeentebeleid³⁶

- × 'Stop de vertrutting van het nachtleven! Door alle regeltjes en zaken waar organisaties aan moeten voldoen worden zij en publiek op kosten gejaagd.'
- × 'Amsterdam presenteert zich als een stad met een bruisend nachtleven, maar in werkelijkheid zijn de mogelijkheden beperkt. Clubs sluiten vroeg of verdwijnen helemaal, en er zijn te weinig 24-uurs eetgelegenheden. Het voelt soms meer als een dorp dan als een wereldstad. Het zou goed zijn als er meer ruimte komt voor een échte nachtcultuur, met ruimere openingstijden en betere voorzieningen voor nachtelijke bezoekers.'
- × 'Hopelijk kan het beleid voor multifunctionele locaties versoepeld worden (bar+club, museum+club, etc.).'

≈31%

Aanbod van clubs en locaties

- × 'Zorg dat de clubs niet steeds verder buiten de Ring gaan. Behoud het Gedempt Hamerkanaal als industrie- en uitgaansgebied. Maak er geen woningen van. Zulke plekken in de stad zijn heel erg belangrijk.'
- × 'Er zouden meer clubs moeten komen die geen winstoogmerk hebben. Waar avontuurlijker geprogrammeerd kan worden, om een alternatief te bieden voor de steeds homogener clubcultuur.'
- × 'Het is jammer dat de gemeente geen ruimte geeft aan clubs. Club 11, Trouw, Marktkantine, allemaal iconen die plaats moesten maken voor nieuwbouw.'
- × 'Meer 24-uurslocaties en alternatieve clubs zijn nodig. Koester de rafelranden en de broedplaatsen!'

≈18%

Bereikbaarheid en voorzieningen

- × 'Het zou fijn zijn als snackbars open blijven tot minstens 3 uur (liefst tot 5). Dat hoort bij de cultuur van een stad.'
- × 'OV is slecht geregeld in Amsterdam. Minstens doorgaan tot 4 uur en vooral de metro, want de bus duurt een uur.'
- × 'Het zou voor de bereikbaarheid van de clubs in Noord heel mooi zijn als het pontje tussen Azartplein en Zamenhofstraat in het weekend 's nachts door vaart.'
- × 'Ik kom net terug van een weekend in Wenen waar de metro 24 uur per dag gaat in de weekenden, dat maakt uitgaan zo veel makkelijker, betaalbaar en aantrekkelijk. Waarom niet in Amsterdam?'

36. Dit percentage is een indicatie van het percentage open antwoorden over deze specifieke onderwerpen. Sommige respondenten benoemden meerdere onderwerpen, zodat het totaal hoger is dan 100%.

Wilt u nog iets anders over de nachtcultuur in Amsterdam kwijt dat niet in de vragen van dit onderzoek is behandeld? Zijn uw activiteiten of ervaringen in de avond/nacht op enigerlei wijze veranderd?

≈ 14%

Betaalbaarheid

- × 'Het is te duur geworden. Tickets, drankjes, uit eten, parkeren... Niemand van mijn vrienden gaat nog in Amsterdam uit.'
- × 'Alles is te duur en niet meer cool, clubs zijn duur als je niet op de lijst staat en wanneer je er wel bent zijn de drankjes abnormaal duur. Je kan niet meer binnen roken, dus je staat de helft van de tijd met z'n allen buiten? Amsterdam is niet meer wat het was.'
- × 'Veel leuks om te doen, helaas is alles duur.'

≈ 11%

Diversiteit, inclusie en community

- × 'Meer ownership van ruimtes en locaties door black people and people of color!'
- × 'Ik mis specifieke programmering in Amsterdam die geïnspireerd en ontwikkeld is met en door de diaspora gemeenschappen.'
- × '*Nightlife changed my life for the better. It gave me a place to find a family, a community and a place to practice being the person I want to be.*'
- × 'Meer queer spaces. Er zijn niet genoeg, en de bestaande zijn vaak te druk.'
- × 'Ik vind dat er meer ruimte mag zijn voor neurodiversiteit en voor nuchter feesten. Veelal draait samenhangigheid nu alleen om drugsgebruik.'

≈ 10%

Veiligheid en leefbaarheid

- × 'Ons nachtleven moet veiliger. Meer politie op straat zoals vroeger, vanaf middernacht tot 6 uur.'
- × 'Sinds sluitingstijden zijn verkort is er juist meer onveiligheid en zijn er meer dealers op straat. Vroeger was er sociale controle.'
- × 'TikTokrijen, viezigheid op straat, lawaai, foute horeca en fastfoodzaken, asociaal gedrag van taxi's, respectloos gedrag van bezoekers op en rond de wallen. Bewoners in de binnenstad voelen zich in de steek gelaten door de overheid en trekken weg.'
- × 'Geluids- en personenoverlast moet worden teruggedrongen in elke buurt in Amsterdam ten gunste van de bewoners. Dit is anders in de omgeving van het Damrak. Ik ben het er niet mee eens dat de horeca daar vroeg moet sluiten. Wel dat er meer aan personenoverlast gedaan wordt en meer handhavers op straat zijn.'

Wilt u nog iets anders over de nachtcultuur in Amsterdam kwijt dat niet in de vragen van dit onderzoek is behandeld? Zijn uw activiteiten of ervaringen in de avond/nacht op enigerlei wijze veranderd?

CENTRUM
NIEUW-WEST
NOORD

OOST
WEESP
WEST

ZUID
ZUIDOOST

BIJLAGE 2. RESULTATEN FOCUSGROEPEN EN INTERVIEWS

In aanvulling op de enquête zijn zes focusgroepsessies georganiseerd. Elke sessie duurde circa twee uur, telde maximaal negen deelnemers en volgde een uniforme vragenlijst om vergelijkbaarheid te waarborgen.

Daarnaast zijn enkele expertinterviews afgenomen voor extra context en duiding. Samen gaven deze gesprekken verdieping op thema's als tevredenheid, kwaliteit van het aanbod, trends, reisgedrag en toekomstverwachtingen. De resultaten zijn verwerkt in hoofdstuk 3. Aanvullende bevindingen zijn hieronder weergegeven.

Aanbod, kwaliteit en trends

Hoewel het aanbod in de stad ruim voldoende is, vinden deelnemers de kwaliteit vaak beperkt. De programmering wordt als eentonig omschreven. Men mist creatieve broedplaatsen en experimentele ruimtes. Er is een duidelijke wens voor plekken met een multidisciplinaire invulling: creatieve hubs die overdag functioneren als makersplaatsen en 's avonds transformeren tot clubs. Zulke hybride ruimtes kunnen de kloof tussen het dagelijkse stedelijk leven en het nachtleven verkleinen. Ook is er behoefte aan meer diversiteit en authenticiteit in de programmering. Deelnemers missen subculturen, nichemuziek, live-acts en experimentele stijlen, als bronnen van creativiteit en vernieuwing. Ook signaleren zij nieuwe ritmes en trends. Dagfeesten en weekenders die flexibiliteit bieden, winnen aan populariteit, maar zijn in Amsterdam nog schaars. Ook opkomende vormen als *sober clubbing* worden genoemd. De deelnemers hebben verschillende voorkeuren voor frequentie, tijdstip en (type) locatie van nachtcultuur.

Mobiliteit, toegankelijkheid en veiligheid

Bereikbaarheid in de nachtelijke uren is een veelge-

noemd knelpunt. Na middernacht ervaren deelnemers mobiliteit als beperkt en onveilig, zeker als zij reizen vanaf de rafelranden van de stad. De meest uitgesproken wens is voor een nachtmetro. Clubhoppen komt veel voor, vooral onder jongeren. Die verplaatsen zich gedurende een avond van bar naar club en after-party, steeds vaker ook met wisselende locaties en muziekstijlen.

Tegelijkertijd is uitgaan voor jongeren minder toegankelijk; stijgende entreprijzen en kosten voor vervoer raken alle Amsterdammers, maar jongeren in het bijzonder. Deelnemers vinden het aanbod voor jongeren beperkt, vooral door het 21+-beleid dat veel clubs hanteren. De meningen daarover verschillen: sommigen vinden dat jongere doelgroepen meer ruimte moeten krijgen om nachtcultuur te leren kennen, terwijl anderen een jong en onervaren publiek als nadelig voor de sfeer ervaren.

Locaties zijn vaak onvoldoende ingericht voor rolstoelgebruikers. Op het gebied van sociale veiligheid zijn wel verbeteringen geboekt, onder meer door awareness teams en ClubEthics.

Betekenis van nachtcultuur

Voor de deelnemers aan de focusgroepen is nachtcultuur meer dan uitgaan in de nacht. Het vormt een integraal onderdeel van een 24/7 stadsleven. Zij zien kansen om kunst- en cultuurinitiatieven – zoals musea en galeries – sterker te verbinden met het nachtleven. Vooral oudere generaties verlangen naar een 'totaalavond' met een combinatie van diner, cultuur en dansen.

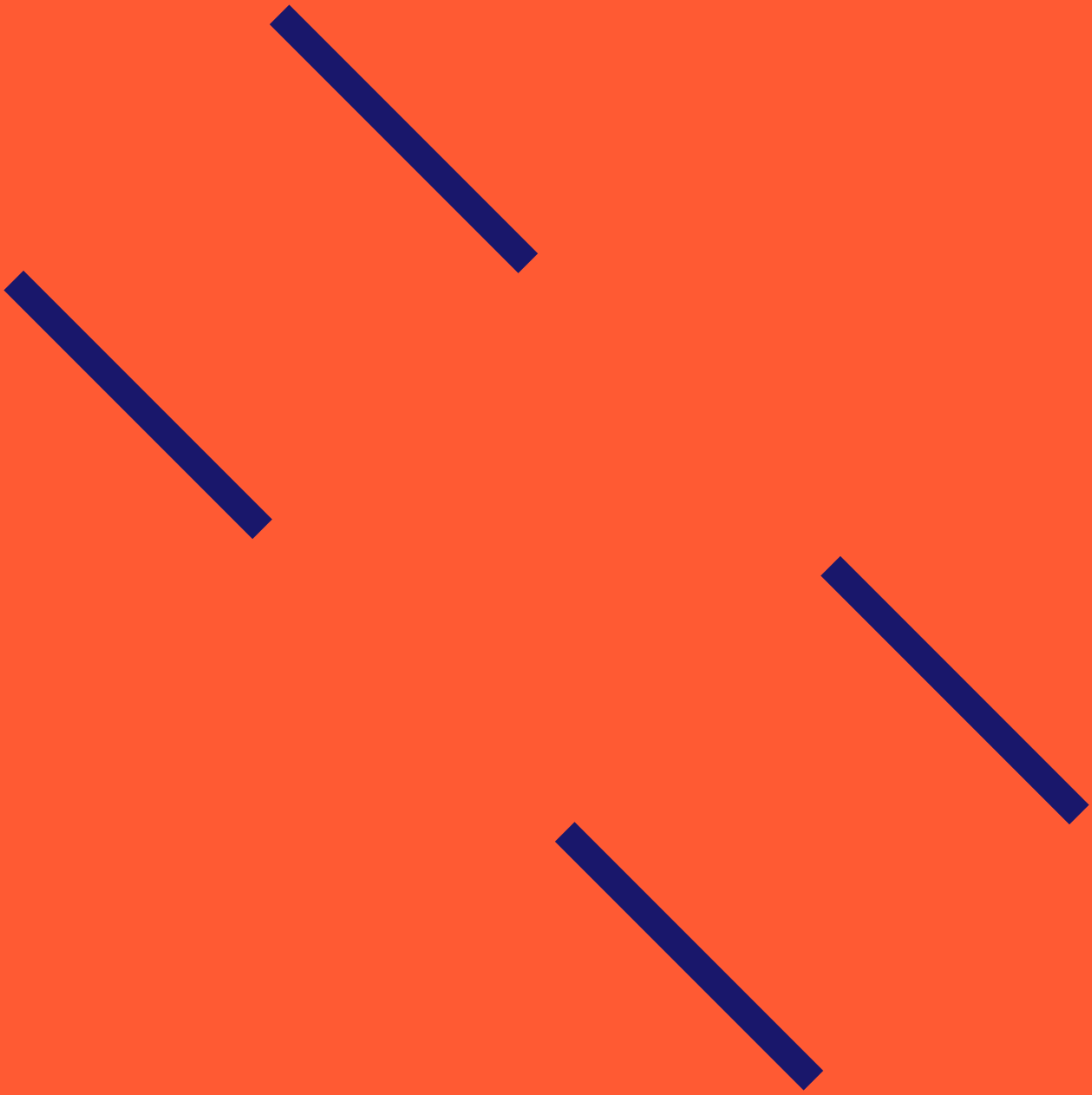
De nacht wordt daarnaast gezien als een unieke ruimte voor ontmoeting, waar mensen samenkomen die elkaar overdag waarschijnlijk niet zouden treffen. Deelnemers benadrukken de sociale en transformatieve kracht van de nacht: gemeenschapsvorming, kruisbestuiving en culturele diversiteit komen hier tot uitdrukking. De nacht biedt ruimte voor zelfexpressie, vrijheid en creatieve interactie.

Nachtleven wordt daarmee niet alleen ervaren als entertainment, maar ook als culturele en artistieke praktijk met intrinsieke waarde. Volgens deelnemers is deze waarde belangrijker dan commercieel succes of hypes. Dit perspectief verlaagt de druk op winstgevendheid en creëert juist ruimte voor experiment, creativiteit en unieke ervaringen die overdag minder vanzelfsprekend zijn.

CENTRUM
NIEUW-WEST
NOORD

OOST
WEESP
WEST

ZUID
ZUIDOOST

BIJLAGE 3. RESULTATEN PER STADSDEEL

In Amsterdam ontwikkelen de stadsdelen zich steeds meer tot stedelijke kernen met een unieke dynamiek en identiteit. Dit hoofdstuk gaat in op de specifieke kenmerken, behoeften en gevoeligheden van de nachtcultuur per stadsdeel. Op basis van de enquête – waarin zowel woonlocatie als bestemmingsvoorkeuren zijn meegenomen – worden de voornaamste trends per gebied geschetst. Wat brengt bezoekers ertoe om in hun eigen buurt te blijven of de nacht elders in de stad op te zoeken? Hoe verschilt het nachtleven tussen de stadsdelen volgens de Amsterdammers qua sfeer, toegankelijkheid, aanbod en culturele beleving? In deze bijlage worden de inzichten op stadsdeelniveau gecombineerd met de enquêteresultaten. De combinatie van kwantitatieve data (enquête) en kwalitatieve input (focusgroepen) schetst een genuanceerd beeld van de beleving van het nachtleven.³⁷

×

×

37. De citaten in onderstaande resultaten zijn van deelnemers aan de focusgroepen.

CENTRUM

*'Kanaal 40, San Francisco,
Nachbar laten zien dat er
een tegenbeweging is met
kleine, meer verborgen
plekken in het centrum die
andere dingen draaien, een
soort a-programmering.'*

– Deelnemer focusgroep 2025

Stadsdeel Centrum blijft het onbetwiste hart van de Amsterdamse nachtcultuur. Met 56% van alle locaties en 65% van de ontmoetingsplekken concentreert het grootste deel van het nachtleven zich hier.³⁸ Dat vertaalt zich in waardering: 43,6% van de respondenten noemt Centrum als favoriete bestemming. Van de Centrubewoners gaat 68,6% vooral binnen het eigen stadsdeel uit, meer dan in enig ander stadsdeel. Paradiso en Melkweg worden steevast genoemd als iconische podia; andere populaire clubs zijn Club Church, Nyx, Bitterzoet, Kanaal40 en Nachbar. Ook gebiedsbestemmingen als Rembrandtplein, Leidseplein, de Jordaan, Warmoesstraat en de Wallen worden vaak genoemd. Opvallend is dat de twee grootste clubs van het stadsdeel, Escape en Air (nog open tijdens de enquête) zelden worden genoemd.

Onvoldoende aanbod voor Amsterdammers

Een deel van de respondenten voelt zich echter niet (meer) thuis in het centrum. Zij vinden het aanbod te eenzijdig, te commercieel en te sterk op toeristen gericht. Vooral luidruchtige feesttoeristen krijgen kritiek, terwijl internationale clubbezoekers juist als sfeerverhogend worden ervaren. Veel respondenten willen de nachtcultuur geconcentreerd in Centrum houden en geven het spreidingsbeleid weinig bijval. Er klinkt een brede roep om het aanbod meer op Amsterdammers te richten, met meer variatie, ruimte voor kleinschalige clubs en langere openingstijden, ook voor eetgelegenheden. Nieuwe initiatieven die hierbij aansluiten, krijgen waardering. De behoefte aan een veiliger, inclusiever en meer lokaal georiënteerd nachtleven klinkt luid, maar zonder de bijzondere eigenheid van de binnenstad te willen verliezen.

Overlast en bereikbaarheid

Intussen ervaren bewoners en bezoekers in Centrum de meeste drukte en overlast, vooral door toerisme. De Wallen illustreren de spanning tussen populariteit

en beleid. Hoewel het gebied geliefd blijft, wordt de vervroegde sluitingstijd breed bekritiseerd. Velen zien hierin een bedreiging voor levendigheid, veiligheid en sociale controle. Ook de bereikbaarheid vormt een knelpunt: metro, trams en bussen stoppen te vroeg, nachtbussen zijn beperkt en parkeren is duur. De druk van toerisme, de homogenisering van het aanbod en beleidsmaatregelen als spreiding naar de randen worden door veel respondenten onwenselijk gevonden. De uitdaging ligt in het vinden van een nieuwe balans: een nachtcultuur die internationaal aantrekkelijk blijft, maar waarin de Amsterdammer weer centraal staat.

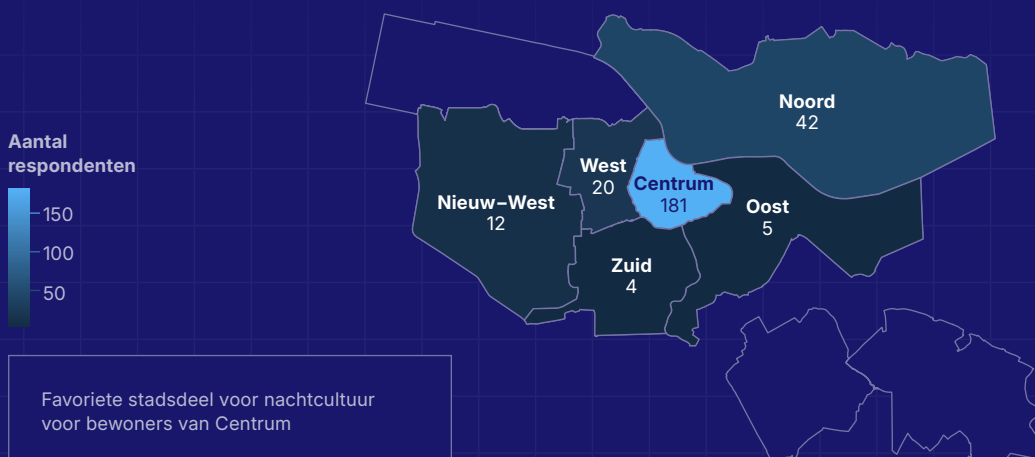
'Nachtcultuur op de Wallen gaat kapot door vroege sluitingstijden. Als Amsterdammer kom ik er niet meer, dan blijven alleen nog toeristen over.'

– Deelnemer focusgroep 2025

Overige statistieken

- ✗ Actieve ouderen: 41,3% van de 45-64-jarigen in Centrum neemt actief deel aan de nachtcultuur.
- ✗ Uitgaven: 27,6% van de respondenten uit Centrum besteedt gemiddeld meer dan € 80 per avond, het hoogste aandeel van alle stadsdelen.
- ✗ Nachtwerk: na Noord heeft Centrum het grootste percentage nachtwerkers (12,6% regelmatig, 21,4% af en toe).

38. De waarde van de kleine uurtjes: De nachtcultuur van Amsterdam, Blaker, Nancy & Joost Poort, Atlas Research, 2021

NIEUW-WEST

'Mensen zeggen dat ze heel soms naar Nieuw-West komen voor een club, maar dat het eigenlijk te ver uit het centrum ligt.'

– Deelnemer focusgroep 2025

Nieuw-West is het grootste stadsdeel van Amsterdam, met de meeste inwoners én het grootste aandeel jongeren. Nieuw-West heeft ook het meeste festivals van alle stadsdelen en een aantal van de onder respondenten populairste locaties: Club Raum (geopend 2024), Lofi (2019), Bret (2015) en Radion (2013). Deze clubs, veelal met een dag- en nachtprogrammering en buitenruimtes, trekken bezoekers uit de hele stad ondanks hun ligging.³⁹

Bereikbaarheid

Veel clubs zijn gevestigd in industriegebied Westpoort, dat formeel onder Nieuw-West valt. Omdat veel inwoners van Nieuw-West relatief ver van deze plekken wonen, ervaren zij de clubs niet altijd als lokale initiatieven. Bereikbaarheid is daarmee een punt van aandacht. Inwoners van Nieuw-West geven aan relatief lang te reizen voor nachtcultuur: 43,2% van de respondenten 15-30 minuten en 39% tot een uur. Voor sommigen is dit een drempel.

'Fietsen is vaak net te ver en de nachtbussen vind ik vervelend. Daarom neem ik vaker een taxi, ook al is dat eigenlijk best prijzig.'

– Deelnemer focusgroep 2025

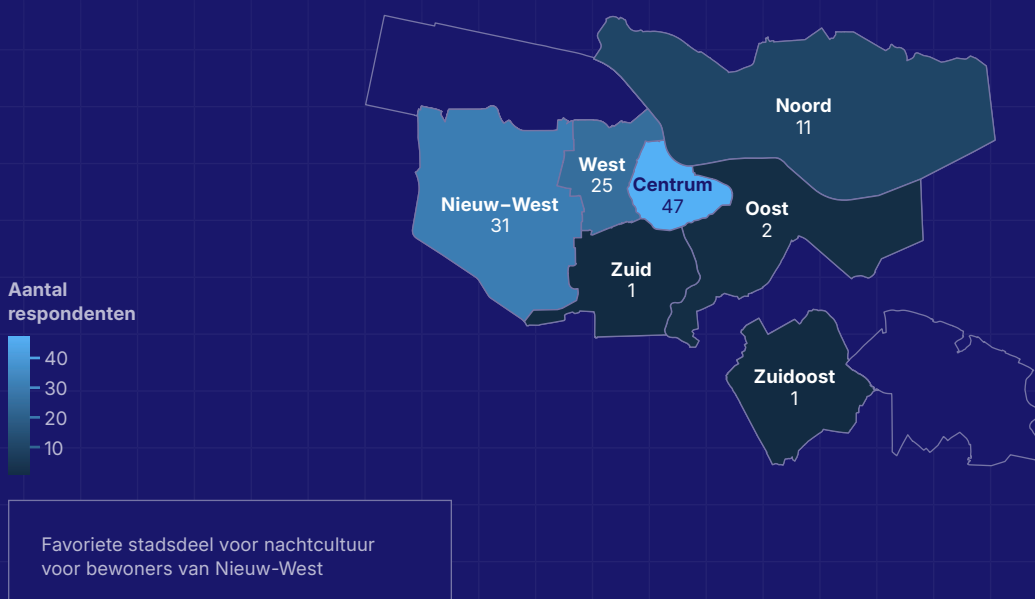
Behoeftes aan representatie

Bewoners benadrukken de behoefte aan meer bars en cafés en buurtgebonden culturele programmering. Ook is er behoefte aan inclusieve, toegankelijke nachtlekken met ruimte voor livemuziek, dans en alternatieve programmering. De diversiteit van het stadsdeel wordt als kracht gezien, maar het lokale aanbod zou daar beter op kunnen inspelen. De omgeving van Plein '40-'45 wordt genoemd voor programma's die beter aansluiten bij gemeenschappen met een overwegend Marokkaanse of Turkse achtergrond.

Overige statistieken

- ✗ Steekproef: 9,9% van alle reacties kwam uit Nieuw-West, de op drie na grootste groep per stadsdeel.
- ✗ Nachtwerk: 11,0% van de bewoners werkt regelmatig 's nachts (22.00–06.00), 18,6% af en toe.

39. Blaker, Nancy & Joost Poort. *De waarde van de kleine uurtjes: De nachtcultuur van Amsterdam*. Atlas Research, Apr. 2021

NOORD

'Industriële panden moeten een monumentale status krijgen, net als in Berlijn. Plekken als Skatecafé en Garage Noord moeten bewaard blijven.'

– Deelnemer focusgroep 2025

Noord geldt als een van de aantrekkelijkste gebieden binnen de Amsterdamse nachtcultuur. Na Centrum en West wordt Noord het vaakst genoemd als favoriete bestemming. De binding van bewoners is hoog: ruim 60% kiest in eerste instantie voor het eigen stadsdeel. De toekomst van de nachtcultuur in Noord hangt samen met het versterken van de lokale binding, het creëren van meer toegankelijke ontmoetingsplekken en het verbeteren van verbindingen met de rest van de stad – zonder het unieke karakter te verliezen.

Garage Noord en SKATECAFE KARIN & YVONNE worden vaak genoemd als favoriete plekken, met een eigen sfeer en een rauw karakter dat Noord onderscheidt van andere stadsdelen. Een veelgehoorde waardering is dat deze locaties ruimte bieden om jezelf te zijn zonder dat je je hoeft te conformeren. Tegelijkertijd is er vraag naar plekken waar niet altijd feestdruk heerst, maar waar ruimte is voor verbinding en saamhorigheid.

Gentrificatie

De afwezigheid van massatoerisme in Noord wordt gezien als een van de grootste pluspunten. Wel ervaren sommige bewoners overlast van geluid of zwerfvuil, vooral in woonstraten waar bezoekers passeren. Er is sprake van gentrificatie: de toestroom van jonge bewoners en de bouw van dure woningen leiden bij sommigen tot gevoelens van verdringing. Respondenten maken zich zorgen dat geliefde plekken verdwijnen.

Bereikbaarheid

Bereikbaarheid vormt een knelpunt. Op sommige momenten zijn de IJ-veren (te) druk. Op andere momenten wordt juist een verlaten sfeer als onaangenaam ervaren. Er is een duidelijke wens voor meer deelauto's en voor nachtdiensten van de Noord/Zuidlijn en het veer tussen Azartplein en Zamenhofstraat.

Overige statistieken

- ✗ Noord heeft het hoogste aandeel nachtwerkers van alle stadsdelen (respondenten die werken tussen 22.00 en 06.00 uur).
- ✗ De vraag naar meer bars en cafés is relatief het grootst onder de respondenten in Noord.

OOST

'Het zou geweldig zijn als de metro de hele nacht door zou rijden, zoals in Berlijn.'

– Deelnemer focusgroep 2025

Veel respondenten zien Oost als een broedplaats voor de Amsterdamse nachtcultuur. Het stadsdeel staat op de vierde plaats als favoriete bestemming, na Centrum, West en Noord. De binding van bewoners is hoog: ruim 42% kiest in eerste instantie voor het eigen stadsdeel. Ook de reisbereidheid van inwoners van Oost wijst op een voorkeur voor activiteiten dicht bij huis.

De invloed van tijdelijke clubs en culturele initiatieven is in dit stadsdeel zichtbaar. Club Trouw (2009–2014) leeft voort in het collectieve geheugen en geldt als voorbeeld van hoe nachtcultuur kan bijdragen aan gebiedsontwikkeling. Nog steeds benoemen respondenten de impact en het gemis van de club. Huidige plekken als Canvas en Doka in het Volkshotel worden vaak genoemd, evenals Levenslang in de voormalige Bijlmerbajes. Sissi's, dat in 2024 verhuisde naar Zuid, blijft nog steeds hoog gewaardeerd door bezoekers uit Oost. Zulke locaties onderscheiden zich door hun experimentele sfeer en sociale karakter, waarbij de huiskamerachtige setting van Levenslang wordt geprezen.

Variatie en balans

Tegelijkertijd klinkt de wens voor meer variatie in aanbod. Respondenten hebben behoefte aan diversere muziekstijlen – zoals underground en experimenteel –

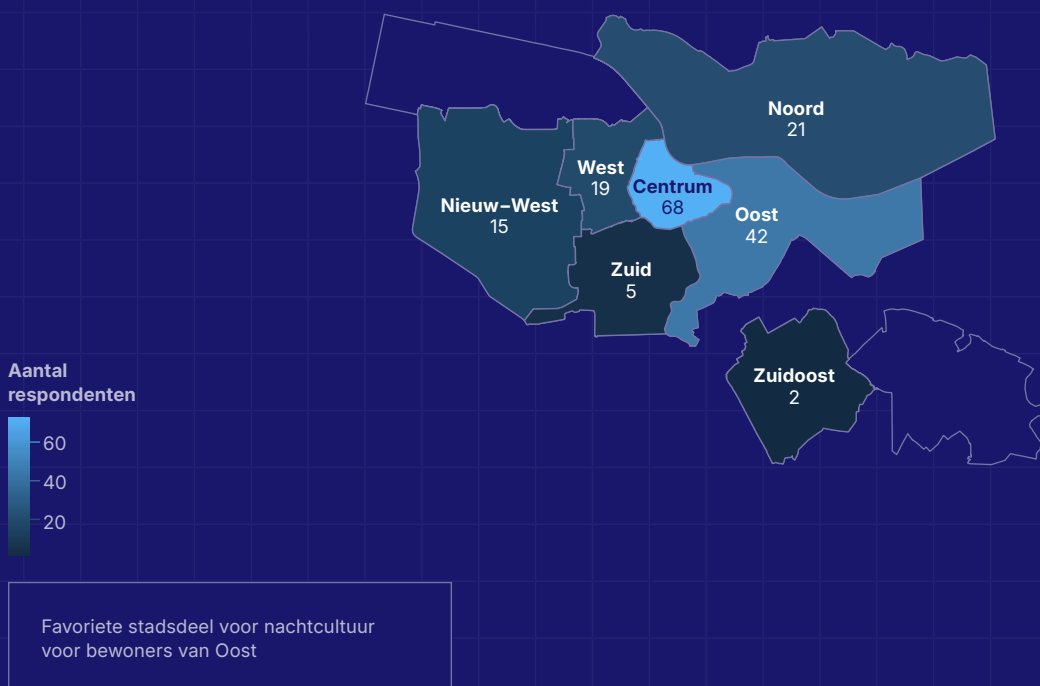
en meer ruimte voor jongere bezoekers. Ook verlangen zij naar meer betaalbare opties en een betere balans tussen culturele plekken en de snelle nieuwbouwontwikkelingen in het stadsdeel. Sommige bewoners vinden het aanbod minder aantrekkelijk dan enkele jaren geleden, anderen benadrukken de waarde van het bestaande netwerk van creatieve, alternatieve locaties.

Bereikbaarheid

Bereikbaarheid vormt een belangrijk aandachtspunt. Veel clubs liggen vlak bij metrostations en volgens veel bewoners is een 24/7-metro essentieel om de nachtcultuur toekomstbestendig te maken. Het ontbreken van nachtmetro leidt nu regelmatig tot een drukke uitstroom rond 05.00 uur, met opstoppingen van taxi's. De toekomst van Oost ligt in het versterken van de balans tussen culturele vrijheid en stedelijke ontwikkeling, en in het creëren van betere verbindingen met de rest van de stad.

Overige statistieken

- ✗ 45,6% van de bewoners is bereid niet meer dan 15–30 minuten te reizen voor nachtleven, wat wijst op een voorkeur voor activiteiten dicht bij huis.
- ✗ Er zijn geen meldingen van extreme overlast; 3,5% ervaart lichte en 1,2% gematigde hinder.

WEESP

“’s Nachts als vrouw alleen van Amsterdam naar Weesp fietsen durf ik niet. Onlangs had ik een onaangename ervaring met een Uber midden in de nacht. Dit weerhoudt me ervan om vaker uit te gaan.’

- Deelnemer enquête 2025

Weesp wordt binnen de Amsterdamse nachtcultuur gezien als een van de minst ontwikkelde gebieden. Het stadsgebied staat structureel onderaan in ranglijsten: 62,7% van de respondenten vindt Weesp de minst aantrekkelijke uitgaansplek, voor slechts 1,6% is Weesp de favoriete bestemming. Daarbij moet worden aangetekend dat Weesp relatief klein is, met nog geen 25.000 inwoners. Ook was de steekproef hier het kleinst (28 respondenten). Deze factoren zijn van invloed op de uitkomsten, al bevestigen de cijfers een bredere trend van beperkt nachtleven, vooral voor jongeren.

Nieuwe geluiden⁴⁰

In het onderzoek *Nieuwe geluiden: écht uitgaan in Weesp?!* staat het gebrek aan nachtcultuur voor jongeren centraal. Weesper jongeren ervaren dat het uitgaansaanbod vooral gericht is op een ouder publiek. Ze voelen zich in cafés vaak ongemakkelijk door de leeftijds kloof, de heersende sociale groepen en muziek die niet aansluit bij hun smaak. Daarom wijken ze regelmatig uit naar andere delen van Amsterdam. In Weesp zelf ervaren jongeren dat cafés te vroeg sluiten en dat er nauwelijks geschikte plekken zijn voor 16- tot 18-jarigen. Er is duidelijk behoefte aan vernieuwende, toegankelijke uitgaansgelegenheden speciaal voor jongeren.

Jongeren

De enquêteresultaten bevestigen het beeld van *Nieuwe geluiden*, dat het aanbod smal is en sterk gericht op een ouder publiek. Bruine cafés met Nederlandstalige muziek spreken jongeren nauwelijks aan. Voor de leeftijdsgroep 15–21 jaar is er feitelijk geen nachtcultuur. Jongeren trekken daardoor vaak naar andere stadsdelen of wijken uit naar informele plekken, zoals thuis of op straat, waar alcoholgebruik een rol speelt.

Welzijn

In eerdere onderzoeken en focusgroepen is de wens uitgesproken voor een festival en een structurele clubavond met dansmuziek. Daarnaast klinkt er een roep om een cultureel centrum of poppodium. Respondenten geven aan dat bestaande cafés incidenteel zouden kunnen worden ingezet voor dj's of livemuziek. Nachtcultuur wordt gezien als cruciaal voor sociale ontwikkeling en mentaal welzijn.

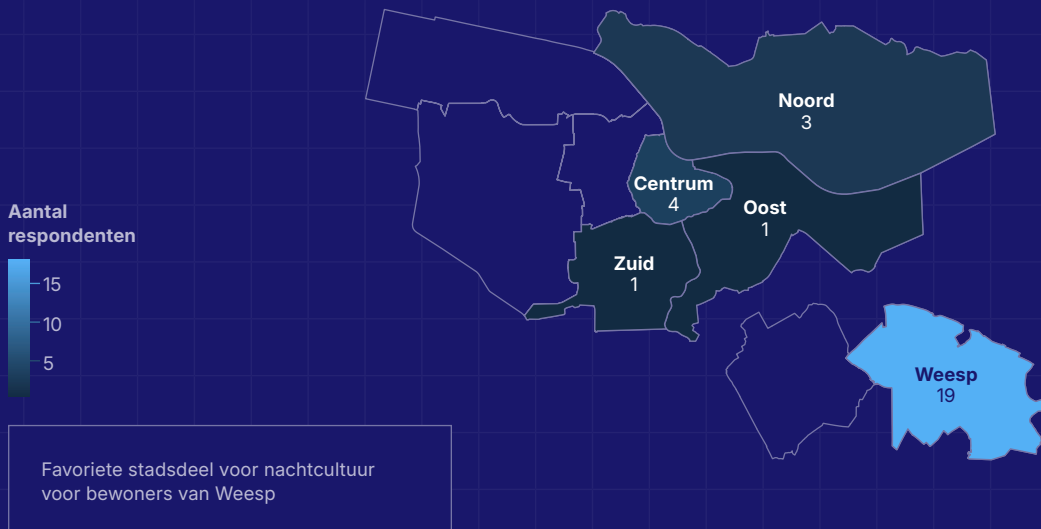
Bereikbaarheid

Na 01.30 uur stopt de treinverbinding met Amsterdam, en er rijden geen nachtbussen. Bewoners en bezoekers zijn aangewezen op dure taxi's of onveilige nachtelijke fietsritten. Vooral vrouwen geven aan zich hierdoor beperkt te voelen in hun uitgaansmogelijkheden. Dit belemmert niet alleen recreatief uitgaan, maar ook nachtwerk. Zonder structurele investeringen dreigt Weesp een blinde vlek in de Amsterdamse nachtcultuur te blijven.

Overige statistieken Weesp

- × Respondenten uit Weesp behoren voornamelijk tot de leeftijdsgroep 45–64 jaar.
- × Populaire locaties: theater City of Wesopa en enkele cafés worden genoemd, maar missen aantrekkingskracht voor jongeren.

40. Boomkens, W., J. Mostert, E. van Putten, O. Speckmann, en M. Vermolen. *Nieuwe Geluiden: Een participatief jeugdonderzoek naar de wensen, verwachtingen en ideeën voor nieuwe uitgaansgelegenheden voor jongeren in Weesp*. 2023.

WEST

'De Marktkantine had nooit gesloopt moeten worden. Sommige plekken zijn voor Amsterdammers meer waard dan een paar honderd extra huizen. Hou de stad ook voor deze community's leefbaar!'

– Deelnemer focusgroep 2025

West neemt een prominente plek in binnen de Amsterdamse nachtcultuur. Na Centrum staat het op de tweede plaats als favoriete bestemming. Veel bewoners in West geven aan in eerste instantie in hun eigen stadsdeel uit te gaan. West kent daarnaast een relatief hoog aandeel nachtwerkers. Het nachtleven in West wordt gekenmerkt door een dynamische mix van gevestigde namen en nieuwe initiatieven. Respondenten ervaren de sluiting van De Marktkantine en de School als een groot verlies, waarbij naar gentrificatie wordt gewezen als bedreiging voor nachtcultuur.

'De School: waar je lekker kon dwalen en waar overdag ook geprogrammeerd werd. Geen eenheidsworst. In de randen van de stad, minder tussen de toeristen.'

– Deelnemer focusgroep 2025

Diversiteit

Tegelijkertijd is er enthousiasme over nieuw aanbod, zoals Tillatec (gevestigd op de oude locatie van De School). Ook is er waardering voor de Houthavens als uitgaansgebied dat doorloopt richting Nieuw-West. Deze diversiteit wordt breed gewaardeerd. De veelgenoemde locaties illustreren hoe nachtcultuur zich uitstrekt tot dagfeesten en 24-uursvergunningen. Respondenten waarderen de vrijheid die dit geeft, buiten de traditionele uitgaansuren om, en zien hierin ruimte voor meer spontaniteit en experiment. Toch klinkt er ook kritiek. Diversiteit en inclusiviteit worden soms ingezet als marketinginstrument, maar niet altijd als

oprechte waarde beleefd. Locaties die juist wél worden geroemd om hun alternatieve, gemeenschapsgedreven karakter zijn De Trut, OT301 en De Nieuwe Anita.

'Diversiteit is een marketingtool geworden, dat vind ik jammer. Het voelt alsof het niet uit henzelf komt, maar om de club draaiende te houden.'

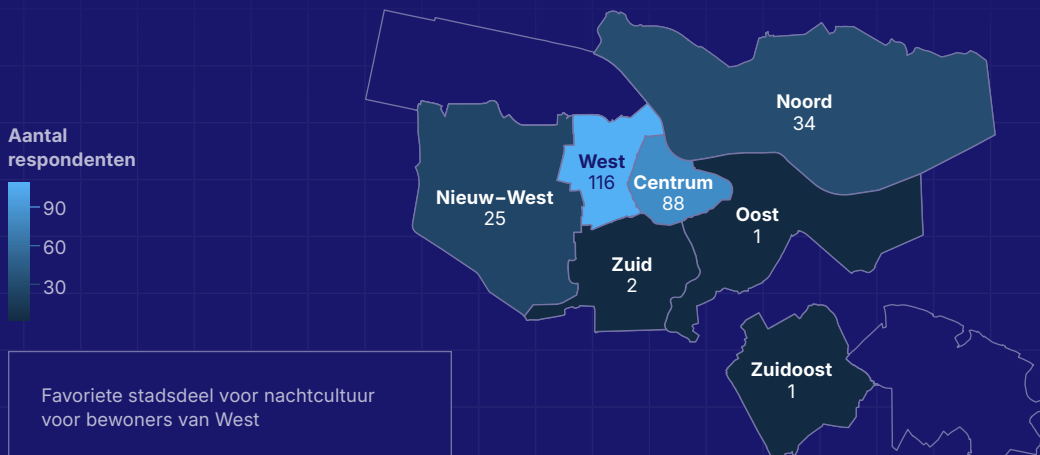
– Deelnemer focusgroep 2025

Toegankelijkheid

Respondenten benadrukken het belang van nachtelijk OV voor de toegankelijkheid van nachtcultuur in West. Dit geldt in het bijzonder voor mensen met een beperking (zie citaat respondent over Sieraad). De toekomst van de nachtcultuur in West hangt samen met het behoud van toegankelijke, inclusieve en betaalbare plekken, en een betere verbinding met de rest van de stad.

Overige statistieken West

- ✗ 30% van de respondenten werkt 's nachts (10,5% regelmatig en 19,5% af en toe).
- ✗ Populaire locaties: Het Sieraad, Radio Radio, OT301, De Nieuwe Anita en Westergas/Gashouder worden het vaakst genoemd.
- ✗ Houthavens & Westpoort vormt een populaire uitgaanszone die zich uitstrekt tot in Nieuw-West, maar door respondenten als 'West' wordt benoemd, met onder meer Toekomstmuziek, Thuishaven, Yellow House, The Other Side en in Nieuw-West onder andere RAUM, LoFi, Bret en H7 Warehouse.

ZUID

'Het zou fijn zijn als er een plek als Garage Noord in Zuid zou zijn. Het is toch fijn om met je fiets of gewoon lopend naar een plek te gaan, en weer terug.'

– Deelnemer interview 2025

Zuid wordt gezien als een gebied met veel potentie, maar nog zonder een volwaardige nachtcultuur. De nachtcultuur in Zuid concentreert zich momenteel vooral rond horeca in de Pijp, met een rijk aanbod van restaurants, cafés en bars. Zuid staat als favoriete bestemming op de vierde plaats, na Centrum, West en Noord. De binding met het eigen stadsdeel is relatief laag: bewoners zijn vaker bereid langer te reizen om elders uit te gaan.

Gecureerd aanbod

Er is behoefte aan culturele nachtlocaties met een gecureerd programma. Nu zoeken bewoners die vooral in andere stadsdelen. In het Schinkelgebied ontstaan nieuwe initiatieven die in dat profiel passen. Voorbeelden zijn Sissi's en Multipla, en op de grens tussen Zuid en Nieuw-West Hintergarten en De Fik Garden. Deze plekken laten zien dat creatieve energie en animo aanwezig zijn, maar structurele clubs of broedplaatsen met continuïteit en een breed cultureel profiel ontbreken nog. OCCII wordt regelmatig genoemd als zeldzaam voorbeeld van een duurzame, alternatieve plek die actief verbinding zoekt met de omgeving. Het Concertgebouw wordt geprezen om het muzikale aanbod, maar respondenten pleiten voor meer laagdrempelige, creatieve nachtruimtes waar experiment en gemeenschapsvorming centraal staan. Er is een groeiende behoefte aan doorlopende nachtcultuur, waarin eten, dans en cultuur worden gecombineerd op één locatie (of locaties) of loopafstand.

Duur vastgoed, gehorige huizen

Bewoners zijn zich bewust van de beperkte ruimte en de hoge vastgoeddruk, vooral in Oud-Zuid, waardoor commerciële concepten kansrijker zijn dan buurtgerichte of experimentele initiatieven. Bovendien zorgt de dichtheid van het stadsdeel, met veel gehorige oudere

woningen, ervoor dat geluidsoverlast snel als storend wordt ervaren. Gebieden waar respondenten meer ruimte en mogelijkheden zien, zijn Buitenveldert en Amstelveen, voorbij de stadsgrenzen.

'In Amstelveen is nog genoeg ruimte, bijvoorbeeld rond Uilenstede-Kronenburg. Daar staat veel vastgoed leeg of bijna leeg.'

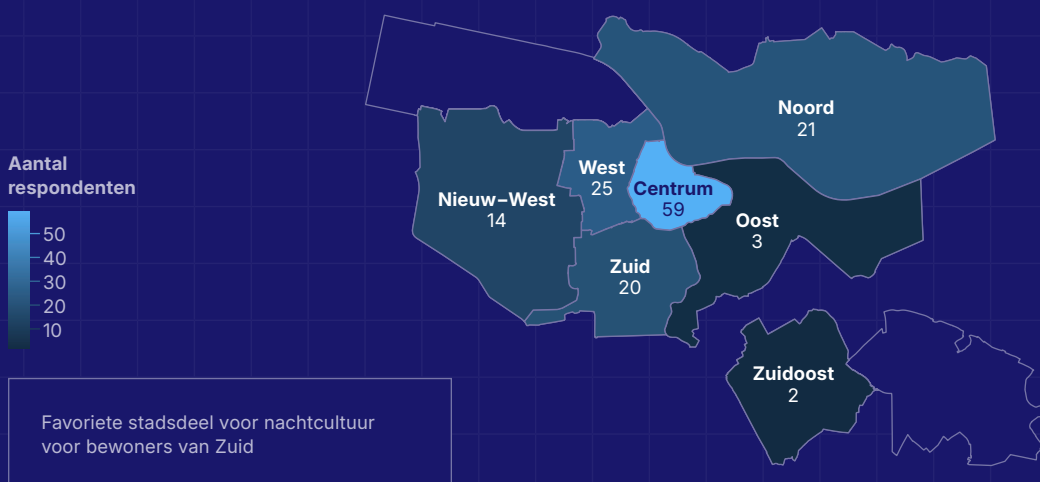
– Deelnemer interview 2025

Bereikbaarheid

Bereikbaarheid vormt een knelpunt. Respondenten geven aan dat betere nachtverbindingen in het OV cruciaal zijn om bijvoorbeeld het Schinkelgebied aantrekkelijker te maken en bewoners sneller thuis te laten komen. De toekomst van de nachtcultuur in Zuid hangt samen met het creëren van duurzame, toegankelijke locaties, betere nachtverbindingen en meer gemeentelijke steun – zodat het potentieel van dit stadsdeel tot bloei kan komen.

Overige statistieken Zuid

- ✗ Van de bewoners van Zuid geeft 25,7% meer dan € 80 per avond uit, na Centrum het hoogste aandeel.
- ✗ Reistijden: 44,4% van de bewoners geeft de voorkeur aan reistijden van 15–30 minuten, maar men is vaker bereid langer te reizen dan bewoners uit andere stadsdelen.

ZUID-OOST

'Cultuur bouwen betekent ruimte en dat is wat we niet hebben. Je kan moeilijk cultuur opbouwen in de nacht als er geen ruimte is.'

– Deelnemer focusgroep 2025

Stadsdeel Zuidoost wordt gezien als een gebied met veel potentie, maar nog zonder een stevig verankerde nachtcultuur. Bewoners geven aan dat het aanbod van vaste nachtlocaties ontbreekt, waardoor velen uitwijken naar andere stadsdelen of zich wenden tot informele feesten en kleinschalige evenementen. Er is een sterke wens om meer (permanente) plekken te ontwikkelen die ruimte bieden voor creativiteit en ontmoeting, met name voor personen van kleur.

Een veelgehoorde frustratie is dat regelgeving en beleid eerder beperkend dan stimulerend werken. Nachtcultuur wordt vaak gezien als risicofactor voor onveiligheid of overlast in plaats van als kans voor gemeenschapsvorming en experiment.

Ongelijke kansen

Door het beperkte aanbod is de binding met het stadsdeel minder sterk dan in andere delen van de stad. Hoewel Zuidoost veel jonge inwoners heeft en een diverse community van mensen van kleur, ervaren veel initiatiefnemers dat hun ideeën en projecten minder erkenning en ondersteuning krijgen dan vergelijkbare concepten elders in Amsterdam. Dit voedt een gevoel van ongelijke kansen en versterkt het imago van een stadsdeel dat achterblijft. Volgens inwoners past dit negatieve beeld allang niet meer bij de realiteit.

'De plekken waarbij het experiment centraal stond, die zijn er niet meer.'

– Deelnemer focusgroep 2025

Roep om kleinschaligheid

Er klinkt een duidelijke roep om broedplaatsen en locaties met een buurtgedragen culturele programme-

ring, waar ontmoeting centraal staat zonder de druk van grootschalige evenementen. Bovendien blijkt uit de enquête dat respondenten behoefte hebben aan meer bars en cafés in het stadsdeel. De bekende publiekslocaties, zoals het Arenagebied met AFAS Live en Ziggo Dome, worden vaak genoemd, maar staan ver af van de intieme, laagdrempelige plekken die bewoners wensen.

Bereikbaarheid

Daarnaast speelt bereikbaarheid een grote rol: het nachtvervoer stopt vroeg, waardoor bewoners en bezoekers sneller afhaken of beperkt worden in hun uitgaansmogelijkheden.

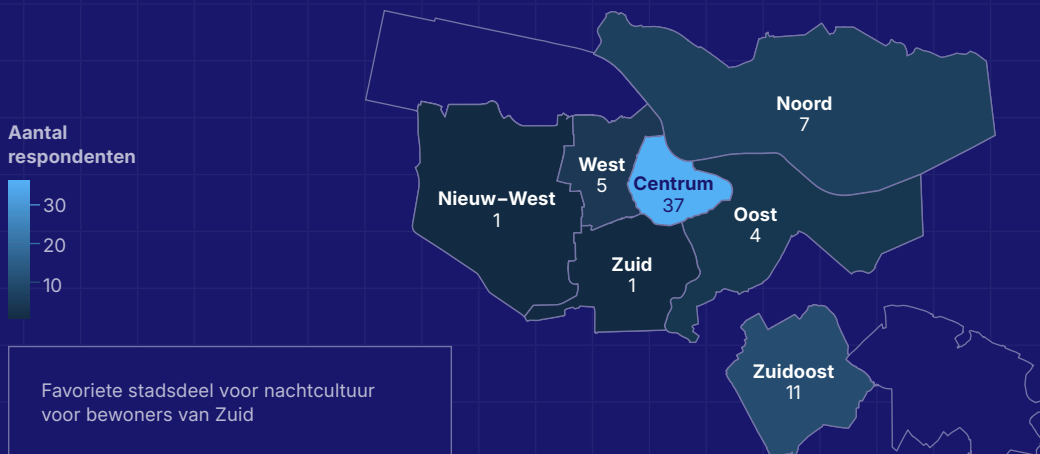
De toekomst van de nachtcultuur in Zuidoost hangt samen met het creëren van meer ruimte – zowel fysiek als sociaal – en het verbeteren van de bereikbaarheid. Deelnemers benadrukken dat er al jaren over nachtcultuur in Zuidoost wordt gesproken, maar dat de daadwerkelijke ontwikkeling nog steeds uitblijft.

'Er wordt al zo lang gepraat over nachtcultuur in Zuidoost, maar het is er nog steeds niet.'

– Deelnemer focusgroep 2025

Overige statistieken Zuidoost

- ✗ Lagere respons: 5,6% van de respondenten kwam uit Zuidoost.
- ✗ 30,3% van de bewoners is bereid 31 tot 60 minuten te reizen voor de nachtcultuur.
- ✗ 25,8% van de 25–44-jarigen uit Zuidoost besteedt meer dan € 80 per avond.
- ✗ In Zuidoost werkt 10,6% van de respondenten regelmatig in de nacht en 18,2% af en toe.

BIJLAGE 4. WERVING ENQUÊTE

De werving van respondenten voor de enquête had tot doel een representatieve vertegenwoordiging te bevragen van Amsterdammers die deelnemen aan nachtcultuur. Daartoe activeerde een outreachmanager zowel formele als informele netwerken (gebiedsmanagers, culturele instellingen, jongeren- en nachtwerkers, buurtinitiatieven, etc.). Er is een stadsbrede online campagne gevoerd, met persbericht, Amsterdam.nl, gesponsorde posts (Instagram en Facebook, ± 45k bereik) en drie themavideo's via kanalen van VibeLab. Er hingen fysieke posters met QR-code in clubs, cafés en andere nachtlocaties. Ook is er geworven via mailberichten en nieuwsbrieven (o.a. Kunst & Cultuur-nieuwsbrief, 1249 abonnees).

Sociale media

De volgende socialmediaberichten zijn ingezet voor de werving van deelnemers van focusgroepen en de enquête.

Fill out the survey
by March 25, 2025

English & Dutch version of survey available

Amsterdammers over Nachtcultuur:
Behoeftenonderzoek

Doe mee aan onze
focusgroepen

Verbeter de nachtcultuur van
Amsterdam, jouw mening telt.

Gemeente
Amsterdam
vibeLAB

Improve Amsterdam night culture! You have time until March 25th 📅

The city needs to hear from YOU! Head to the [in bio](#) now.

Clips 📺
[@3voor12](#) [@sissis.amsterdam](#) [@sfamsterdam](#)
[@thegangisbeautiful](#) [@theplatform_nl](#) [@stewwww](#)
[@club.raum](#) [#amsterdam](#) [#clubculture](#)
[#nightlifeculture](#)

and inclusive night culture
scene in the city

HOW CAN WE PROTECT
CREATIVITY IN AMSTERDAM?

A Jordi Ariza Gallego
creator

you must be able to offer
such an open stage

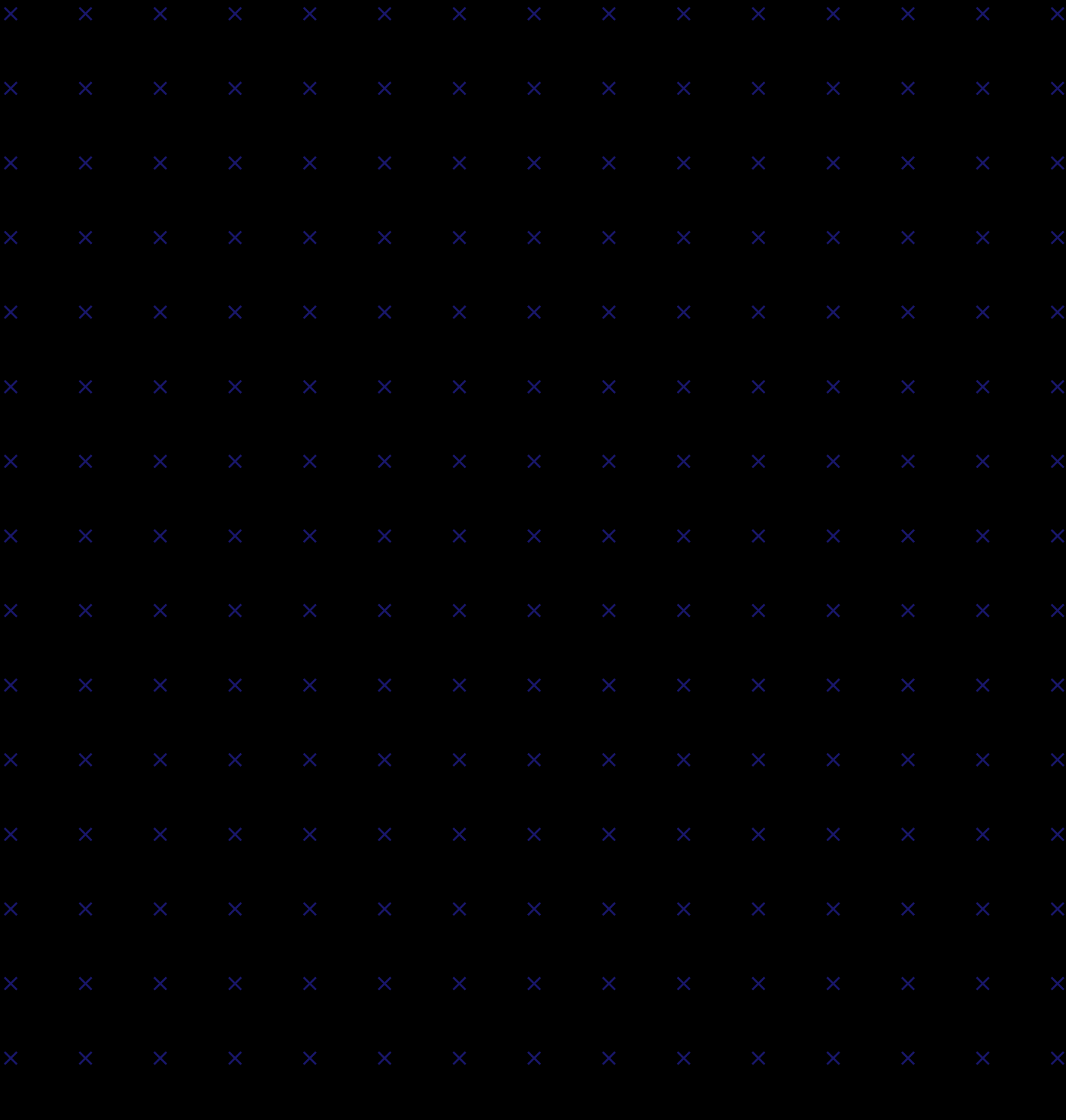
Verbeter de nachtcultuur van Amsterdam! Je hebt tot 25 maart 📅

De stad moet JOUW stem horen! Ga nu naar de [in de bio](#).

Clips 📺
[@sissis.amsterdam](#) [@sfamsterdam](#)
[@thegangisbeautiful](#) [@theplatform_nl](#) [@stewwww](#)
[#amsterdam](#) [#clubculture](#) [#nightlifeculture](#)

BIJLAGE 5. BRONNENLIJST

- × Amsterdams Fonds voor de Kunst. 'Projectsubsidies nachtcultuur 2024.' *Amsterdams Fonds voor de Kunst*, www.amsterdamsfondsvoordekunst.nl/over-afk/meer-informatie-over-het-fonds/nieuws/6-t-m-10-mei-aanvragen-project-subsidies-nachtcultuur/.
- × Boomkens, W., J. Mostert, E. van Putten, O. Speckmann, en M. Vermolen. *Nieuwe Geluiden: Een participatief jeugdonderzoek naar de wensen, verwachtingen en ideeën voor nieuwe uitgaansgelegenheden voor jongeren in Weesp*. 2023.
- × Brito, M., en L. Zarrilli. 'From Industry to Tourism: The Case of LX Factory in the Alcântara District (Lisbon).' *GeoJournal of Tourism and Geosites*, vol. 39, nr. 4, 2021, pp. 1354-1362.
- × Chaves, H., R. Falanga, en M. C. Nunes. 'Community Engagement in Urban Regeneration: Highlights from the 'Sê Bairrista' Project in Marvila (Lisbon).' *Social Cohesion and Resilience through Citizen Engagement*, Edward Elgar Publishing, 2024, pp. 140-162.
- × Club Ethics. *Club Ethics*, www.clubethics.nl/.
- × Creative Footprint. *Creative Footprint*, www.creative-footprint.org/.
- × Gemeente Amsterdam. *Actieplan nachtleven en nachtcultuur Centrum 2024-2025*. 2024.
- × ---. *Toekomst van de nacht: Nachtcultuur in Amsterdam*. 2021.
- × ---. *Een nieuwe lente en een nieuw geluid. Coalitieakkoord GroenLinks/D66/PvdA/SP*. 2018.
- × Hunger auf Kunst & Kultur. <https://www.hungeraufkunstundkultur.at/>
- × Hossen Tours. *Hossen Tours*, hossentours.nl/.
- × 'JUGENDKULTURKARTE Berlin.' KulturprojekteBerlin, <https://kulturprojekte.berlin/projekte/jugendkulturkarte>.
- × Mastercard. 'Economic Clock.' *Mastercard Services*, www.mastercardservices.com/sites/default/files/zip-2023-05/economic_clock_5_25/index.html.
- × Music Victoria. 'How To: Agent of Change.' *Music Victoria*, www.musicvictoria.com.au/resource/how-to-agent-of-change/.
- × Musicboard Berlin. *Musicboard Berlin*, www.musicboard-berlin.de/en/.
- × NSW Government – Office of the 24-Hour Economy Commissioner. 'Special Entertainment Precincts (SEPs).' *NSW Government*, www.nsw.gov.au/business-and-economy/office-of-24-hour-economy-commissioner/vibrancy-reforms/seps.
- × ---. 'Sydney's Vibrancy Reform.' *NSW Government*, www.nsw.gov.au/business-and-economy/office-of-24-hour-economy-commissioner/vibrancy-reforms.
- × NYC Office of the Mayor. 'Mayor Adams Launches Effort to Enhance Nightlife Safety & Strengthen Small Businesses: Phasing C.U.R.E. Program...' *NYC.gov*, www.nyc.gov/office-of-the-mayor/news/995-23/mayor-adams-launches-effort-enhance-nightlife-safety-strengthen-small-businesses-phasing.
- × PennPraxis. *PennPraxis – Weitzman School of Design*, www.design.upenn.edu/penn-praxis.
- × Resident Advisor. 'Under Club.' *Resident Advisor*, ra.co/news/81910.
- × Salamon, Justin, et al. 'SONYC: A System for Observing Urban Noise at Scale.' *arXiv*, 2018, arxiv.org/abs/1805.00889.
- × ToNite Project. *ToNite*, tonite.eu/en/.
- × Toronto (City of). *Toronto's Music Industry Strategy (2022-2026)*. 2022, www.toronto.ca/wp-content/uploads/2023/09/90a2-2022-2026EDCBrandedMusic-StrategyC5-test.pdf.
- × Umi Club & Culture. 'About.' *UMI Brussels*, umibrussels.art/about/.
- × URBACT. 'Cities After Dark.' *URBACT*, urbact.eu/networks/cities-after-dark.
- × Van de Bunt Adviseurs. *Evaluatie vergunningsproces Club Raum: inzichten en lessen*. 2024, amsterdam.raadsinformatie.nl/document/15669767/1/09012f97815d-55f5?connection_type=1&connection_id=9431174.
- × VibeLab. *VibeLab*, vibe-lab.org/.
- × Village Underground Lisboa. *Village Underground Lisboa*, vul Lisboa.com/.
- × Visit.brussels. 'Visit.brussels Awards 2024: Winners.' *visit.brussels*, www.visit-brussels/en/professionals/partners/visit-brussels-awards/winners.

TEAM

Projectleider: Mirik Milan
Projectmanager: Tereza Patočková
Onderzoek & hoofd rapport: Ella Overkleef
Onderzoek & auteur rapport: Victor van de Ven
Onderzoeksassistent: Bram van Heugten
Outreachmanager: Rocky van Jaaren

Hoofd data-analyse: Michael Fichman
Data-analist: Anushka Samant

Notulisten: Twan de Beer, Philip Nijman,
Amanda Iyibilir, Melanie Pieterse

Redactie: Leonor Faber-Jonker

Grafische vormgeving:
Jack Waghorn, Thamar Luthart

Fotografie: Raymond van Mil

Modellen: Kenzo Drachman, Twan Hovius,
Sergio Roberts, Valerie Bergen

Gemeente Amsterdam Team Nachtcultuur:
Sasha Ojeda Mendoza, Shunyata Ossewaarde

Betrokken organisaties: Bret Amsterdam,
InHolland University, Amsterdam&Partners

Met dank aan de afdelingen Kunst en Cultuur van de stadsdelen voor hun inhoudelijke bijdragen en betrokkenheid, met dank aan alle deelnemers aan de focusgroepen en geïnterviewden voor het delen van hun waardevolle ervaringen en perspectieven. Ook gaat onze dank uit naar de clubs en culturele initiatieven die hebben bijgedragen aan de verspreiding van de enquête. Bijzondere dank aan de gemeente Amsterdam die dit onderzoek heeft gefaciliteerd.

© 2026 Vibelab. Alle rechten voorbehouden. Dit rapport is opgesteld door Vibelab en is bedoeld ter informatie en als strategische leidraad. De inhoud is gebaseerd op analyses en projecties op basis van de informatie die beschikbaar was op het moment van schrijven. Hoewel bij de totstandkoming zorgvuldigheid is betracht, aanvaardt Vibelab geen aansprakelijkheid voor beslissingen die op basis van dit document worden genomen.

Geen enkel onderdeel van deze publicatie mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Vibelab worden gereproduceerd, verspreid of commercieel worden gebruikt.